ISSN 1300-5901
9 771300 590003

AYLIK COĞRAFYA KEŞİF DERGİSİ

ATLAS

TURİZM

SAYI: 360 - NİSAN 2023 FİYATI: 49.90 TL (KKTC FİYATI 62.00 TL) NO: 2023/04

2 BİN TÜR YEREL ARIMIZ VAR!

TÜRKİYE'NİN YABAN ARILARI

TİFLİS'TEN BİR KESİT

SOVYET ZAMAN TÜNELİ

DEPREMDEN SONRA

DOĞA ENKAZ ALTINDA

DR. UMUT YILDIZ YAZDI

GPS NASIL HAYATIMIZA GİRDİ?

BİR GRAVÜRÜN İZİNDE: EVRENİN SINIRLARI | **HALK TAKVİMİ:** GÖÇ VE FIRTINA

Pomega

TÜRKİYE'NİN LİTYUM-İYON PİL HÜCRESİ ve
ENERJİ DEPOLAMA SİSTEM ÜRETİCİSİ

YERLİ ÜRETİM

pomega.com

EDİTÖRDEN

ÖZLEM NUMANOĞLU
ozlem@doganburda.com

SESSİZ ÇIĞLIK

İnsanın ona verdiği isimle "Kiska"... O bir orka, yani "katil balina"... 1979'da Atlas Okyanusu'nun kuzeyinde yakalandığında üç yaşında bir yavruydu. Bu, okyanusu son görüşü oldu. İzlanda'da bir akvaryuma getirildi. Başka genç orkalar da vardı orada, biri de *Özgür Willy* filmiyle tanıyacağımız Keiko'ydu. Kısa süre içinde Kanada'da MarineLand isimli bir tema parkına satıldılar. Ama çok geçmeden Keiko, Meksika'da bir başka eğlence parkına satıldı ve yolları ayrıldı. Keiko günün birinde tekrar okyanusa kavuşacak, Kiska ise burada ölecekti... İnsan eğlencesi için terbiye edildi genç orka. Görkemli cüssesi içinde çaresiz bir köleydi. Uzun yaşamında beş yavrusu oldu, hepsini de kaybetti. Derin ve karmaşık duyguları hissedebiliyor orkalar. Kiska, her yavrusunun ölümüyle bir annenin acısını yaşadı. Mart ayında öldü, 44 yıllık tutsaklığı da böylece bitti...

PHIL DEMERS/TWITTER

Kiska, Şubat 2023'te çekilen son görüntülerinden birinde küçük beton tankta, tek başına.

Orkalar aileleriyle sürü halinde yaşar ve birbirlerini çıkardıkları tuhaf ve büyüleyici seslerden tanır. Kiska'nın ise sesini duyan yoktu. Son yıllarını daracık bir beton tankta tek başına geçirdi. Video görüntülerinde, hapishanesinde yavaşça ve sonsuz sayıda daireler çizerek yüzdüğü, dev gövdesini tankın duvarlarına vurduğu, suda ölü gibi kıpırtısız durduğu ve cevapsız kalan sesler çıkardığı görülüyor. Dünyanın en yalnız balinası, boşlukta, tek başına...

Kanada Parlamentosu, 2019'da balina ve yunusların esaretine son verecek yasayı onayladı. Kiska, hiç olmazsa son yıllarında bir okyanus sığınağında, doğal ortamında yaşayabilirdi. Ancak bürokrasinin ve hukukun bitmez labirentleri buna izin vermedi. Okyanusu bir daha hissedemedi. Kendi türüyle tekrar etkileşim kuramadı. Sessizce öldü ve dünyanın her yerindeki tutsak canlıların çığlığı oldu.

Yıllar önce, kimi ülkelerde "eko-terörizm" olarak tanımlanan eylemlere imza atan radikal hayvan hakları oluşumu Animal Liberation Front (ALF) temsilcisi Robin Webb ile konuşmuştum. ALF, laboratuvarları, kürk çiftliklerini vb. basıp hayvanları serbest bırakıyordu. Webb'in bir cümlesi aklımda: "Geçmişte kölelik ve kadın haklarıyla ilgili özgürlük davaları vardı. Hayvan hakları, bu davaların sonuncusu..."

Kiska'yı öldüren sistemi biz besliyoruz. Hayvanat bahçeleri, yunus parkları, akvaryumlar ve aslan parklarını her ziyaretimiz, yeni Kiska'lar demek. Bu ayın Atlas'ı, doğayla kurduğumuz bu çarpık ilişkiye ayna tutuyor. Deprem molozlarının döküldüğü doğal alanlar ve bilinçsiz eylemlerimizle habitatlarını daralttığımız yaban arıları, doğayla ilişkimizi yeniden düzenlememiz gerektiğini hatırlatıyor. Doğa insan faydası için varolmuş değil. Bizden bağımsız varoluş hakkına sahip.

İyi okumalar.

www.atlasdergisi.com / atlas@doganburda.com

/ATLASDergisi @atlasdergisi @AtlasDergisi /AtlasDergisi

BURUK 30. YAŞ

Atlas, ilk sayısını bundan 30 yıl önce Nisan 1993'te yayımladı. Bir coğrafya, seyahat ve keşif dergisi olarak ülkemizde sayısız ilke imza attı. Henüz internetin olmadığı yıllarda okurunun önüne dünyayı serdi, coğrafyaya ve kültürel değerlere yeni gözlerle bakmamızı sağladı. Bu ay, 30'uncu yıl özel sayısıyla çıkmayı ve geçen yılları kutlamayı amaçlıyorduk. Ancak onbinlerce insanımızı kaybettiğimiz depremlerin acısını yaşarken, kutlamayı ertelemek kaçınılmazdı. Bu vesileyle tüm okurlarımıza ve tüm Atlas emekçilerine selam ederiz. Nice 30'lara!

KARA ÇERÇEVE

Atlas'ın Deprem Özel Sayısı'na gösterilen ilgi için tüm okurlarımıza teşekkür ederiz. Haziran ayına kadar rafta kalmasını tasarladığımız bu sayının satış geliri, depremden etkilenen çocuk ve gençlerin yararına Türk Eğitim Vakfı'na bağışlanıyor.

DOĞAN BURDA DERGİ

1-30 NİSAN TARİHLERİ ARASI

dergiburda.com'dan

SATIN AL
KAZAN

Nisan ayı boyunca satın aldığınız abonelik için derginin tek sayı ücreti kadar puan hediye.

· Doğan Burda kampanya koşullarını değiştirme ve kampanyayı bitirme hakkını saklı tutar.
· Dijital abonelik ve tek sayı satışları kampanyaya dahil değildir.
· Para puan sadece geçmiş sayılar kategorisinde kullanılabilir.

DB
DOĞAN BURDA DERGİ

UEZ

SAPANCA 2023

Capital | Ekonomist | Start Up

27 - 30 Nisan 2023

Dr. Nureddin Nebati
T.C. Hazine ve Maliye Bakanı

Enrico Letta
İtalya Eski Başbakanı

Jo Johnson
Cameron, May ve Johnson Hükümetleri Eski Devlet Bakanı

Ahmet Atış
Atış Şirketler Grubu CEO

Ali Emre Sever
Multinet Up
CEO

Ali Sabancı
Esas Holding
Y.K.B.

Ali Ülker
Yıldız Holding
Y.K.B.

Banu Başar
Bank of America
Yatırım Bank A.Ş. Y.K.B.
Türkiye Ülke Yöneticisi

Başak Karaca
Coca-Cola Türkiye
Genel Müdürü

Begüm Doğan Faralyalı
Doğan Holding
Y.K.B.

Burak Kuyan
Galata Wind
Y.K. Murahhas Üyesi,
İcra Kurulu Başkanı

Chinelo Anohu
Afrika Kalkınma Bankası,
Afrika Yatırım Forumu
Direktörü

Emre Karter
Citibank Türkiye
Genel Müdür, Y.K.Ü

Emre Kenci
Papara
CEO

Erol Bilecik
İndex Grup Y.K.B.,
2017-2018 Dönemi
TÜSİAD Y.K.B.

Gamze Cizreli
BIGCHEFS
Kurucu, Başkan

Gökhan Sığın
BSH Türkiye
CEO

Prof. Dr. Göksel Aşan
T.C. Cumhurbaşkanlığı
Finans Ofisi Başkanı

Hakan Aran
Türkiye İş Bankası
Y.K.Ü., Genel Müdür

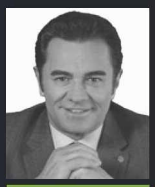

Hakan Ateş
DenizBank Finansal
Hizmetler Grubu CEO

Hakkı Yıldız
Yıldızlar Yatırım Holding
Y.K.Ü

Prof. Dr. Haluk Görgün
ASELSAN
Y.K.B., Genel Müdür

İlke Toptaş
Meta Türkiye
Ülke Direktörü

İnanç Erol
NGN
Y.K.B. ve CEO

İnanç Kabadayı
Ege Yapı
Y.K.B.

Kağan Dağtekin
Doğan Holding Otomotiv
Grubu Genel Müdür,
Y.K.Ü.

M. Avni Kiğılı
Hayat Holding A.Ş.
Y.K.B.Y. ve İcra Kurulu
Başkanı

Nevzat Aydın
Yemeksepeti
Kurucu

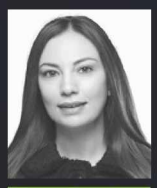

Neyran Bahadırlı
Über Türkiye,
İsrail, Malta
CEO

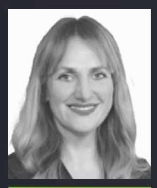

Nilhan Onal Gökçetekin
Hepsiburada
CEO

Nurtaç Ziyal Afridi
Yıldız Holding
Y.K.Ü., GODIVA CEO

Osman Okyay
Kale Holding
Y.K.B.Y. ve
Teknik Bölüm Başkanı

Özarslan A. Tangün
Enterprise Rent A Car
Türkiye CEO,
Yönetici Ortak

Recep Baştuğ
Garanti BBVA
Genel Müdür,
Y.K.Ü.

Sani Şener
TAV Havalimanları
Y.K.B.V.& TAV İnşaat
Y.K.B.

Selim Akın
Akfen Holding
Başkanvekili ve CEO

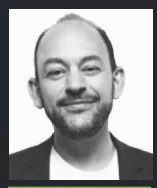

Sina Afra
Tiko
Kurucusu ve Girişimcilik
Vakfı Başkanı

Vahap Küçük
LC Waikiki
Y.K.B.

Zeynep Bodur Okyay
Kale Grup Başkanı
ve CEO

TEK DÜNYA ORTAK GELECEK

27-30 Nisan 2023 tarihinde Sapanca'da buluşuyoruz. **"Yeni nesiller için yarını şekillendirecek politikalar ve iş stratejileri"** teması altında birbirinden değerli iş insanları, ekonomistler ve fikir insanlarıyla atılması gereken adımları konuşuyoruz.

Bu büyük buluşmaya eşlik etmeniz dileğiyle.

Son katılım tarihi: 21 Nisan 2023
Kayıt ve bilgi için:
www.uludagekonomizirvesi.org
Tel : 0538 948 9097
E-mail : uez2023@jollymice.com

ANA SPONSOR

HAYAT HOLDİNG

OTURUM SPONSORLARI

ATIŞ, BANK OF AMERICA, B/S/H/, DOĞAN TREND, GALATAWIND, NGN, papara, SASAD, TÜRKİYE İŞ BANKASI, YILDIZLAR YATIRIM HOLDİNG

GOLD SPONSOR

Doğan, İstanbul Portföy, 100 YIL SHELL TÜRKİYE 1923-2023

DESTEK SPONSORLARI

BIGCHEFS, Bodrum marina, Borusan Otomotiv, citi, EGEYAPI, hepsiburada, IBS, İNTEGRAL YATIRIM, Meta, multinet up, NG HOTELS Enjoy, Pernod Ricard Turkey, sahibinden.com, Sistem9, Sultan

STARS OF REGION SPONSORLARI

DenizBank, GULMAN GROUP, tam finans

GİYİM SPONSORU

ALTINYILDIZ CLASSICS

www.uludagekonomizirvesi.org

İÇİNDEKİLER

SAYI: 360 / NİSAN 2023

YERYÜZÜ NOTLARI 8
PANORAMA 15
KISA KISA 16
TARİH - Flammarion'un sahipsiz gravürü 30
ÇEVREN - Arıların mührü 36
UZAY ATLASI - GPS sistemleri 38
ATLAS RAPORU - Doğa enkaz altında 42
TİFLİS - Sovyet zaman tüneli 54
TÜRKİYE'NİN YABAN ARILARI 70
TUTANKHAMUN - Firavunun 100 yılı 84
HALK TAKVİMİ - Sitte-i sevir, her saati bir devir 98

54
SOVYET ZAMAN TÜNELİ

ATLAS

DB DOĞAN BURDA DERGİ

Yayıncı
Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A. Ş.

İcra Kurulu Başkanı
Cem M. Başar

Yayın Yönetim Danışmanı
Ferhan Kaya Poroy

Yayın Danışmanı
Mehmet Yaşin

Yayın Yönetmeni (Sorumlu)
Özlem Numanoğlu

Yazı İşleri Müdürü
Mustafa Türker Erşen

Görsel Yönetmen: Tolga Çoruh
Görsel Tasarım: Fatih Kubilay Tural

Yazı Kurulu
Doç. Dr. Yıldırım Güngör, Selim Kaya, Ahmet Emre Kütükçü, Selcen Pirge, Kansu Şarman, Dr. Umut Yıldız

Kurumsal İletişim Müdürü: Funda Demirci Ayan

Ankara Temsilcisi: Erdal İpekeşen
0 312 577 31 56
atlas@doganburda.com www.atlasdergisi.com

Yönetim
Üretim Planlama Direktörü (Tüzel Kişi Temsilcisi): Yakup Kurtulmuş
Satış ve Dağıtım Direktörü: Egemen Erkorol
Finans Direktörü: Didem Kurucu
Dijital İçerik Direktörü: Eren Demir

Reklam
Reklam ve Etkinlik Grup Başkanı: Ali Erman İleri
Grup Başkan Yardımcısı: Seda Erdoğan Dal - Işıl Baysal Turan
Satış Koordinatörü: Burcu Kevser Karaçam - Hülya Hankendi - Şerife Dökmetaş
Satış Müdürü: Mürvet Yılmaz
Bölgeler Proje Müdürü: Şelçuk Ergenç
Bölgeler Reklam Müdürü: Hülya Erdoğan
Tel: 0 212 336 53 72
Teknik Müdür: Ayfer Kaygun Buka Tel: 0 212 336 53 61 - 62

Rezervasyon: Tel: 0 212 336 53 00 - 57 - 59
Hedef Sayfalar Reklam Koordinatörü: Aysel Şener Tel: 0 212 336 53 75

Ankara Reklam Satış Koordinatörü: Sezinur Balıkçıoğlu
Ankara Reklam Satış Müdürü: Beliz Balıbey Tel: 0 312 577 31 56

Etkinlik ve Marka Yönetimi
Etkinlik ve Proje Koordinatörü: Nihal Ayan *nayan@doganburda.com*
Marka Müdürü: Aslıhan Sever *asever@doganburda.com*

Uluslararası Reklam Satış Temsilcilerimiz
Almanya: Michael Neuwirth
Tel: +49 89 9250 3629, *michael.neuwirth@burda.com*
Avusturya/Isviçre: Christina Bresler
Tel: +43 1 230 60 3050, *Christina.Bresler@burda.com*
Fransa/Lüksemburg/Belçika/Hollanda: Marion Badolle-Feick
Tel: +33 1 72 71 25 24, *marion.badolle-feick@burda.com*
İngiltere/Irlanda: Jeannine Soeldner
Tel: +44 20 3440 5832, *jeannine.soeldner@burda.com*
ABD/Kanada/Meksika: Salvatore Zammuto
Tel: +1 212 884 48 24, *salvatore.zammuto@burda.com*
Yunanistan/Portekiz/İspanya/Hindistan/Asya: Jessica Loose
Tel: +49 89 92 50 2468, *jessica.loose@burda.com*
İskandinav Ülkeleri: Ulrik Brostrom
Tel: +45 2328 9769, *ubr@jbmedia.dk*

Yönetim Yeri
Kuştepe Mahallesi, Mecidiyeköy Yolu Caddesi No: 12
Trump Towers, Kule 2, Kat: 21, 34387, Şişli, İstanbul
Tel: 0 212 410 32 00 **Faks:** 0 212 410 35 81

Baskı
Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş.
Dudullu Organize San. Bölgesi 1. Cad. No:16 Ümraniye-İSTANBUL
Tel: 444 44 03 • **Fax:** (0216) 365 99 07-08
Sertifika No: 42716

Dağıtım
Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.

Yayın Türü: Ulusal, Aylık

FIPP üyesidir

© Atlas dergisi, Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş. tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. Atlas dergisinin isim ve yayın hakkı Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş'ye aittir. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf, harita, illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır. İzinsiz, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz.

DB Okur Hizmetleri Hattı: 0 212 478 0 300
okurhizmetleri@doganburda.com
DB Abone Hizmetleri Hattı: 0 212 478 0 300
abone@doganburda.com - www.doganburda.com
Her gün saat 9.00 - 22.00 arasında hizmet verilmektedir.

Bankkart

Ramazanda da seni düşünür o.

17 Mart-30 Nisan 2023 tarihleri arasında **Bankkart** ile anlaşmalı **market, bakkal, kasap, manav** ve **şarküteri** üye işyerlerimizde **Bankkart POS**'undan tek seferde yapacağınız her **300 TL** ve üzeri alışverişe **30 TL**, toplamda **300 TL Bankkart Lira** hediye! Kampanyaya katılmak için **Bankkart Mobil'i hemen indirin.**

Ziraat Bankası

Seni düşünür o bankkart

17 Mart-30 Nisan 2023 tarihleri arasında Bankkart'ınız ile anlaşmalı market, bakkal, kasap, manav ve şarküteri sektöründe yer alan üye işyerlerimizde Bankkart POS'undan tek seferde yapacağınız her 300 TL'lik alışverişinize 30 TL, toplamda 300 TL Bankkart Lira hediye! Kampanyaya Bankkart Mobil veya bankkart.com.tr'den katılabilirsiniz. Aynı gün aynı işyerinden yapılan işlemlerden sadece ilki kampanyaya dahil edilecektir. Ayrıntılı bilgi Bankkart Mobil ve bankkart.com.tr'de. T.C. Ziraat Bankası A.Ş. kampanya koşullarının tamamında değişiklik yapma ve kampanyayı durdurma hakkına sahiptir.

/bankkart

0850 258 00 00 Müşteri İletişim Merkezi
www.bankkart.com.tr

YERYÜZÜ NOTLARI

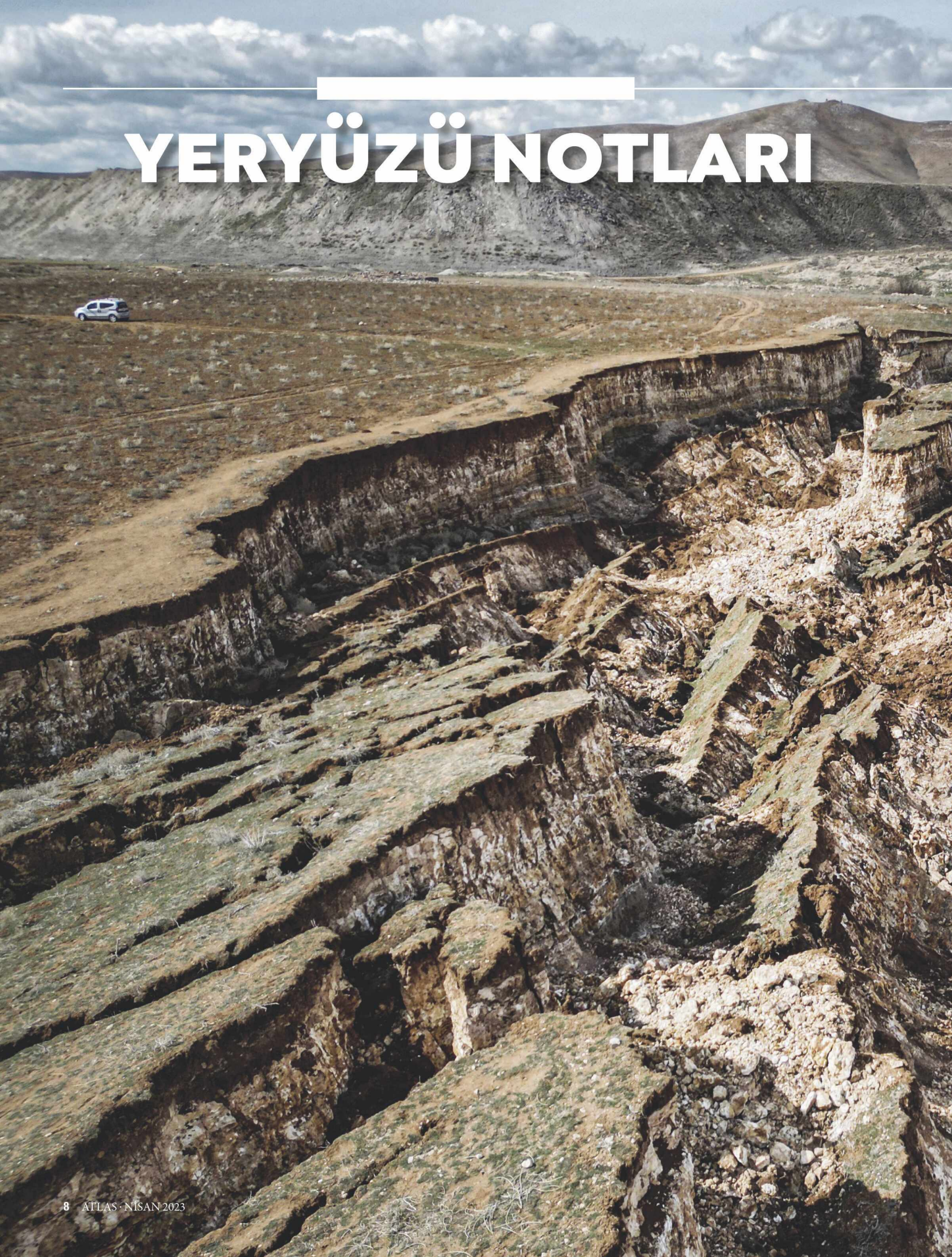

KAHRAMANMARAŞ

Yırtılmış dağlar

6 Şubat 2023, Türkiye'nin en acı günlerinden biri olarak tarihe geçti. Saat 04.17'de Pazarcık merkezli 7.7'lik ve saat 13.24'te Elbistan merkezli 7.6'lık iki depremin neden olduğu yıkım, yaklaşık 50 bin insanımızın canını aldı, kentler yıkıldı, hatıralar ve gelecek umutları enkaz altında kaldı. Doğu Anadolu Fay Zonu'ndaki kırılma Kahramanmaraş'ta başladı ve Hatay'a kadar devam etti. Yaklaşık 7 kilometre derinlikteki fay hareketleri yüzeyde dağları bile adeta yırtıp attı. Kahramanmaraş coğrafyasında depremin neden olduğu bu büyük heyelan da bir yandan doğanın gücünü gösterirken, bir yandan da insana onu hesaba katmadan adım atmaması gerektiğini hatırlatıyor.

ERCAN ARSLAN/DIA IMAGES/GETTY IMAGES

HANYUAN, ÇİN

Arının işini devralmak...

Çin'in Siçuan eyaletine bağlı Hanyuan bölgesinde arıların işini insanlar yapıyor. Armut ağacına tırmanmış bu yaşlı çiftçi, kendi elleriyle çiçeklerin tozlaşmasına yardımcı oluyor. Bölgedeki meyve ağaçlarında ağır kimyasal kullanımı, yabani arı popülasyonlarında önemli düşüşe yol açınca iş başa düşmüş. Çiftçiler geçimlerini sürdürebilmek ve daha iyi kalitede meyve alabilmek için çiçek açma mevsiminde polenleme işlemini elle yapıyor. Kendini "dünyanın armut başkenti" olarak konumlayan Hanyuan, arılara muhtaç. Doğanın bu çalışkan işçileri olmaksızın elle polenleme, işgücü maliyetine ve hasatta düşüşe yol açıyor.

KEVIN FRAYER / GETTY IMAGES

ANTİK MISIR

Tutankhamun'un kolyesiyle

Antik dünyanın ünlü hükümdarı Tutankhamun'un mezarı, bundan 100 yıl önce açıldı. Keşfe imza atan İngiliz arkeolog Howard Carter'ın arşivi, Oxford Üniversitesi bünyesindeki Griffith Enstitüsü'nde bulunuyor. 10 yıl süren kazılarda tutulan notlar, günlükler, çekilen fotoğraflar, bu büyük keşfi anlamamıza yardımcı oluyor. Kazılarda görev yapan Mısırlılar hakkındaki bilgilerimiz ise kısıtlı çünkü kaynakların tamamı Batılı ekip üyelerince yazıldı. Griffith Enstitüsü'nden Mısırbilimci Daniela Rosenow, "Howard Carter ile çalışan dört kişinin ismini biliyoruz: Ahmed Gerigar, Gad Hasan, Hüseyin Ebu Avad ve Hüseyin Ahmed Said" diyor. Kazılarda 50'den fazla Mısırlı işçi ve düzinelerce çocuk çalıştı; malzemeyi laboratuvara taşıdı, moloz çıkardı ve paketledi. "En sevdiğim fotoğraflardan biri, Tutankhamun'un kolyesini boynuna takan çocuk. Oldukça şaşırtıcı. Bu fotoğraf, 1927 yılında *Illustrated London News*'ta yayımlandı. Kimse adını yazmaya zahmet etmedi. Kim olduğunu bilmiyoruz. Ancak çocuğun yüzüne ve ifadelerine bakarsanız, oldukça gergin olduğunu görebilirsiniz. Sanki omuzlarında ağırlığı açıkça hissetmiş" diyor Rosenow.

HARRY BURTON/GRIFFITH ENSTİTÜSÜ ARŞİVİ

Cem Fakir'in Griffith Enstitüsü'nden Mısırbilimci Daniela Rosenow ile söyleşisi, Atlas Tarih'in Ekim-Kasım 2022 sayısında yayımlandı. Bu sayıyı *dergiburda.com*'dan edinebilirsiniz.

TURKISH AIRLINES

Shop & Miles

Miller şimdi %50 daha değerli

Shop&Miles dünyasında şimdi
Millerin %50 daha değerli, alışveriş çok daha keyifli.

Sen de gel, **shopandmiles.com**'da Millerini
dilediğin gibi harca.

Sevdiğin tüm markalar parmaklarının ucunda.

Shop&Miles, bu dünya senin dünyan!

Abone olun **50 TL** hediye çeki kazanın.

12 SAYI ABONE BEDELİ

598,80 TL!

Ücretsiz kargo ile adresinize teslim

Hediye çeki sadece dergiburda.com sitesindeki geçmiş sayılar kategorisinde yer alan dergilerimizde kullanılabilir.
Abonelik dergiburda.com adresinden hesap oluşturularak satın alınmalıdır.
Dijital abonelikler kampanyaya dahil değildir.
Kampanya stoklar ile sınırlıdır ve DB kampanyada değişiklik yapma hakkına sahiptir.

ÇAĞRI MERKEZİ
0 (212) 478 03 00

E-POSTA
okurhizmetleri@doganburda.com

İNTERNET
www.dergiburda.com

DB
DOĞAN BURDA DERGİ

PANORAMA

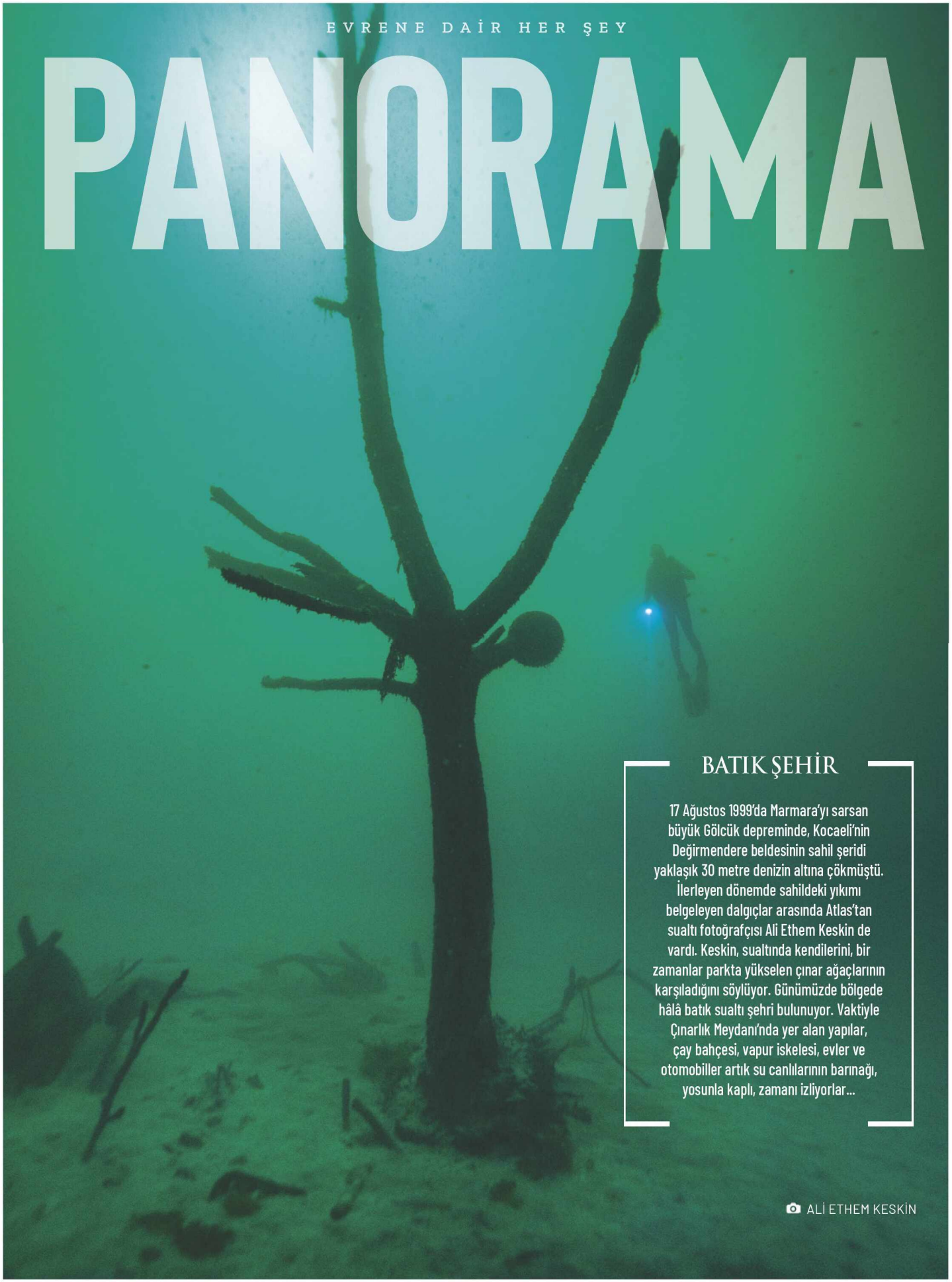

BATIK ŞEHİR

17 Ağustos 1999'da Marmara'yı sarsan büyük Gölcük depreminde, Kocaeli'nin Değirmendere beldesinin sahil şeridi yaklaşık 30 metre denizin altına çökmüştü. İlerleyen dönemde sahildeki yıkımı belgeleyen dalgıçlar arasında Atlas'tan sualtı fotoğrafçısı Ali Ethem Keskin de vardı. Keskin, sualtında kendilerini, bir zamanlar parkta yükselen çınar ağaçlarının karşıladığını söylüyor. Günümüzde bölgede hâlâ batık sualtı şehri bulunuyor. Vaktiyle Çınarlık Meydanı'nda yer alan yapılar, çay bahçesi, vapur iskelesi, evler ve otomobiller artık su canlılarının barınağı, yosunla kaplı, zamanı izliyorlar...

ALİ ETHEM KESKİN

BİYOLOJİ

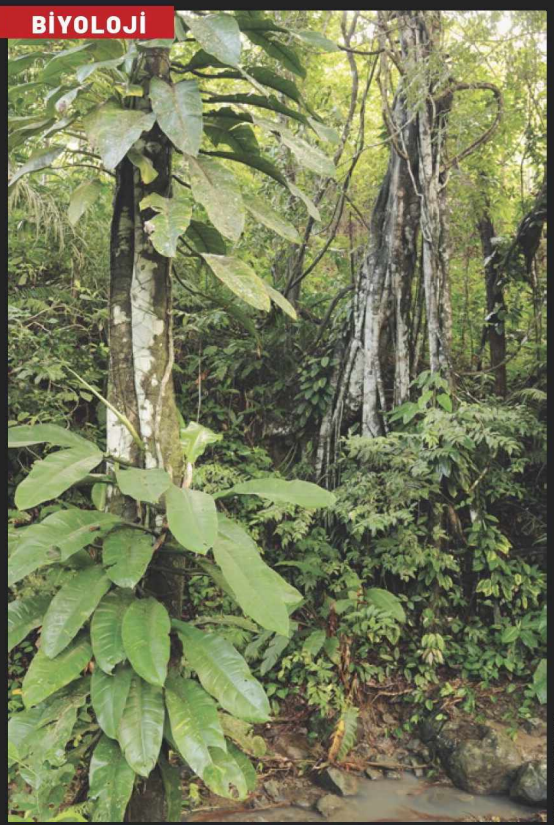

ISTOCK/RCHPHOTO

CANGILA DICAPRIO DOPİNGİ

Panama'nın gözden ırak Chocó-Darién cangılında yeni keşfedilen bir yılan türünün isim babası, çevre sorunlarına duyarlılığıyla bilinen aktör Leonardo DiCaprio oldu. Bunun nedeni, yeni türü keşfeden bilim insanları; Ekvadorlu biyolog Alejandro Arteaga ve Panamalı meslektaşı Abel Batista'nın bölgenin yağmur ormanlarıyla ilgili farkındalığı artırmak için dünya kamuoyunun dikkatini buraya çekme çabası. Zira yılanın yaşadığı habitat, yasadışı altın ve bakır madenleriyle tahrip ediliyor. Bilim insanlarının bu iyi niyetli dikkat çekme çabası karşılığını buldu ve dünya basını haberi şu magazinel başlıkla duyurdu: "Leonardo DiCaprio, yeni keşfedilen yılan türüne en sevdiği kadının ismini verdi". DiCaprio'nun annesi Irmelin Indenbirken'in ismini alan yeni türün bilimsel adı artık şu: *Simon irmelindicaprioae*. Salyangozla beslenen bu nadir tür, ağaçlarda yaşıyor. Yukarı Amazon'un dağlık bölgeleri ve Chocó-Darién cangılları dünyanın en büyük altın ve bakır yataklarından bazılarını barındırıyor. Özellikle pandemi sırasında artan yasadışı madencilik faaliyetleri bu olağanüstü coğrafyayı yok ediyor, devasa orman alanları tıraşlanıyor.

> "Yeni yılan türleri, bu bölgedeki yeni tür keşfi bakımından buzdağının sadece görünen yüzü. Ancak yasadışı madencilik faaliyetleri böyle devam ederse, gelecekte yeni tür keşiflerini yapmak mümkün olmayabilir."
>
> –BİYOLOG ALEJANDRO ARTEAGA

ALEJANDRO ARTEAGA

Yasadışı madencilik faaliyetleriyle tahrip edilen cangılda keşfedilen yeni yılan türü, salyangozla besleniyor.

be PREMIUM BODRUM

GLORIOUS CULINARY EXPERIENCE

1 Temmuz - 30 Ağustos

Dünyaca ünlü şefler
be Premium Bodrum, Notias Restaurant'ta.

Paolo Griffa	Floriano Pellegrino	João Rodrigues	Bruno Verjus	Pablo Rivero
Restaurant Le Petit Royal	Bros' Restaurant	Projecto Matéria	Table Paris	Restaurant Don Julio
İtalya Roma	**İtalya** Lecce	**Portekiz** Fontinhas, Azores	**Fransa** Paris	**Arjantin** Buones Aires
1 - 7 Temmuz	**8 - 15 Temmuz**	**15 - 30 Temmuz**	**1 - 15 Ağustos**	**15 - 30 Ağustos**

Rezervasyon için **+90 531 390 71 40**
notias@bepremiumhotels.com
bepremiumhotels.com

NOTIAS

LE GUIDE MICHELIN

ATATÜRK'ÜN ÇANAKKALE OTOMOBİLİ

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK, Çanakkale Savaşları esnasında çekilen nadir fotoğraflarından birinde bir otomobil üzerinde görülür. Çanakkale Savaşları Enstitüsü, bu otomobilin 1913 model Fiat Zero olduğunu belirledi. Harbiye Nezareti, 1915 yılında Anafarta Grup Komutanı Mustafa Kemal'e bu model bir otomobil tahsis etmiş, ancak sadece 2 bin adet üretilen Model Zero'nun az sayıda örneği günümüze ulaşabilmişti.

Modelin son örneklerinden biri İtalya'nın Torino şehrinde bulundu ve Tofaş tarafından Rahmi M. Koç Müzesi'ne hediye edildi. Otomobili görmek için müzeye bir ziyaret yeterli.

MODEL ZERO

Saatte 63 kilometre hıza ulaşabilen Model Zero'nun üretimine 1912'de Torino'da başlandı. Türkiye'ye 12 adet getirilen Fiat Zero'yu, İstanbul'da satan bayinin adı, arşivlere göre Dilsizian'dı. Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı'yla üretim sekteye uğradı ve üretim hatlarının tamamı İtalyan ordusunun ihtiyaçlarına ayrıldı.

SİNEMA

Festivalin doğası

İstanbul Film Festivali zamanı. Film seçkisinde Atlas'ın radarına takılanlar arasında Bas Devos'un *Burada*'sı (Brüksel'de göçmen bir işçi ve bir botanikçi ekseninde insanın dünyadaki konumu, aidiyeti ve geçiciliği üzerine), Fridtjof Ryde'ın *İç Bölge*'si (genç bir adamın İngiltere kırsalında çıktığı yolculuk üzerine) ve Leandro Listorti'nin *Herbaria*'sı (botanik biliminden yola çıkarak arşivcilik, hafıza, ölmeye mahkûm yaşam ve yok olmakta ısrar eden bir dünyanın güzelliği üzerine) bulunuyor. *Herbaria*'dan önce Shireen Seno'nun *To Pick A Flower* adlı kısa filmi gösterilecek.

7-18 Nisan arasındaki festivalde doğanın izini yakalayabileceğimiz filmler arasında *Burada (üstte)* ve *To Pick A Flower* (solda) da var.

Bu video-deneme, 20'nci yüzyılın ilk yarısında Filipinler'in ABD sömürgesi olduğu dönemden arşiv fotoğrafları aracılığıyla doğanın dönüşümünü ve metalaştırılmasını araştırıyor. Ayrıntılı program için: ***film.iksv.org***

SÜRDÜRÜLEBİLİR
GELECEĞE
Ortak Ol
Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlamak, sınırlı ekolojik kaynaklarımızı geleceğe miras bırakmak için ülke, toplum ve ortak geleceğimiz adına en yüksek değeri yaratmaya odaklanıyoruz.
www.borsaistanbul.com
/ borsaistanbul
BORSA İSTANBUL

PALEONTOLOJİ

DÜNYANIN EN ESKİ BEYNİ

Araştırmacılar, balığın 15-20 cm'lik bir etobur olduğunu düşünüyor.

MARCIO L. CASTRO

Huzurlarınızda bir omurgalıya ait dünyanın en eski beyni... İyi korunmuş durumdaki 319 milyon yıllık *Coccocephalus wildi* türü balığın fosili, 100 yıldan uzun süre önce İngiltere Lancashire'da bir kömür madeninin çatısındaki sabuntaşı katmanda bulunmuş, 1925'da bilimsel olarak tanımlanmış ve Manchester Müzesi'nin arşivlerine konulmuştu. Fosili inceleyen Birmingham ve Michigan Üniversitesi'nden araştırmacılar, balığın kafatasında beynin ve kranial sinirlerin muhafaza edilmiş olduğunu fark etti. Normalde beyin gibi yumuşak dokular hızla çürüyor ve nadiren fosilleşebiliyor. Araştırmacılar, balık öldüğünde hızla çok düşük oksijen bulunan tortulara gömüldüğünü ve böylece beynin bozulmadan korunabildiğini sanıyor. *Nature* dergisinde yayımlanan ve "beklenmedik" diye nitelenen keşfin beynin evrimine dair ipuçları vermesi bekleniyor.

319 milyon yıllık *Coccocephalus wildi* fosili.

JEREMY MARBLE/UNIVERSITY OF MICHIGAN

KİTAP ATLASI

4 MİLYAR YILLIK KARNAVAL

"Kaya kırmakla geçen onlarca yıl, canlılara bakışımı değiştirdi. Nasıl bakacağınızı bilirseniz bilimsel araştırma küresel bir hazine avına dönüşür. Peşine düştüğünüz hazine ise kollu balıkların, bacaklı yılanların, dik yürüyebilen insansı maymunların ve size yaşamın tarihiyle ilgili önemli anları anlatabilecek bütün eski canlıların fosilleridir."

Paleontologlar büyük değişimlerin tam olarak nasıl gerçekleştiğini gösterecek fosillerin peşinde yüzyıldan uzun süredir gezegeni dolaşıyor. Tarihöncesi fosillerin yeni DNA teknolojileriyle bir araya gelmesi ise milyarlarca yıllık evrimsel tarihi kavrayışımızda büyük sıçrama yarattı. Paleontolog, evrimsel biyolog ve popüler bilim yazarı Neil Shubin, *Canlılığın Tarihi*'nde yaşamın muazzam çeşitliliğinin ardındaki sırları anlamak için okurunu hayret verici detaylarla dolu bir keşfe çıkarıyor. ***Domingo Yayınevi***

HİTİT DÜNYASI

Hitit dünyasında yaşamak, kutlamalara katılmak, krizlere ortak olmak, onlarla başkentin sokaklarında, evlerinde buluşmak, bir şifa ritüelinin görüntülerini, seslerini ve kokularını deneyimlemek ve Büyük Kral'la bir gösteriye katılmak... Dünyanın en önemli Hititologları arasında yer alan Trevor Bryce'ın *Hitit Dünyasında Yaşam ve Toplum* kitabının vaatleri antik dünya meraklılarını cezbedecek türden. Anadolu'da Hitit araştırmalarının yaygınlaşmasında da etkili olmuş bir bilim insanının kaleminden Hitit Krallığı'na adım atıyoruz. ***Alfa Yayınları***

Melitta®
MELITTA® CI TOUCH® İLE
AİLE BOYU KAHVE KEYFİ
2 bölmeli çekirdek haznesi sayesinde farklı kahve tercihleri aynı makinede buluşuyor,
tüm aile üyeleri damak tatlarına uygun benzersiz kahve deneyimi yaşıyor.
CI TOUCH®
BellaCrema Espresso
1000g
BellaCrema Speciale
1000g
®Registered trademark of a company of the Melitta® Group.
Melitta® Hakman güvencesiyle Türkiye'de, www.hakman.com.tr ve Satış Noktaları'nda.

DİJİTAL REHBER

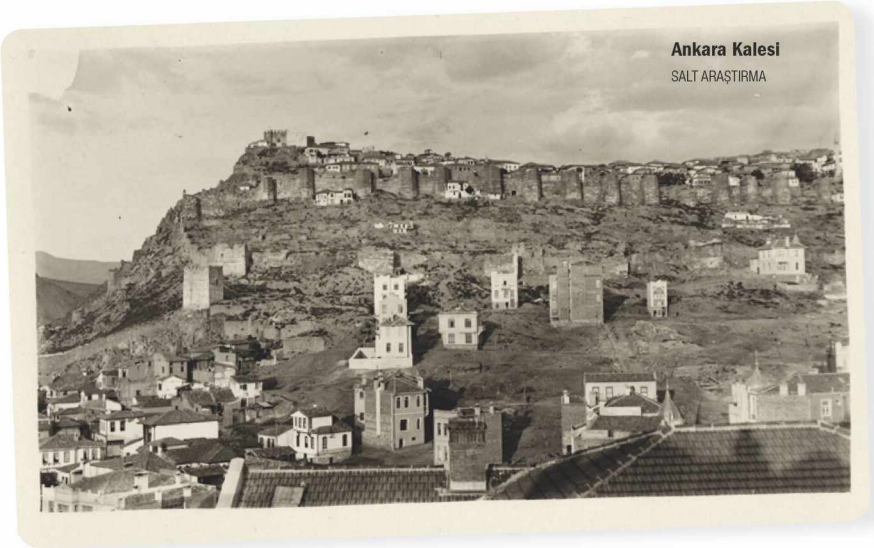
Ankara Kalesi
SALT ARAŞTIRMA

ANKARA GEZGİNLERİNE HİKÂYELER

Telefonlara ücretsiz indirilebilen KarDes: Çokkültürlü Hafıza Turları uygulaması, geçmişin az bilinen hikâyeleriyle yürüyüş rotaları sunuyor. Bu rotalara sözlü tarih videoları ve eski fotoğraflar da eşlik ediyor. İstanbul'daki 900'e yakın cami, kilise, sinagog, okul, mezarlık gibi çokkültürlü yapıyı içeren uygulamaya Ankara'nın Hisar, Ulus Meydanı, Yahudi Mahallesi ve Kavaklıdere bölgeleri de eklendi. 50'ye yakın sözlü tarih görüşme videolarıyla Akba Kitabevi'nin, Flamingo Pastanesi'nin, Gençlik Parkı'nın, Şengül Hamamı'nın, Kavaklıdere Sineması'nın, Kuğulu Park'ın ve Ankara Sinagogu'nun hikâyeleri Ankaralılardan dinlenebilir. Topalyanların Dükkânı, Ayios Nikolaos Rum Kilisesi, Ravza-i Terakki Erkekler Okulu, 1916 Ankara yangını, Kocamanoğlu Tiyatrosu ve Amerikan Sinagogu gibi duraklar ise semtlerin geçirdiği değişime tanıklık etme olanağı sunuyor. Ankara'daki cami, kilise, sinagog, okul, mezarlık, bağ evi ve cemevi gibi 200'e yakın yapı içeren kültürel miras envanterine de "Keşfet" bölümünden ulaşılabiliyor. Turlar ortalama iki saat sürüyor.

KEMERDE URARTU SANATI

Tanrı bezemeli kemer aynalığı, kale betimli dar kemer ve diğerleri... Rezan Has Müzesi'nin Urartu koleksiyonuna eklenen yeni parçalar, Anadolu'da 250 yıl hüküm süren Urartu uygarlığından izleri, İstanbul'un Cibali kıyılarına taşıyor. "Urartu Kemerleri" sergisi, 31 Mayıs'a kadar görülebilir.

DİJİTAL ATLAS

EKOLOJİK YIKIM

Artvin Hopa'da 2015'teki sel sonrası ortaya çıkan bir düşüncenin ürünü: Eko Eko Eko belgeseli... 2015-22 yılları arasında 10 bin kilometreden fazla yol kat edilerek çekilen belgesel, Türkiye'nin dört bir köşesindeki ekolojik çöküşü belgeliyor. Yönetmenliğini Dr. İlkay Nişancı'nın üstlendiği belgesel kapsamında altı termik santral, dört rüzgâr enerjisi santrali, beş baraj gölü, dört dere tipi hidroelektrik santrali, üç güneş enerjisi santrali, bir jeotermal elektrik santrali ve de nükleer enerji santrali gezildi. Türkiye'nin en büyük altın ve kömür madenleri kayda alındı. Aşıklı Höyük'ten Hasankeyf'e, Titus Kanalı'ndan Meke Gölü'ne birçok ekolojik alan belgelendi. Alanında uzman 26 akademisyen, aktivist ve gazetecinin de yer aldığı altı bölümlük belgesel, BluTV platformunda izlenebilir.

BİR RADYO KLASİĞİ

2020 yılında aramızdan ayrılan filozof Oruç Aruoba'nın 2000 yılında Ferhat Taylan ile hazırladığı Felsefe Gevezelikleri programının kayıtları arşivden çıkarıldı ve dinleyiciye açıldı. Usta ve çırağı, "hak nedir?", "insan nasıl insan olur?" gibi sorulara yanıt arıyor, felsefe yapma hakkı ve iktidar, evrensel insan hakları, hukuk felsefesi gibi konularda tadına doyum olmaz sohbetler ediyor. Program kayıtları Açık Radyo'nun dijital platformlarında ücretsiz dinlenebilir.

İHTİYACINIZA YÖNELİK ARAÇ

Bir Tıkla Sizinle!

FİLO KİRALAMA ŞOFÖRLÜ ARAÇ UZUN DÖNEM TRANSFER UZUN DÖNEM EKONOMİK EKONOMİK ELEKTRİKLİ ARAÇ KARAVAN UZUN DÖNEM EKONOMİK TRANSFER KARAVAN FİLO KİRALAMA TRANSFER UZUN DÖNEM FİLO KİRALAMA ŞOFÖRLÜ KARAVAN TRANSFER ŞOFÖRLÜ FİLO KİRALAMA ŞOFÖRLÜ EKONOMİK ELEKTRİKLİ ARAÇ FİLO KİRALAMA TRANSFER KARAVAN FİLO KİRALAMA TRANSFER TRANSFER ŞOFÖRLÜ ARAÇ TRANSFER FİLO KİRALAMA EKONOMİK ŞOFÖRLÜ ARAÇ FİLO KİRALAMA TRANSFER ELEKTRİKLİ ARAÇ UZUN DÖNEM ŞOFÖRLÜ TRANSFER FİLO KİRALAMA ŞOFÖRLÜ ARAÇ EKONOMİK KİRALAMA ELEKTRİKLİ ARAÇ EKONOMİK TRANSFER FİLO KİRALAMA TRANSFER FİLO KİRALAMA ELEKTRİKLİ ARAÇ FİLO KİRALAMA KARAVAN ARAÇ EKONOMİK ŞOFÖRLÜ FİLO EKONOMİK KARAVAN FİLO TRANSFER KARAVAN KİRALAMA TRANSFER KARAVAN ELEKTRİKLİ ARAÇ UZUN DÖNEM ELEKTRİKLİ ARAÇ ELEKTRİKLİ ARAÇ EKONOMİK ŞOFÖRLÜ ARAÇ FİLO KİRALAMA UZUN DÖNEM KARAVAN ŞOFÖRLÜ ŞOFÖRLÜ FİLO KİRALAMA ŞOFÖRLÜ FİLO KİRALAMA ARAÇ TRANSFER FİLO KİRALAMA KİRALAMA ELEKTRİKLİ ARAÇ UZUN DÖNEM FİLO KİRALAMA ŞOFÖRLÜ UZUN DÖNEM KARAVAN TRANSFER UZUN DÖNEM EKONOMİK ŞOFÖRLÜ KARAVAN KARAVAN TRANSFER TRANSFER KARAVAN

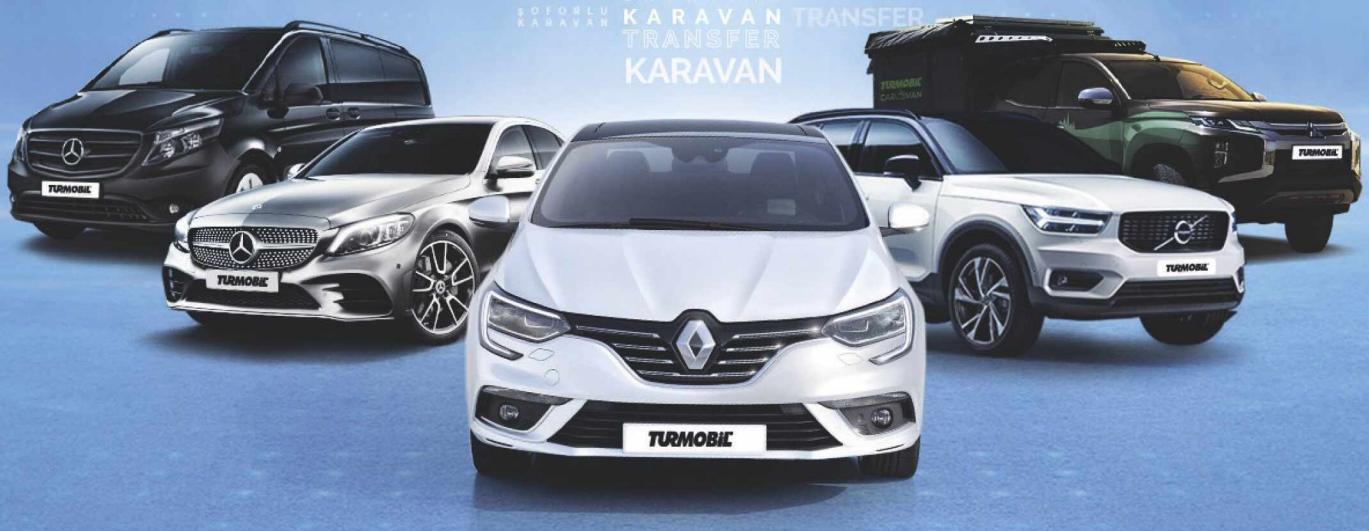

ANKARA - ANTALYA - DALAMAN - DENİZLİ - FETHİYE
İSTANBUL - İZMİR - KUŞADASI - TRABZON

TURMOBİL®
HAYAL ET, KİRALA!

444 0 862 | turmobil.com

STEFANO GUIDI/GETTY IMAGES

AŞIRI TURİZM

Amsterdam: "Uyuşturucu için gelmeyin!"

Amsterdam, Hollanda devletinin esrar konusundaki esnek politikalarının turistik düzeyde suistimale yol açması ve şehir sakinlerinin artan şikâyetleri sebebiyle kısmi yasaklara gidiyor.

Hollanda'da başkent Amsterdam'ın şehirle iç içe geçmiş ünlü genelev bölgesi Red Light District'te (Kırmızı Fener Mahallesi) marihuana içmek yasaklanıyor. Mayıs ayının ortasında yürürlüğe girecek yasaklarla turistlerin taşkın davranışlarının önüne geçmek ve mahalle sakinlerinin yaşam şartlarını iyileştirmek amaçlanıyor.

Amsterdam Şehir Konseyi'nin getirdiği yeni kurallara göre, bölgeye gece saat 01.00'den sonra yeni ziyaretçi alınmayacak. Ayrıca bölgedeki restoran ve barlar cuma ve cumartesi günleri saat 02.00'de paydos edecek. Seks işçilerinden de saat 03.00'te odalarını kapatmaları istendi. Halihazırda bölgede perşembe-pazar günleri arasında saat 16.00'dan sonra alkol satışı yasak. Bu konudaki düzenleme de sıkılaştırılabilir ve dükkânlardan vitrinlerindeki alkol satışına dair emareleri kaldırmaları istenebilir.

Pandemiden önce yapılan bir araştırmada, yabancı turistlerin yüzde 57'si Amsterdam'ı ziyaretlerinin "çok önemli bir neden"i olarak esrar serbestisini göstermişti. Ancak bu ilgi ülkedeki suç oranlarının yükselmesine yol açıp şehir sakinlerinin şikâyetleri artınca kısmi yasaklar başlamıştı.

Halihazırda Hollanda'da uyuşturucu bulundurmak, üretmek ve satmak yasak. Ancak "hoşgörü politikası" doğrultusunda, devletin belirlediği katı kurallar çerçevesinde belli kafelerde esrar satılıyor. Bu kafelerin etrafa rahatsızlık vermemesi gerekiyor.

ISTOCK/STEPHEN BARNES

Red Light District'te marihuana satışı izni olan bir coffee shop (en üstte). Amsterdam'da alkol ve marihuana yasağını gösteren tabelalar (üstte).

Şehir Konseyi, "uzak dur" kampanyasıyla kente uyuşturucu, alkol ve seks amaçlı gelen turistlere "gelmeyin" diyecek ●

arnica™

BOL **KÖPÜKLÜ**

Bi' **TÜRK KAHVESİ** DENEYİMİ

3 TARAFLI CEZVE AĞZI

4 FİNCAN KAHVE KAPASİTESİ

IŞIKLI VE SESLİ UYARI SİSTEMİ

TEK TUŞLA KOLAY KONTROL

ELDE YIKANABİLİR CEZVE

YENİ

5 Farklı **Renk** Seçeneği

Arnica **Köpüklü**

A'DESIGN AWARD WINNER 2021 GOLD

Güzel sohbetlerin tamamlayıcısı *Bol Köpüklü* bi' *Türk Kahvesi* için;

Yeni Arnica **Köpüklü**

3 yıl garanti

facebook.com/Arnica.Senur twitter.com/ArnicaEvAletler instagram.com/ArnicaEvAletleri

ÇEVRE

Selden sonra...

Başta Şanlıurfa ve Adıyaman'da yaşanan sel ve su baskınlarında çadırkentler çamur içinde kaldı, içinde efsanelere konu olan balıklar da bulunan Balıklıgöl taştı.

Balıklıgöl'ün sazanlarına ne oldu? Balıkların öldüğüne dair emare bulunmadığı ve su temizlendikçe sazanların da yeniden görülmeye başlanacağı belirtiliyor.

HAKAN AKGÜN/DIA IMAGES/GETTY IMAGES

Selden günler sonra bile çadırkentler hâlâ çamur içinde. Adıyaman'da bir depremzede, yağmurdan korunmak için başına naylon poşet geçirmiş, 25 Mart 2023.

BÜLENT KILIÇ/AFP/GETTY IMAGES

6 Şubat depremlerinin ardından bölgede bu kez de 14 Mart'ta başlayan yoğun yağışlar etkili oldu. Başta Şanlıurfa ve Adıyaman olmak üzere çevre illerde sel ve heyelanlar can kaybına yol açtı. Evler, sokaklar ve çadırkentler sular altında kaldı. Selin vurduğu yerlerden biri de Balıklıgöl'dü.

Şanlıurfa'nın simgesi Balıklıgöl'ün derinliği 3-5 metre civarında. İçinde efsanelere konu olan ve bölge halkı tarafından da saygı gösterilen sazan türü balıklar bulunuyor. Sel sırasında gölün seviyesi yaklaşık 2 metre yükseldi, suyu çamur rengi aldı ve sazanlar gözden kayboldu. Şanlıurfa Belediyesi'nin açıklamasına göre, metrekareye 170 kilogram yağış düştü. Çevre Koruma Vakfı Müdürü Siracettin İlhan, selin ardından gölün tabanında bir çamur tabakasının oluştuğunu ve bunu temizlemek için bir pompa sistemi kurduklarını açıkladı.

Mart ayının ilerleyen günlerinde Balıklıgöl'ün sularında temizlenme işaretleri görülmeye başladı ama akıllarda balıklara ne olduğu sorusu vardı. İlhan balıkların telef olduğuna dair bir işaret bulunmadığını, göle lağım suyu karışmadığını ve su temizlendikçe sazanların da yeniden görülmeye başlanacağını söylüyor.

Yoğun yağış nedeniyle Adıyaman'ın içinden geçen Eğriçay da taştı, Şanlıurfa'da Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin eksi birinci katını su bastı, Adıyaman-Çelikhan yolu üzerindeki Bulam Köprüsü'nde çökme oldu... Selden geriye 20'ye yakın can kaybı kaldı... Peş peşe yaşadığımız felaketlerse şu soruyu önümüze getiriyor: Şehirlerimiz doğal afetlere karşı ne kadar dayanıklı? ●

rudder&moor™
TAILOR MADE YACHTING COMPANY

Discover *the freedom* of sailing at sea with rudder&moor!

Set off on the ultimate sailing holiday and choose from our range of catamaran & yacht models.

Set sail and discover your own secluded beach paradise in a destination so captivating, you'll never want to leave. Our team is dedicated to providing you with a tailor-made experience, ensuring that your sailing vacation is nothing short of unforgettable.

Yacht Classic Hotel
Fethiye

Martı Marina & Yacht Club
Marmaris

rudderandmoor.com

dergiburda.com

Atlas'tan deprem özel sayısı

DR. YILDIRIM GÜNGÖR

Atlas Deprem Özel Sayısı, Dr. Yıldırım Güngör'ün bilimsel danışmanlığında ve bilim insanlarının katkısıyla hazırlandı. 6 Şubat'taki Pazarcık ve Elbistan merkezli Kahramanmaraş depremlerinin bölgede neden olduğu yıkım, kurtarma ve yardım çalışmaları, sahadan izlenimler, afetin doğa ve kültür varlıkları üzerindeki etkisi, bilimsel değerlendirmeler, afet yönetimi konusunda yapılması gerekenler Atlas'ın özel sayısında fotoğraf ve haritalarla ayrıntılı olarak işleniyor.

Atlas Deprem Özel Sayısı, yaşadığımız toprakların depremlerle imtihanını "Dün", "Bugün", "Yarın" ana dosya başlıklarında, ayrıntılı makale ve haberlerle konu ediniyor. Antikçağdan Bizans ve Osmanlı'ya depremlerin tarihine ve bu coğrafya üzerinde bıraktığı derin izlere değinen Deprem Özel Sayısı, cumhuriyet dönemindeki şiddetli sarsıntılara da yer veriyor.

Atlas kapağının mavi çerçevesi, 30 yıllık tarihinde ilk kez karardı. Mart ayında çıkan ve Haziran ayına kadar raflarda kalacak ***Atlas Deprem Özel Sayısı'nın satış geliri,*** *depremden zarar gören öğrencilerin yararına* ***Türk Eğitim Vakfı****'na bağışlanıyor.*

Son depremlerin vurduğu illerdeki durumu, tanıklıkları, afetten sonra yaşananları güncel fotoğraflarla aktaran Atlas, Türkiye'nin fayları, Dünya'nın devinimi, kriz yönetimi gibi bilimsel değerlendirmelere de yer veriyor. Ayrıca depremin hemen ardından bölgeye giden bilim insanları bölgede açıkça izlenebilen kırığı takip ediyor, arazideki değişimi ve sarsıntının boyutlarını belgeliyor.

Atlas'ın özel sayısı, beklenen İstanbul depremi, tsunami riski gibi bölümlere de sahip. Dergi ayrıca deprem hazırlıkları konusunda şehir plancısı, mimar ve inşaat mühendislerini dinliyor.

Atlas Deprem Özel Sayısı, yaşadığımız afeti her yönüyle belgeleyen, deprem gerçeği ve önlemler konusunda uzmanların görüşlerine yer veren bir arşiv çalışması niteliğinde ●

13. FOTOĞRAF Yarışması

Konu
Zeytinburnu

BAŞVURU ve BİLGİ İÇİN
www.zeytinburnu.istanbul
www.turkiyefotografvakfi.org

SON BAŞVURU
17 Kasım 2023

SERBEST KATEGORİ

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ	ZEYTİNBURNU BELEDİYESİ ÖZEL ÖDÜLÜ
25.000 ₺	8.000 ₺
İKİNCİLİK ÖDÜLÜ	**MANSİYON ÖDÜLÜ (EN FAZLA 5 ADET)**
15.000 ₺	4.000 ₺
ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ	**SERGİLEMEYE DEĞER ESER (EN FAZLA 30 ADET)**
10.000 ₺	2.000 ₺

FOTO ÖYKÜ KATEGORİSİ

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ	ZEYTİNBURNU BELEDİYESİ ÖZEL ÖDÜLÜ
30.000 ₺	10.000 ₺
İKİNCİLİK ÖDÜLÜ	**MANSİYON ÖDÜLÜ (EN FAZLA 5 ADET)**
25.000 ₺	8.000 ₺
ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ	**SERGİLEMEYE DEĞER ESER (EN FAZLA 20 ADET)**
15.000 ₺	3.000 ₺

TÜRKİYE FOTOĞRAF VAKFI

ZEYTİNBURNU BELEDİYESİ

DEPREM ÖZEL SAYISI!

Atlas bu sayının satış gelirini depremzede öğrenciler yararına **Türk Eğitim Vakfı**'na bağışlıyor.

SATIN AL!

atlasdergisi.com ATLASDergisi AtlasDergisi atlas_dergisi

DB DOĞAN BURDA DERGİ

TÜRKİYE'NİN EN YENİLİKÇİ İŞ VE EKONOMİ DERGİSİ

SATIN ALMAK İÇİN TIKLAYIN

capital.com.tr

DB DOĞAN BURDA DERGİ

capitaldergisi @capitaldergisi

FLAMMARION'UN SAHİPSİZ GRAVÜRÜ

Göğe bakalım!

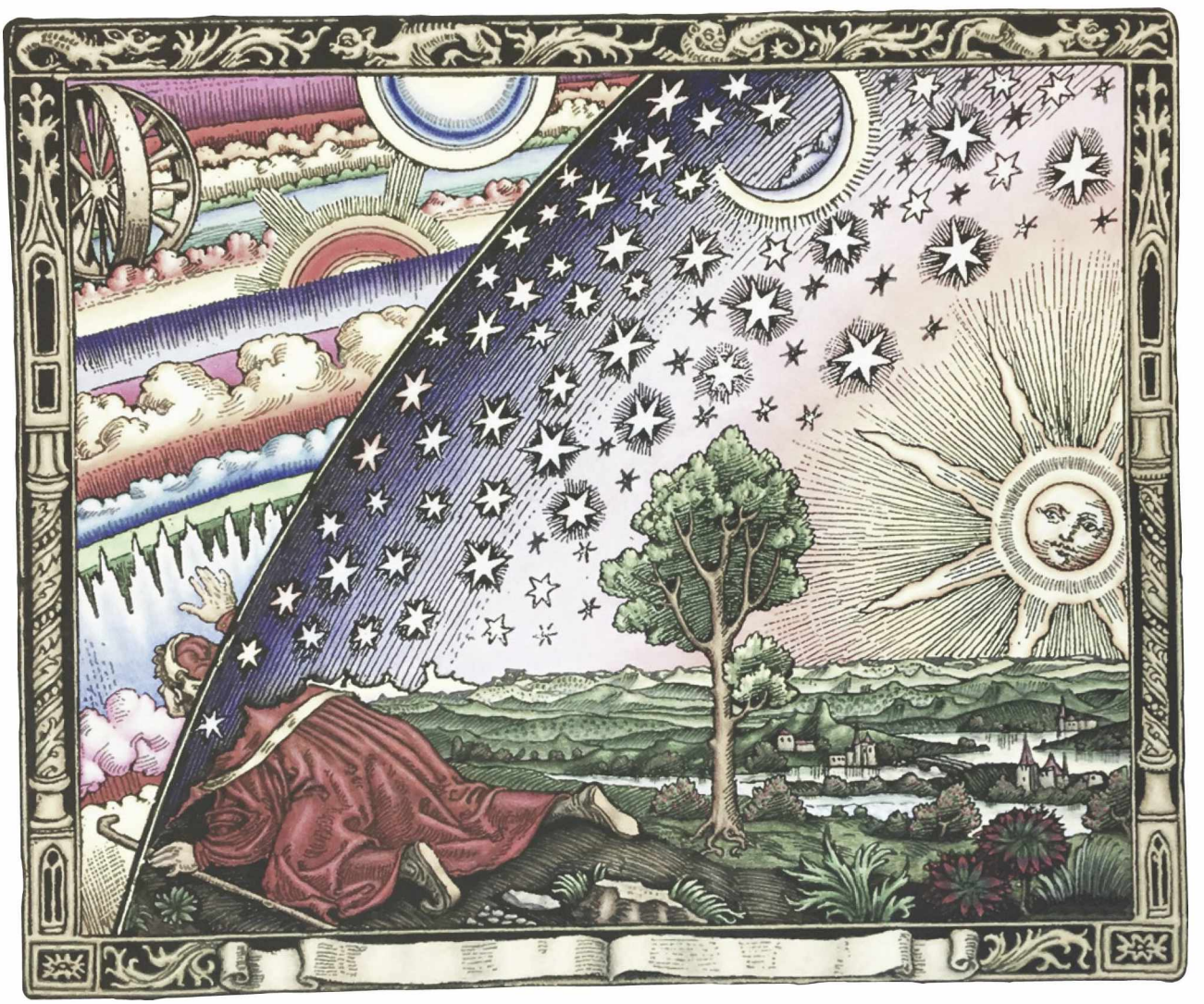

135 yıl önce yayımlanan meteoroloji kitabındaki eski bir gravür, insanlığın evrenin sınırlarını nasıl hayal ettiğine dair tartışmayı alevlendirmişti.

YAZI: KANSU ŞARMAN

> *Gökyüzü ister açık ister kapalı olsun, gözümüze her zaman alçaltılmış bir kubbe gibi gözükür. Dairesel bir şekil olmaktan uzak, yayvan, başımızın üzerinde basık görünüyor ve yavaş yavaş ufka doğru inerek fark edilmeden uzanıyor gibi. Eskiler bu mavi kubbeyi ciddiye almışlardı. Ancak Voltaire'in dediği gibi, bir ipekböceğinin kabuğunu evrenin sınırları sanması kadar zekiceydi.*
>
> *– Camille Flammarion, "Atmosfer: Popüler Meteoroloji" kitabından*

Ne diyor şair Can Yücel, "İlle de bir şeyleri sahipleneceksen, çatıların gökyüzüyle birleştiği yerleri sahipleneceksin. Gökyüzünü sahipleneceksin, güneşi, ayı, yıldızları..." Ustanın bu şiirinin birkaç yüzyıl önce yapılmış, sahibi meçhul bir gravürdeki görüntüye kalıp gibi oturduğunu geçen ay Kadıköylü sahaf Lütfü Seymen'in (nam-ı diğer Sakallı Lütfü) dükkânında karşılaşıp birkaç sayfasını karıştırır karıştırmaz aldığım bir kitap sayesinde öğrendim. Bilim tarihinin en ilginç ve tartışmalı eserlerinden biri vardı kitabın içinde: Flammarion'un gravürü.

15'inci veya 16'ncı yüzyılda yapıldığı tahmin edilen ve kimin tarafından yapıldığı bilinmeyen bu ağaçbaskı, ilk kez Fransız astronom ve bilimkurgu yazarı Camille Flammarion'un bahsettiğim 1888 tarihli *L'atmosphère: Météorologie Populaire* (*Atmosfer: Popüler Meteoroloji*) adlı kitabında yayımlanmış ve sonrasında onun ismiyle anılmış. Gravürün içeriği hakkındaki felsefi ve sanatsal değerlendirmeyi uzmanlarına bırakarak, bir kitapsever olarak hem gravür, hem de Flammarion ve kitabı hakkında derlediğim bilgileri paylaşmak istiyorum.

Gravür, uzun cüppeli, elinde asası bulunan bir adamı Dünya'nın gökyüzüyle buluştuğu noktada tasvir ediyor. Dizlerinin üzerine çökmüş durumdaki adam, omuzlarını ve sağ kolunu gökyüzüne doğru uzatarak yıldızların, bulutların, Güneş'in, yağmurların ve fırtınaların göründüğü başka bir evreni keşfediyor. Flammarion, kitabın 162'nci sayfasında gravüre yer vermeden hemen önce şu satırları yazıyor: "Gökyüzü ister açık ister kapalı olsun, gözümüze her zaman alçaltılmış bir kubbe gibi gözükür. Dairesel bir şekil olmaktan uzak, yayvan, başımızın üzerinde basık görünüyor ve yavaş yavaş ufka doğru inerek fark edilmeden uzanıyor gibi. Eskiler bu mavi kubbeyi ciddiye almışlardı. Ancak Voltaire'in dediği gibi, bir ipekböceğinin kabuğunu evrenin sınırları sanması kadar zekiceydi. Yunan astronomları onu katı kristal bir maddeden oluşmuş olarak tanımladılar ve Copernicus'a kadar çok sayıda astronom onu erimiş ve sertleştirilmiş cam olarak düşündüler. Latin şairler bu kubbenin üstüne, gezegenlerin ve sabit yıldızların yukarısına, Olympos'un tanrılarını ve zarif mitolojik sarayı konumlandırdılar. Dünya'nın gökyüzünde, gökyüzününse her yerde olduğunu bilmezden önce teologlar gök kubbeye, kutsal üçlemeyi, İsa'nın yüceltilmiş bedenini, Meryem Ana'nın bedenini, melekler hiyerarşisini, azizleri ve tüm göksel milisleri yerleştirmişlerdi. Hatta ortaçağda yaşamış bir misyoner dünyevi cenneti aramak için çıktığı yolculuklardan birinde yeryüzü ile gökyüzünün bir araya geldiği ufka ulaştığını ve ikisinin birleşmediği bir nokta keşfettiğini, burada eğilerek göğün örtüsünün altından geçtiğini anlatır." (Çeviren: İsmet Akça)

GRAVÜRÜN GETİRDİĞİ TARTIŞMALAR

Flammarion'un son cümlede tarif ettiği gravür, 20'nci yüzyılda yayımlanan bilim tarihi, ast- ●●●

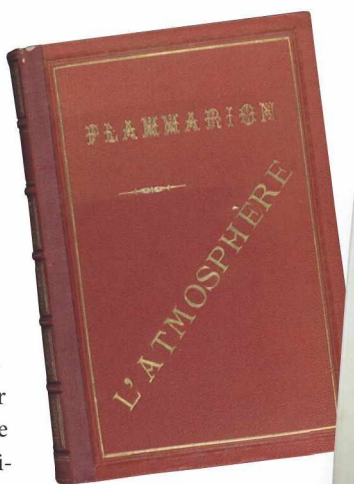

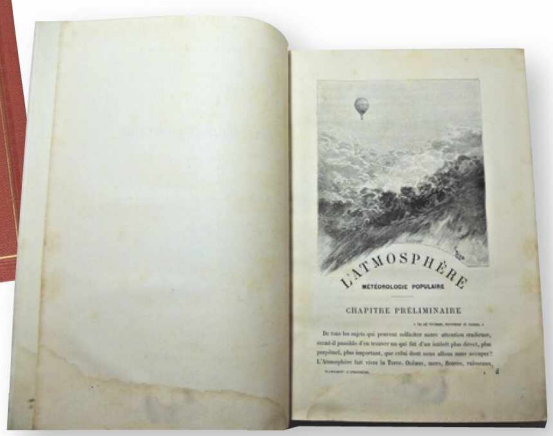

Sonradan renklendirilmiş "Flammarion'un gravürü". Altında "Ortaçağdan bir misyoner, Dünya ile gökyüzünün birleştiği noktayı bulduğunu söylüyor" ifadesi bulunuyor (karşı sayfada). Flammarion'un ağaçbaskı gravüre yer verdiği 1888 tarihli *Atmosfer: Popüler Meteoroloji* adlı kitabı (altta).

KAYNAK: KANSU ŞARMAN ARŞİVİ

ronomi, matematik ve sanat-felsefe üzerine yazılmış pek çok kitapta, yapıldığı dönemde insanların evrenin sınırlarına dair fikir ve inanışlarını gösteren hayali bir tasvir olarak nitelenmiş. Bu sembollerle dolu ağaçbaskı gravürün yayımlanmasının ardından, bilim dünyasının eserin yapılış tarihini, kime ait olduğunu ve ne anlatmak için tasarlandığını tartışmaya başladığı, başka eserlerle benzeştirmelerin de yapıldığı görülüyor.

Bazı uzmanlar, gravürde Dünya'yı, başka bir boyuttan ayıran ilahi bir kubbe betimlemesinin, Alman haritacı ve bilgin Sebastian Münster'in 1544 yılında yayımladığı *Cosmographia* adlı eserindeki bir ilüstrasyonla benzerlik taşıdığını ve Camille Flammarion'un kütüphanesinde bu eserin bulunabileceğini iddia etmiş. Bazı kaynaklarda ise gravürün bizzat Flammarion tarafından yapılmış olabileceği de öne sürülmüş. The Public Domain Review'un editörü Hunter Brooks Dukes ise gravürün yapım tarihi hakkında yapılan değerlendirmeleri özetle şöyle aktarıyor: "İlk yorumcular gravürün, eski kozmogeninin yerini bilimsel devrime bıraktığı zamanki paradigma değişimi döneminde yapıldığına inanıyorlar. Londra Üniversitesi Warburg Enstitüsü'nden Sir Ernst Gombrich ise gravürün 18'inci yüzyılın sonundan önce kullanılmayan bir teknikle yapıldığını iddia ediyor. Ancak eserin taşıdığı anlam, yapanından ve yapım tarihinden daha gizemli, Dünya'nın sınırlarının ötesine geçen bir misyoner veya ilahi mucizeler üzerine düşünen bilge bir insan imgesini barındırıyor ve anlaşılmasındaki asıl zorluksa görüntünün sembolik çoksesliliğinden kaynaklanıyor"

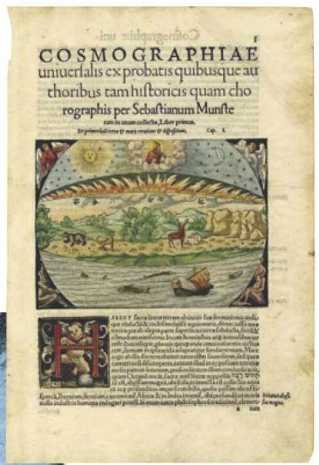

Sebastian Münster'in 1544 yılında yayımladığı *Cosmographia* adlı eserinde Flammarrion'un gravürü ile benzerlik taşıdığı öne sürülen gökyüzü gravürü (sağda).

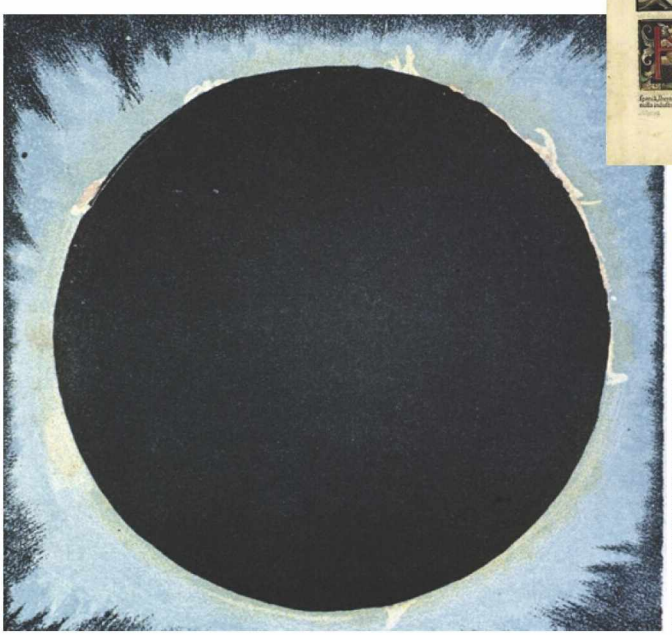

UNIVERSAL HISTORY ARCHIVE/GETTY IMAGES

Flammarion'un *Le Ciel* kitabından 18 Temmuz 1860'taki tam güneş tutulması.

JULES VERNE İLE ÇAĞDAŞ

Gelelim Flammarion ve onun bu ağaçbaskıya ilk kez yer verdiği kitabına... Hem astronomi, hem bilimkurgu alanında eser veren Camille Flammarion, 19'uncu yüzyılda Fransa'nın ünlü astronom ve yazarları arasındaydı; astronomiyi popülerleştiren ilk isim olarak anılıyor. Jules Verne, J. -H. Rosny Aîné, Albert Robida ve Gustave Le Rouge ile yakın dönemde bilimkurgu edebiyatına eserler kazandırdı. Flammarion ve Jules Verne bir süre aynı dönemde aynı yayıncıyla, yani Pierre-Jules Hetzel ile çalışmış. Ancak aralarının her zaman iyi olduğu söylenemez. Flammarion'un, Verne'i *Ay'ın Etrafında* adlı romanında Ay'ın hayali sakinleri Selenitlere yer vermediği için eleştirdiği yazılıyor ancak, Verne'in uzayda yaşamı konu etmekte daima çekingen durduğu biliniyor.

Flammarion 1882'den itibaren (yayımı halen süren) *L'Astronomie* adlı bir dergi de çıkardı. Ayrıca Fransa'nın Juvisy-sur-Orge şehrinde özel bir rasathane ve bugün rasathanenin de sahibi olan Fransa Astronomi Derneği'ni kurdu. 1864'te *Hayali ve Gerçek Dünyalar*, 1880'de *Popüler Astronomi*, 1888'de *Atmosfer: Popüler Meteoroloji* gibi astronomi üzerine bol resimli kitaplar yazdı. Mars'ı gözlemleriyle ve daha da ötesi kırmızı rengini bitki örtüsüne benzetmesi, kanalların bulunduğunu iddia etmesi gibi biraz da dönemi için iddialı betimlemeleriyle halka tanıttı. *Cosmos* ve Paris'in en önemli gazetesi *Siècle* gibi yayınlar için yazdı. Yazılarındaki uzaylı kavramıyla popüler ●●●

19'uncu yüzyılın en ünlü bilimkurgu yazarları arasında yer alan astronom Camille Flammarion, Fransa'nın Juvisy-sur-Orge şehrindeki rasathanede teleskop başında.

"Gravür, Dünya'nın sınırlarının ötesine geçen bir misyoner veya ilahi mucizeler üzerine düşünen bilge bir insan imgesini barındırıyor ve anlaşılmasındaki asıl zorluksa görüntünün sembolik çokseslilliğinden kaynaklanıyor."

– HUNTER BROOKS DUKES

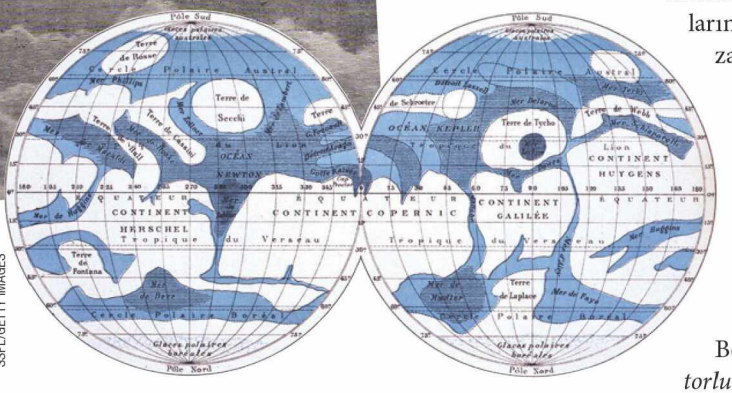

SSPL/GETTY IMAGES

Atmosfer: Popüler Meteoroloji adlı kitapta yer alan meteoroloji balonu kazasının gravürü (solda). Flammarion'un *Astronomie Populaire* adlı eserinden, kıtaları ve okyanusları gösteren bir Mars haritasını tasvir eden resim (altta).

kültürü etkiledi. *Öteki Dünyanın Sakinleri* kitabı 20 yaşındayken yayımlanmıştı. Diğer dünyalarda yaşam ve ölümden sonra yaşam olasılıkları üzerine fikir üretti. Eserleri arasında en ünlülerden biri 1893 tarihli *Dünyanın Sonu* adını taşıyan, bir kuyrukluyıldızın Dünya'ya çarpmasını ve sonrasında birkaç milyon yıl geçmesini konu alan bir bilimkurgu romanıdır. Türkiye'de çağdaşı olan yazarlar arasındaki hayranlarından Halit Ziya Uşaklıgil, *Kırk Yıl* adlı hatıralarında, "Kitapçımın uzun müddet para istememek müsaadesine güvenerek Jules Verne'i, Louis Figuier'yi, Camille Flammarion'u kâmilen getirttim. Bunlar benim için bitip tükenmez bir hazine idi. Öyle bir hazine ki ilk yazılarımı oradan çıkarmak imkânını bana verdi" diyor.

Bu yazıya konu olan *Atmosfer: Popüler Meteoroloji* adlı kitapsa yazarın kurgusal olmayan en önemli çalışmalarından. "Eğer tarlalardaki mütevazı çiftçiler ve şehirlerde çalışan işçilerden öğretmenlere, en zenginlerden sosyetenin en uçarı kadınlarına kadar insanlar, göğe bakanların hangi derin iç hazzı duyduklarını bilselerdi, Fransa hatta tüm Avrupa süngüler yerine teleskoplarla kaplanır, böylece evrensel mutluluk ve barış teşvik edilirdi" sözleriyle gökyüzü tutkusunu aktardığı 808 sayfalık kitap yüzlerce gravür, renklendirilmiş resimler, haritalar ve çizimlerle dolu. Hava ve metamorfozlar, atmosferin yüksekliği, Dünya atmosferinin ağırlığı, havanın kimyası, havanın görevi, havacılık faaliyetleri, optik olaylar gibi 48 ayrı konuyu işleyen sekiz ana bölümden oluşuyor.

Aralarında Flammarion gibi bilim adamlarının da bulunduğu bilimkurgu yazarlarının eserleri, insanların yerküre, uzay ve gelecek algıları üzerindeki etkisi nedeniyle hep tartışıldı. Ancak kitaplarının yüzlerce ülkede binlerce tekrar baskıyla okunmaya devam etmesi, bu ilginin tükenmeden devam ettiğini gösteriyor. 18'inci yüzyıl sonunda yazar Savinien Cyrano de Bergerac'ın *Ay Devletleri ve İmparatorlukları*, *Güneş Devletleri ve İmparatorlukları*, 19'uncu yüzyılda Jules Verne'in *Ay'a Yolculuk* ve *Güneş Sisteminde Seyahat*, Flammarion'un *Atmosfer* ve *Dünyanın Sonu*, H.G. Wells'in *Ay İnsanları* gibi eserleri, insanoğlunun binlerce yıllık gökyüzü merakını bilimkurgu romanlarıyla ve popüler bilim kitaplarıyla buluşturdu. Onların ardından gelen kuşaklar romanlardan aldıkları hevesin de cezbedici kuvvetiyle 20'nci yüzyılın ikinci yarısında önce uzaya, ardından Ay'a gitti. Uzaya gönderilen uydularla iletişim devrimi yaşandı, en son Mars'a insansız araç gönderildi. Belli ki bu yolculuk hızlanarak sürecek. O vakit bizden sonraki kuşaklar için gereken ilhamı da büyük ustamız Nâzım Hikmet'in şiirinden alalım: "Akın var güneşe akın! Güneşi zaptedeceğiz, güneşin zaptı yakın!" ●

Oklohama Üniversitesi Kütüphanesi'nin dijital arşivi üzerinde *Atmosfer: Popüler Meteoroloji*'yi incelemek için karekodu okutun (Fransızca).

Söke ile hazırlanmış birbirinden lezzetli yemekler şimdi sofralarda yerini alıyor.

Kaşarlı Yumurtalı Pide

Malzemeler:

Hamur için;

- 1 yemek kaşığı kuru maya
- 1 yemek kaşığı toz şeker
- 1 su bardağı ılık su
- 1 yemek kaşığı sıvı yağ
- 1 tatlı kaşığı tuz
- 2,5 su bardağı Söke Geleneksel Un
- İç harcı için;
- 1 kase rendelenmiş kaşar peyniri
- 2 dal taze soğan

Üzeri için;

- 1 adet yumurta sarısı
- 3 adet yumurta
- 1 yemek kaşığı sıvı yağ

Hazırlanışı:

Fırınınızı önceden 180°C'ye ayarlayın ve ısıtmaya başlayın. Pide hamurunu hazırlamak için derin bir karıştırma kabı içerisine kuru maya, toz şeker ve ılık suyu ekleyip iyice karıştırın ve 10 dakika mayalanmaya bırakın. Dinlendirdiğiniz karışıma sıvı yağı ekleyin ve iyice çırpın. Karışımın üzerine 1 su bardağı un ve tuzu ekleyip, yoğurmaya başlayın. Kalan unu kontrollü bir şekilde eklemeye devam edin ve ele yapışmayan bir hamur elde edene kadar yoğurun ve üzerini örtüp ılık bir yerde ortalama 45 dakika mayalanmaya bırakın. İç harcı hazırlamak için ayrı bir karıştırma kabı içerisine rendelenmiş kaşar peyniri ve ince ince doğranmış soğanları ekleyin ve iyice karıştırın. Mayalanan hamuru elinizle bir silindir haline getirin ve 6 eşit parçaya ayırın. Eşit parçalara ayırdığınız hamurları bir merdane yardımı ile pide şeklinde uzunca açın ve yağlı kağıt serilmiş tepsiye yerleştirip, iç harcı üzerine ekleyin. Bir sos kabı içerisinde yumurta sarısı ve sıvı yağı çırpın. Hamurların kenarlarını kıvırarak kapatın ve üzerine yumurta sarısı ve yağ karışımını bir fırça yardımı ile kenarlarına sürün. Önceden ısıtmış olduğunuz 180°C fırın içerisinde kenarları kızarana kadar pişirin. Pideleri fırından alın ve üzerine yumurta kırıp yumurta sarıları pişene kadar ortalama 6-7 dakika daha pişirin.

Söke

soke.com.tr SokeDegirmencilik sokeninlezzetleri Sokelezzetleri

SELCEN PİRGE
BİLİM YAZARI

ARILARIN MÜHRÜ

Bal olgunlaşınca arılar petekleri hava geçirmeyen balmumundan kapakla mühürlüyor. Binlerce yıl bozulmadan kalabilen bal, pastörize edildikten sonraysa iyi etkisinin çoğunu kaybediyor.

Antik Mısır'da Rekhmire'nin mezarında bal toplayanları tasvir eden papirüs (MÖ 1479-1425). Antikçağ mezarlarında binlerce yıllık ballar da bulunmuştu.

METROPOLİTAN MÜZESİ

TORONTO ÜNİVERSİTESİ'NDEN bilim insanlarının Kasım 2022'de *Nutrition Reviews* adlı akademik dergide yayımlanan araştırmalarına göre, bal kolesterol ve kan şekeri seviyelerini iyileştiriyor; kardiyometabolik riski azaltıyor. Araştırma için toplamda binden fazla kişinin katıldığı 18 klinik çalışmanın analiz edildiği, katılımcıların tükettiği günlük bal miktarının ortalama 40 gram olduğu, sağlıklı beslenme modellerini izledikleri, ortalama deneme süresinin de sekiz hafta olduğu belirtiliyor.

Araştırma ekibinden Dr. Tauseef Khan, balın yaklaşık yüzde 80'i şeker olduğu için sonuçları şaşırtıcı bulduğunu söylese de şunu ekliyor: "Fakat bal yaygın ve nadir şekerlerin, proteinlerin, organik asitlerin ve sağlığa yararlı olmaları kuvvetle muhtemel başka biyoaktif bileşiklerin kompleks bir bileşimidir." Araştırmacılardan Doç. Dr. John Sievenpiper, bulgulara göre "şeker şekerdir" fikrinin doğru olmadığını ifade ediyor. "'Şekerden uzak duruyorsanız bal yemeye başlamalısınız' demiyoruz" diyen Khan, şeker yerine bal kullanmanın kardiyometabolik riskleri azaltabileceğini ifade ediyor, ancak işlem görmüş balın pastörize edildikten sonra sağlığa olan etkilerinin çoğunu kaybettiğini belirtiyor. Şili Üniversitesi'nden Doç. Dr. Edwar Pérez, balın ülser gibi zor yaraları iyileştirdiğine dair çok fazla bilimsel kanıt olduğu ifade ediyor. Geçtiğimiz Eylül ayında Manchester Üniversitesi'nden yapılan bir açıklamada "balın olağanüstü antimikrobiyal ve doku yenileyici özellikleri"nden söz ediliyordu. Son 90 yılda yayımlanmış 250 akademik makaleyi inceleyen Manchester Üniversitesi'nden Dr. Joel Yupanqui Mieles ve ekibi, Ağustos 2022'de *Pharmaceutics*'de yayımlanan makalelerinde, yanık ve kronik yara gibi çeşitli yara türlerinin balla tedavi edildiğini bildiriyor. Yüksek asitliği, yüksek şeker içeriği ve koyu kıvamı bakterilerin balın içinde gelişmesini zorlaştırıyor.

2012'de yapılan bir araştırmaya göre, yaygın kullanılan bir antibakteriyel madde olan hidrojen peroksit, bakteriler için en ölümcül madde. Mieles ve ekibi de arıların nektarın içine saldığı enzimin hidrojen peroksit ve glukonik asit üretilmesine neden olduğunu belirtiyor. İşin ilginç yanı, bu enzim balın olgunlaşması sırasında, sulu ortamda aktif hale geliyor. Bal olgunlaşıp da yüksek asitli ve koyu kıvamlı hale gelince zaten mikroplardan korunuyor. Bal olgunlaşınca arılar altıgen hücreyi hava geçirmeyen balmumundan kapakla mühürlüyor.

Eski Mısır mezarlarında keşfedilen kaplardaki binlerce yıllık ballar, bu besinin çok uzun süreler bozulmadığının kanıtı. Kapak üzerinde durduğu ve içine su eklenmediği sürece balın bozulmayacağı belirtiliyor.

Şunu da belirtelim, California Üniversitesi'nden böcekbilimci Dr. Eric Mussen, nektarın arıların vücutlarındaki, kovana su ve nektar getirmek için kullandıkları genişleyebilen bir keseye geçtiğini söylüyor ve "Bal bağırsaklarda sindirilen besinlere karışmadığı için bala 'arı kusmuğu' demek yanlış" diyor ●

Kelebeklerin Renkli Dünyasını Keşfet

SELÇUKLU BELEDİYESİ

KONYA TROPİKAL KELEBEK BAHÇESİ

DR. UMUT YILDIZ
NASA / JPL-CALTECH

GPS sistemleri YOLUNU UZAYA SOR!

En son ne zaman yolunuzu kaybettiğinizde doğru yolu birine sorma ihtiyacı hissettiniz? Bugün neredeyse her gün, farkında olsak da, olmasak da uzaydan faydalanıyoruz. Günümüz insanının hayatının direkt ortasına giren GPS uydularından bahsediyorum.

NASA

Günümüzde sayıları 31'i bulan GPS uyduları, sürekli Dünya çevresinde dolanıyor.

Kısaca "GPS" dediğimiz Küresel Konumlama Sistemi (Global Positioning System) neredeyse hayatımızın her yerinde. Akıllı telefonlarımızdaki harita uygulamalarıyla gideceğimiz yeri buluyor, konum bilgimize göre yemeğimizi ve bize uygun reklamları gönderiyor. Öyle hale geldik ki, telefonumuzdaki haritalar olmasa evimizin yolunu bile bulamayacağız. Şimdi "ben aslında trafik kontrolü yapmak için harita açıyorum, elbette evimin yolunu bulurum" diyenler olacaktır. Tabii tabii…

GPS uyduları, ABD Savunma Bakanlığı tarafından Amerikan askerlerinin konumlarını doğru tespit etmek ve taktik üstünlüğü sağlamak için uzaya gönderilmişti. Uyduların sahibi hâlâ ABD Savunma Bakanlığı ve canları istediği an fişi çekebilirler. Peki, ne oldu da askeri bir projenin ürününü, örneğin Türkiye gibi bu proje için beş kuruş para harcamamış bir ülke olarak bugün ücretsiz kullanabiliyoruz?

Elbette ilk etapta böyle bir düşünce yoktu... GPS uydularının ilki olan Navstar 1, 22 Şubat 1978'de uzaya gönderildi. Sonrasında her birkaç ay/yılda bir uydu daha gönderilerek takım genişletildi. Tam kapsama alanına ise 24'üncü uydunun fırlatıldığı 17 Temmuz 1995'te ulaşıldı. Bu 24 uydunun Dünya çevresinde sürekli dolanıyor olması, her an en az dört uydunun sizin bulunduğunuz konumun üstünde olmasını sağlıyordu. Bugün itibariyle GPS uydularının sayısı 31'e ulaştı.

Bu sistem Amerikan askerleri için geliştirilmiş olsa da 1 Eylül 1983'te Sovyetler Birliği'ne ait uçaktan atılan bir füze, rotasından çıkıp Sovyet hava sahasına giren Kore Havayolları'na ait bir yolcu uçağını Sakhalin Adası yakınlarında vurup 269 kişinin ölümüne yol açınca, zamanın ABD Başkanı Ronald Reagan, 16 Ekim günü GPS sistemini bütün dünyanın kullanımına ücretsiz açtı. Ancak GPS'in bu ilk zamanlarında, ABD sistemin kendilerine karşı kullanılabileceği endişesiyle zaman sayacına sürekli hata üreten bir yazılım ekleyerek hassasiyetini bozmuş ve 100 metre çözünürlüğe düşürmüştü. Dolayısıyla o günlerde iki versiyon çalışıyordu: Halka açık olan Standart Konumlandırma Servisi (Standard Positioning System-SPS) ve ABD askerlerinin kullandığı daha hassas olan Hassas Nokta Konumlama (Precise Positioning System-PPS). Evimizin yolunu ezberlemek zorunda olduğumuz zor zamanlar…

İlerleyen dönemde, ABD'de ekonominin çok daha iyi olduğu söylenen Bill Clinton döneminde, 1 Mayıs 2000 günü Clinton'ın emriyle bu hata ortadan kaldırıldı ve bugünlere gelen yol açıldı. Halkın erişimine de açılan hassasiyet 5 metreye kadar düşmüştü. O zamandan beri kullanılan L1 bant teknolojisi iyi olsa da binaların içinde ve ağaçlardan vs. etkilenebiliyor. 2018'de GPS alıcılarında yapılan bir gelişme olan ve daha çok yeni telefonlarda bulunan L5 bant (precision dual-frequency GPS) teknolojisi ile 30 santimetreye kadar hassasiyete ulaşılabiliyor. Tabii premium ücreti öderseniz, kibrit kutusunun içindeki kibritlerin yerlerini bile tek tek çıkartabilirsiniz.

KAKU KURITA / GAMMA-RAPHO / GETTY IMAGES

6 Eylül 1983'te Seul'de, Sovyet ordusunun Korean Airlines uçağını düşürmesi protesto ediliyor. Protestocu, "Annemi Sovyetler öldürdü" yazılı bir pankart taşıyor. ABD'nin GPS sistemini dünyaya açmasında bu olay etkili olmuştu.

GPS UYDULARI BİZİ NASIL TAKİP EDİYOR?

Aslında bu yanlış bir soru. GPS uyduları bizi takip etmiyor, biz o uyduları takip ediyoruz. Bunlar her ne kadar çok gelişmiş uydular olsalar da teker teker konumumuzu bulup, sistemine yükleyip, sonra da telefon uygulamalarına göndermiyor. Burada temelde bir geometri sorusu çözülüyor. GPS uydularının içinde birer atom saati var ve bu saat ile saniyenin kesrinde ●●●

GPS UYDUSUYLA YERİNİ BULMA

Yerimizi aslında GPS uydusu değil, telefonumuz buluyor. İçlerindeki atom saati sayesinde GPS uydularının yerleri tam olarak biliniyor. Telefonumuz, o anda tepemizde olan birbirinden farklı uzaklıklardaki en az dört uydudan bu bilgileri alıyor ve bütün uyduların gördüğü yüzeylerin kesiştiği noktayı buluyor. Telefonumuzdaki çip trilateration yöntemiyle problemi çözüp konumumuzu kesin olarak söylüyor.

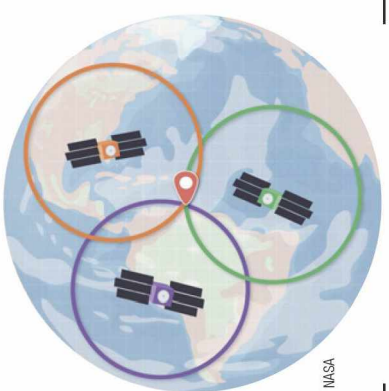

NASA

EINSTEIN YARDIMA KOŞUYOR

Her ne kadar müthiş bir mühendislik projesi olsa da GPS'lerin çalışması için yine Einstein'a ihtiyacımız var. O olmasaydı telefonlarımız dönüşü kaçırdıktan 100 metre sonra "sola dönün" diye uyarı verirdi. GPS'lerde Albert Einstein'ın iki büyük teorisini kullanıyoruz. GPS uyduları Dünya'dan 20 bin 200 kilometre yukarıda bulunuyor ve gezegenimizin çevresinde saniyede 3.9 kilometre hızla dönüyorlar. Einstein'ın Özel Görelilik Teorisi'ne göre yüksek hız yapan cisimler zaman genleşmesine (time dilation) uğrarlar. Dolayısıyla yerdeki cisme göre aşırı hızlı giden uyduların içindeki hassas atom saatlerinde, zaman her gün içinde 7 mikrosaniye (saniyenin milyonda biri) daha geri kalır. Öte yandan Einstein'ın Genel Görelilik Teorisi'ne göre de Dünya'nın kütlesi ve dolayısıyla kütleçekimden kaynaklanacak şekilde Dünya'daki saatler uydunun saatine göre 45 mikrosaniye geri kalır. Bu iki etkinin toplamı, GPS uydularındaki saatlerin her gün 38 mikrosaniye daha hızlı gitmesine yol açar. Bu etki her gün düzeltilmezse hatalar birikir ve kısa bir süre içinde onlarca metreden kilometreye kadar hata payına yol açar. Hataya yol açan sebepleri sayarken anlık hava durumlarını da göz ardı edemeyiz. Sonuçta uydudan sinyal gönderiliyor ve tertemiz, açık bir havada o sinyali almak ile yağmurlu, fırtınalı bir havada almak arasında doğal olarak fark oluyor.

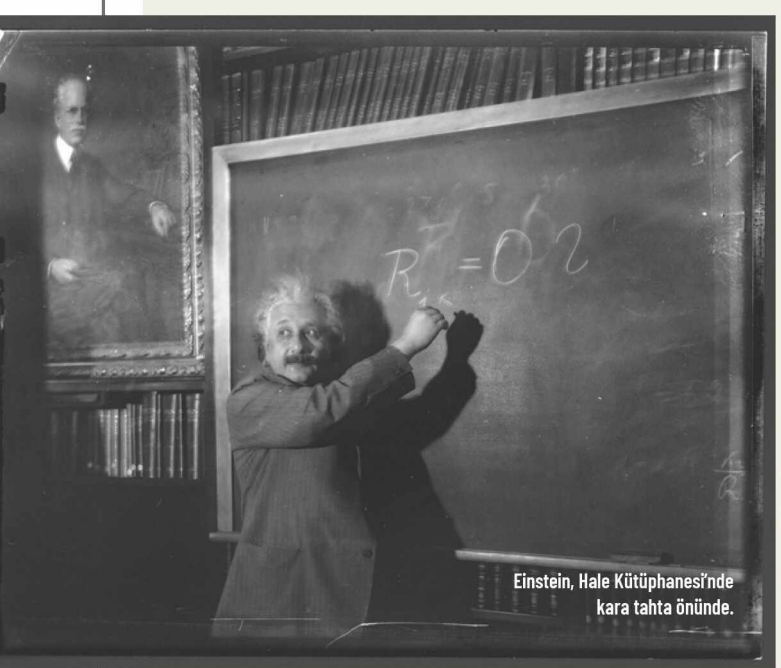

Einstein, Hale Kütüphanesi'nde kara tahta önünde.

HUNTINGTON DİJİTAL KÜTÜPHANESİ

Günümüzde ABD'nin dışında diğer ülkeler de uzaya kendi GNSS uydularını gönderiyor.

uydunun tam olarak nerede bulunduğu biliniyor. Uydular bu bilgiyi uzaydan Dünya'ya sürekli olarak radyo sinyalleriyle gönderiyor. Kısacası esas işi aslında elimizdeki telefonlar yapıyor. Uydudan gelen sinyalde, o saniyede uydunun yeri (hangi uzaklıkta olduğu) bilindiğine göre telefon bu bilgiyi bir kenara not ediyor. Ama tek bir uydudan alınan veri bizim tam olarak nerede olduğumuzu söyleyemiyor, çünkü bir uydu o anda Dünya üzerinde gördüğü bütün yüzeye sinyal gönderiyor. Onun için telefonumuz, o anda tepemizde olan birbirinden farklı uzaklıklardaki en az dört uydudan da bu bilgileri alıyor ve bütün uyduların gördüğü yüzeylerin kesiştiği noktayı buluyor. Buradan sonrası geometri çözümü. Telefonumuzdaki çip, çok kısa süre içinde bu zaman ve uzaklık problemini trilateration yöntemi ile çözüyor ve bizim Dünya üzerinde hangi noktada olduğumuzu hassas bir şekilde kesin olarak söylüyor. Dolayısıyla GPS uyduları bu sinyalleri sürekli yayınlıyor ve telefonumuz da bu sinyalleri sürekli dinliyor. O nedenle konumumuzu bulmak için internete ihtiyaç yok. Mobil şebekesinden uzak bir çölde veya kutupta da olsak GPS uydularından sinyal alabilir ve konumumuzu bulabiliriz. Tabii haritayı telefonumuza önceden indirmiş olmak şartıyla…

Bugün GPS kelimesini çok kullansak da bu ABD'nin bir markası. Bu tür uydulara Küresel Uydu Konum Belirleme Sistemleri (GNSS) adı veriliyor. ABD'nin istediği anda fişi çekme durumu olduğu için bazı ülkeler uzaya kendi GNSS uydularını gönderiyor. Rusya'nın GLOASS'ı (22 uydu), Çin'in BeiDou'su (35 uydu), Avrupa Birliği'nin Galileo'su (24 uydu), Hindistan'ın NavIC'i (7 uydu) ve Japonya'nın QZSS'si (5 uydu) var. Türkiye'nin de Milli Uzay Programı içinde kendi GNSS uydusuna sahip olma planı var. GPS uydularının varlığına o kadar alıştık ki, onsuz bir dünyayı bugün düşünmek bile çok zor ●

Eş, Aşk, Romantizm Arayanlara...

(Umutsuzlar ve şüpheciler dahil :)

Eş bulma amacıyla online flörtü öğrenmek istiyorsanız; hayat arkadaşınızın, gözünüzün içine bakmak yerine akıllı telefonuna baktığını düşünüyorsanız; ya da zamanınızın çoğunu online dünyada tanımadığınız kişilerle etkileşerek geçiriyorsanız bu kitap tam sizin için yazıldı.

İrem Hattat
Avusturya Lisesi, İTÜ İşletme Mühendisliği ve University of Massachusetts (MBA) mezunu. BAU İletişim Doktora Öğrencisi. Aile Danışmanı. Aile Sağlığı Araştırma Derneği Başkan Yardımcısı.

1 haftada
4
BASKI

iremhattat.com

TÜM SATIŞ NOKTALARI

thekitapyayinlari.com

thekitapyayinlari thekitapyayinlari thekitapyayin

the KİTAP

ATLAS RAPORU

DEPREMDEN SONRA

Hatay'ın Defne ilçesine bağlı Koçören mahallesinde bir doğal alana, depremden geriye kalan molozlar dökülüyor. Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından ilde devam eden enkaz kaldırma çalışmalarında günde yaklaşık 45 bin ton molozun hafriyat sahalarına döküldüğü belirtiliyor.

AYŞE NUR GENÇALP/GREENPEACE AKDENİZ

Doğa enkaz altında

Doğa bu kadar hırpalanmamış olmasaydı, deprem bölgesindeki can ve mal kaybı bu kadar yüksek olur muydu? Doğa üzerindeki her yanlış müdahale, yeni felaketlere zemin hazırlıyor. Milyonlarca metreküp molozun doğal alanlara dökülmesi günün sonunda doğanın bir parçası olan insanı da etkileyecek.

YAZI: YÜCEL SÖNMEZ

AFRİKA'NIN ESKİ AKDENİZ'İN (Tetis) tabanındaki tortuları itip yükseltmesiyle yaklaşık 12 milyon yıl önce oluşmuş Toros Dağları, Tuz Gölü, Ağrı Dağı, Gediz ve Menderes nehirlerinin vadileri gibi birçok doğa harikasına sahibiz. Dağ oluşum kuşağındaki Anadolu'nun hareketi ve buna bağlı olarak şekillenmesi günümüzde de devam ediyor. Ne var ki Anadolu'yu dağıyla, gölüyle, üzerinde yaşayan cümle canlısıyla Anadolu yapan bu hareketliliğin sonuçlarından biri olan depremler can da alıyor. Nedeniyse en temelde doğaya uyum sağlayamamış olmamız.

6 Şubat depremlerinin yaşandığı coğrafya, Afrika etkilerinin görüldüğü yarı çöl iklimi özelliğine sahip. Çöl koşarı, sırtlan, ceylan, Arap tavşanı, çöl varanı gibi Afrika belgesellerinde görebileceğimiz canlıları bu nedenle bu bölgede de görmek mümkün. Doğa Derneği'nin yaptığı bilimsel çalışmalara göre depremden etkilenen illerde 37 Önemli Doğa Alanı (ÖDA) var. Bu alanların önemli bir bölümü de yıkımın en ağır yaşandığı illerin sınırlarına dağılmış durumda. Bu alanlar daha hassas ve sayısı birkaç düzine kadar olabilen dar yayılışlı endemik canlılara da ev sahipliği yapıyor. Şu anda bu alanları ve canlıları bekleyen en büyük tehlikeyse enkazlarla ortaya çıkan milyonlarca metreküplük moloz ve sahipsiz kalan tarımsal faaliyetler.

ÖDA'ların önemli bir kısmı meralar ve tarım alanlarını içeriyor. Buradaki tarımsal üretim biyolojik çeşitlilikle doğrudan ilişkili. Dolayısıyla tarımsal üretimin biyolojik çeşitliliği destekleyecek şekilde devam etmesi önemli. Örneğin mera hayvancılığının buradaki yırtıcı kuşlar, yabani memeli hayvanlar ve endemik bitkileri gözeterek sürdürülmesi gerekiyor. Geleneksel ve zehirsiz tarım uygulamaları aynı şekilde pek çok canlı türünü besliyor. Bu uygulamaların sona ermesi ya da endüstriyel tarıma dönüşmesi bu türleri de olumsuz etkileyecek.

Depremlerle oluşan enkazlarla ortaya çıkan moloz ve atıklarsa daha şimdiden ciddi tehditler oluşturmaya başladı. Örneğin Samandağ ilçesindeki Mileyha Sulak Alanı moloz dökümünden nasibini alan ilk yer oldu. Son yıllarda kuş gözlemcilerinin çabalarıyla "Mahalli Öneme Haiz Sulak Alan" ilan edilen Mileyha, 280'in üzerinde kuşa ev sahipliği yaptığı gibi kıyısında yer aldığı bölge de tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan yeşil denizkaplumbağaları için yaşamsal öneme sahip bir üreme alanı.

Mileyha Sulak Alanı demişken, konumu itibariyle biyolojik çeşitlilik açısından çok daha özel bir yere sahip Hatay özelinde bir parantez açmak gerekiyor. Dağ ceylanı ve sırtlan gibi Afrika türlerine ev sahipliği yapan il, Amanos Dağları'nda kayın ağacı gibi Karadeniz bitki çeşitliliğinden izler taşırken kıyısında yer aldığı Akdeniz ikliminin özelliklerini de barındırıyor. Ancak ne var ki bölgenin zengin doğası uzun süredir baskı altında ve oldukça yaralı. Hatay'ın doğası daha önce hırpalanmamış olmasaydı, belki de can kaybı da bu kadar yüksek olmayacaktı. Örneğin bir zamanlar gezginler, kuş gözlemcileri ve doğa bilimcileri açısından adeta bir açık hava müzesi olan Amik Gölü bugün artık yok.

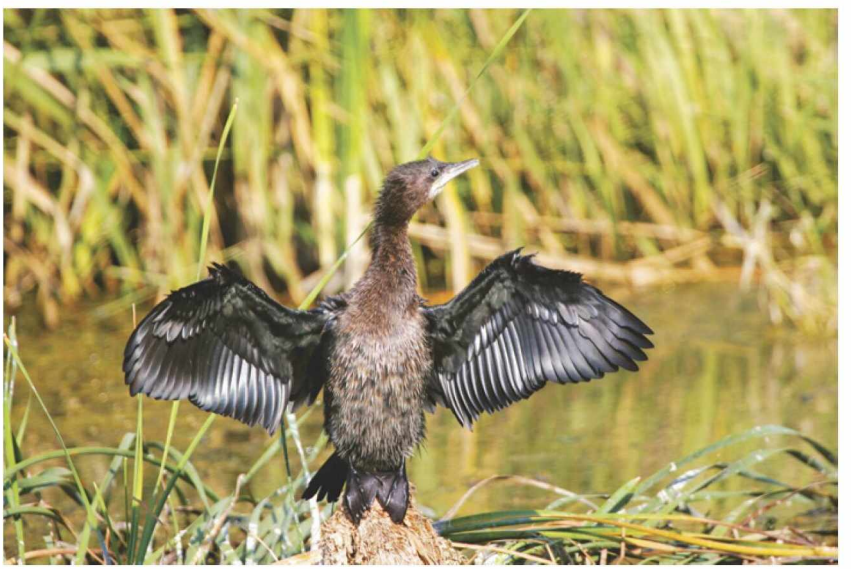

KAZIM ÇAPACI / DOĞA DERNEĞİ ARŞİVİ

Dünya Doğayı Koruma Birliği'nce (UCN) yok olma riski altındaki türlerden biri olarak tanımlanıp Kırmızı Liste'ye alınan küçük karabatak (*Phalacrocorax pygmeus*) deprem bölgesindeki sulak alanların en nadir kuşlarından biri.

37

Depremden etkilenen illerde Önemli Doğa Alanı sayısı

BİR DOĞAYLA İNATLAŞMA ÖYKÜSÜ

1940'lardan 1970'li yıllara kadar sıtmayı ortadan kaldırmak ve pamuk üretim alanı elde etmek için tüm itirazlara karşın inatla ve azimle suyu boşaltılarak kurutulan gölle oluşan ●●●

MİLYONLARCA TON ATIK

Hasar tespit çalışmalarına göre 16 Şubat 2023 itibariyle Kayseri ve Niğde'nin de dahil edildiği 13 şehirde, 62 bine yakın binada yer alan 264 bine yakın bağımsız birimin acil yıkılması gerekiyor. Bu tespit, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na ait. Peki, bu ne kadar deprem atığı anlamına geliyor ve bu atıklar ne yapılacak?

AYŞE NUR GENÇALP/GREENPEACE AKDENİZ

İstanbul Teknik Üniversitesi'nin (İTÜ) inşaat mühendisliği, jeoloji, jeofizik gibi alanlardaki uzman isimlerden oluşan akademisyenleri gruplar halinde deprem bölgesinde inceleme ve gözlemler yaparak Kahramanmaraş Depremleri Ön İnceleme Raporu'nu kaleme aldı. Raporda, bakanlığın yaptığı hasar tespiti doğrultusunda yapılan bir ön hesap da paylaşılıyor. Buna göre bu şehirlerdeki toplam deprem atıkları miktarının yaklaşık 50 milyon ton ile yaklaşık 110 milyon ton aralığında olacağı öngörülüyor.

Rapora göre deprem atığının en fazla oluşması beklenen iller olan Hatay, Kahramanmaraş, Malatya, Gaziantep ve Adıyaman'da deprem atıkları için gerekli geçici ve nihai depolama alanına ihtiyaç var. Mevcut sahaların kalan kapasitesinin belirlenmesi ve gerekiyorsa yeni geçici ve nihai depolama alanlarının oluşturulması önem taşıyor. Atık miktarına göre bu illeri Osmaniye, Diyarbakır ve Elazığ takip ediyor. Adana, Kayseri, Kilis, Niğde ve Şanlıurfa için nispeten düşük deprem atığı miktarı nedeniyle, mevcut sahaların yeterli olabileceği düşünülüyor ancak mevcut saha kapasitelerinin kontrolü kaçınılmaz.

Çıkan atıkların geri kazanımı üzerinde de duruluyor. Deniyor ki, "Yıkılan veya yıkılacak betonarme yapılardan, beton/donatı ayrımı yapılarak demir geri kazanılmalı, beton ise ara depolama sahalarındaki mobil kırıcılar ile dolgu malzemesi ile geri kazanılmalı. Ayrıca diğer atık türleri de (cam, plastik, elektronik eşya vb.) uygun geri kazanım çalışmaları yapılarak depolama alan/hacim ihtiyacı azaltılmalı, olası emisyonlar minimize edilmeli ve maddi değeri olan atık bileşenlerinin ülke ekonomisine geri kazandırılması sağlanmalı."

Uzmanlar molozlarda asbest gibi zararlı atıkların da bulunduğunu ve atıklar yüzünden havadaki zararlı partükül sayısının arttığını belirtiyor.

Aslında maliyet ve doğa açısından en uygun çözüm, geri kazanım faaliyetlerinin bulundukları yıkıntı alanlarında gerçekleştirilmesi olarak görülüyor. "Ancak bu türden bir çalışma daha uzun sürelere ihtiyaç duyacağından yerleşim yerlerindeki yeni imar ve restorasyon çalışmalarının gecikmesine neden olacak ve şehrin yıkıntı görüntüsünün devam etmesi nedeniyle bölge halkı üzerinde de olumsuz psikolojik/sosyolojik etkileri olabilecektir" deniyor. Dolayısıyla en yakın çözüm olarak geçici depolama alanları gösteriliyor. Bu alanlarda gerikazanım işlemi sonrası kalan atıkların ise tehlike seviyesine göre ilgili yönetmeliklerde belirtilen hükümler çerçevesinde bertaraf edilmesi gerekiyor.

Halihazırda bölgedeki atık alanlarının yetkileri valiliklere verilmiş durumda.

Deprem bölgesi, Kahramanmaraş Andırın yakınlarındaki bu doğal güzellik gibi birçok sulak alana sahip. Artık molozların tehdidi altında olan bölgede acilen önlem alınmazsa yeraltı suları kirlenecek ve felaketin boyutları büyüyecek.

boşluk sadece suyun yokluğuyla sınırlı değil. Suyla birlikte yılanboyun gibi birçok canlı türü de ülkemiz sınırları içinde ya kıyameti yaşayarak tükendi ya da bölgeyi terk ederek bir daha uğramaz oldu.

Bir zamanlar yaklaşık 350 kilometrekarelik bir alanı kaplayan gölün tabanında günümüzde artık tarım arazileri ve göl yatağının merkezinde de 2007 yılında hizmete açılan havaalanı var. Depremden büyük zarar görerek günlerce kullanılmaz hale gelen Hatay Havaalanı aynı zamanda kimi yıllarda günlerce su altında kalmasıyla da ünlü. İnsan doğayla nasıl inatlaşıyorsa, göl de onunla inatlaşıyor ve döngüsünü olabildiğince sürdürüyor.

Depremin doğurduğu en büyük tehlikelerden biri de hiç kuşku yok ki suyla ilgili yaşanabilecek sıkıntılar. Barajlarda ciddi bir tehlike olmadığı açıklandı. Ancak depremle birlikte atık suların yeraltı ve içme sularına karışması, yeraltı sularının yön ya da yer değiştirmesi, türlü gazların sulara karışarak özelliklerini farklılaştırması gibi tehditler halen geçerliliğini koruyor. Bu da insanlar için olduğu kadar sucul canlılar için de büyük riskler içeriyor.

Uzmanlık alanı su kaynakları yönetimi olan Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mustafa Sarı, bölgede şu anda bir risk görülmemesine karşın, bunun ileride birtakım sıkıntılar yaşanmayacağı anlamana gelmeyeceğini belirtiyor: "Fay hareketlerinin sonucunda çeşitli gaz ve kirleticiler açığa çıkıyor ve bunların sulara karışma ihtimali var. Aynı gaz ve kirleticilerin doğal su kaynaklarına karışması da elbette ki mümkün. Nehir göl, ırmak, çay ya da denizdeki canlılar da bu durumdan olumsuz yönde etkilenir. Neyse ki bu konulara şimdiye kadar çok dikkat edildi. Ancak şu ana kadar bir olumsuzluk yaşanmamış gözükse de durum kontrol altında tutulmaya devam edilmeli. Depremin akut fazı geçtikten sonra bölgenin su kaynaklarının detaylıca incelenip analiz edilerek yeniden değerlendirmesi yapılmalı."

Depremleri izleyen günlerde çok sayıda milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, yaban hayatı koruma sahaları, ormanlar ve büyük ovaları bulunan bölgeden gelen haberler doğa adına sevindirici değildi. OHAL kapsamında yayımlanan kararnameyla afet bölgelerinde yeni yerleşim alanları için mera ve orman alanlarında yapılaşmaya izin verildi. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na da iskan alanlarında vasıf değişikliği yetkisi verildi. Bugünden ders çıkaramazsak ağır bedeller ödemeye devam edeceğiz... ●

Asbeste dikkat

Doç. Dr. Nilüfer Aykaç
Türk Toraks Derneği Çevre Sorunları ve Akciğer Sağlığı Çalışma Grubu Üyesi

"Enkaz kaldırma çevre sağlığı açısından ciddi bir sorun. Bu aşamada çevresel riskler ve maruziyet mutlaka hesaplanmalı. Moloz depolanacak alanlar belirlenmeli ve sulak alanlar ile tarım yapılacak bölgeler korunmalı. Kuşkusuz bu kolay değil. Böylesi büyük çaplı bir moloz yığını zaten partikül madde yönünden oldukça kötü durumda olan hava kirliliğini daha da artırır. Hava kirliliğinin yol açtığı sağlık sorunları dikkate alındığında deprem sonrası dönemde kronik akciğer ve kalp damar hastalıklarının öncelikle artacağı öngörülebilir. Öte yandan molozun içeriği hakkında da bilgi sahibi olunmalı ve toksik/kimyasal maddeler için özel önlemler alınmalı. Bu nedenle moloz temizleme çalışmaları sırasında, toz önleyici maske (FPP3-N99), kapalı çizme veya ayakkabı, kask ve mümkünse koruyucu gözlük kullanılmalı. Deprem sonrası uzun vadede sorun yaratabilecek bir diğer sorun da asbest maruziyeti. Asbest, insanlar için kanserojen olarak sınıflandırılıyor. Türkiye'de 2010 sonrasında binalarda asbest kullanımı yasaklandı. Ancak daha eski binalarda kullanılmış asbestin çevresel asbest maruziyetine yol açması riski var. Enkaz alanında toz/asbest ölçümleri sürekli yapılmalı ve asbest sökümü uzmanları moloz kaldırma faaliyetlerinde görevlendirilmeli."

NG HOTELS | Enjoy
İLKBAHARIN
TÜM RENKLERİ
NG ENJOY'DA
Şehirden arının,
NG Enjoy'da tamamen
yenilenin.
/NGSAPANCAENJOY
NGHOTELS.COM.TR

Afrika'dan göç eden bir kılıçgaga sürüsü, arka planda deprem enkazının dağa dönüştüğü Milleyha Sulak Alanı'na inmeye çalışıyor. Yoğun gürültü ve toz, kuşları ve öteki canlıları korkutuyor.

AYŞE NUR GENÇALP/GREENPEACE AKDENİZ

İHBAR HATTI

Greenpeace Akdeniz, "Enkazdan Başka Felaketler Çıkmasın" kampanyası kapsamında bir ihbar hattı kurdu. "Deprem sonrası oluşan milyonlarca ton enkaz atığının doğru yönetilmesi gerekiyor. Aksi halde enkaz başka felaketlere neden olacak" diyen çevre örgütü, "Enkaz kaldırma süreci Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik ile Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun olarak yürütülmeli, yönetmeliğin eksik kaldığı durumlarda her aşama insan ve doğa yararına planlanmalı" açıklamasında bulunuyor. Deprem bölgesinde gerekli şartları sağlamayan enkaz döküm alanlarının belirlenmesi için yurttaşlar ihbar hattına ulaşabilir: 0212 336 69 90 (hafta içi 10.00-19.00) / bilgi.tr@greenpeace.org

FOTOĞRAFLAR: EMİN YOĞURTÇUOĞLU

Sahadan izlenimler

Deprem bölgesinde aktif saha korumacılığına ihtiyaç var

Emin Yoğurtçuoğlu / *Kuş gözlemcisi*

Kuş göç yolunun güvenliğinin sağlanması için kuşların uğrayacağı alanlara moloz dökülmediğinden emin olmamız gerekiyor. Özellikle Hatay gibi ana göç rotasında olan illerde enkaz nereye yığılıyor, ona bakılmalı. Şu anda Milleyha Sulak Alanı havzasındaki enkaz yığılması engellenemiyor. Milleyha gibi göç rotası üzerinde bulunan birçok alan var. Bize düşen, bu alanların güvenliğinden emin olmak.

Deprem atıklarının neden olduğu kirlilik su, rüzgâr gibi faktörlerle taşınarak etki alanını genişletebilir. Milleyha Sulak Alanı havzasına enkaz yığılmaya devam ediyor. Gerekli mercilerle iletişime geçtik; enkazın oradan kaldırılacağını söylediler. Ancak enkazdaki zararlı maddeler, bulundukları alanın yeraltı sularına, toprağa karışabiliyor. Bu maddeler, rüzgârla 500 metre ileride bulunan resmi sulak alan Milleyha'ya ve civardaki meyve bahçelerine taşınıyor. Enkazın yığıldığı tabanın sızdırmaz bir maddeyle kaplanacağı söyleniyordu, ancak o da yapılmadı. Elimizde kalan son alanların güvenliğinden emin olmalıyız. Ancak görüyoruz ki, denetim mekanizması ve koruma önceliğinde büyük boşluklar var. İyi niyetle yaklaşılsa bile sahada durum böyle değil. Hızla iş bitirilmeye çalışılıyor ve zaten yeteri kadar hırpalanmış doğamız daha fazla zarar görüyor.

Amatör ve profesyonel araştırmacılar gözlemlerini devam ettirmeli. Deprem bölgesinde aktif saha korumacılığına da ihtiyaç var. Mart ayı ortalarında Arsuz Yaban Hayatı Geliştirme Sahası'nda kepçeler ve kamyonlar dağı kazdı. Buradan alınan malzemeyle bir konteyner kentin zemin dolgusu yapıldı. Bu düpedüz doğa katliamıdır. Şehirlerin toparlanması için dışarıdan gelen ekiplerin doğal alanların değeri hakkında yeterince bilgi sahibi olmadığını görüyoruz. Alanında uzman isimleri sahada görmeye ihtiyaç var.

Deprem nedeniyle bölgede kaçak avcılığın başlarda azaldığını gözlemledim ancak yanılmışım. Mart ayında yoğun göç anında binlerce kuşa ateş edildi. Hatay tepelerinde tüfek sesleri durmadı. Kartallar ve göç eden büyük kuşlar ana hedeflerdi. Böyle bir büyük felaketin ardından bile kan dökmeye devam ediyorlar...

Hatay, kuş türleri açısından zengin. İlde şu ana kadar 380'den fazla tür gözlemlendi. Leylekler, turnalar, pelikanlar, kartallar, şahinler... Bu türlerden 304'ü Milleyha'da gözlemlendi. Ancak Milleyha'nın sulak alan ilan edilmesinden sonraki süreçte gerekli koruma çalışmaları tam olarak başlamadı. Bu sorun neredeyse bütün sulak alanlarda gözlemleniyor. Milleyha'ya otlatılmak üzere getirilen koyun başına ceza kesilmesine rağmen, bu sene de bölgede kum zambakları üzerinde koyunculuk faaliyetlerinin ne yazık ki devam ettiğini gördüm. Hatay valisi, doğal SİT alanı mücadelesi başlattı. Ancak depremden sonra bu durum nasıl devam edecek, fikrim yok...

Deprem sonrasında bile kimileri zevk için göç eden büyük kuşları öldürmekten vazgeçmiyor. Samandağ tepelerinde ateş edilip yaralanmış bir yılan kartalı, Milleyha Sulak Alanı'nda kumsala düşmüş.

Doğada tedirginlik

Depremden etkilenen illerde bulunan doğa alanlarının korunması Anadolu'nun geleceği ve biyolojik çeşitlilik açısından büyük önem taşıyor. Hazırladığımız küçük seçki bile bölge doğasının zenginliği ve önemi hakkında fikir veriyor.

HATAY DAĞ CEYLANI

Atlas fotoğrafçısı Selim Kaya, bölgenin önemli türlerinden Hatay dağ ceylanını koruma çalışmalarının depremden nasıl etkilendiğini anlatıyor: "2015 Mart sayısında 'Kutsal Emanet' başlığıyla Atlas'a kapak olan Hatay dağ ceylanları, yöre sakinleri tarafından önem verilen bir tür olduğu için varlıklarını günümüze kadar sürdürebildi. Dağ ceylanları Kırıkhan ilçesine bağlı Perişan mezrasında yaşıyor. Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından, ceylanların izini sürerken tanıştığım Hasan Dinler'i arayıp nasıl olduğunu öğrenmek istiyorum. Hasan, 'Akrabalarımızdan en az 30 kişi hayatını kaybetti' diyor. 'Deprem dağ ceylanlarının da ürkmesine neden oldu. Onlara iki günde bir yem veriyorum, ürkek olduklarını görebiliyorum. Depremden sonraki günlerde yem ve ilaç bulmak kolay olmadı. Hayvanlarımızın telef olmaması için bakımlarına devam etmek gerekiyor.'"

SELİM KAYA

ÖNEMLİ DOĞA ALANLARI

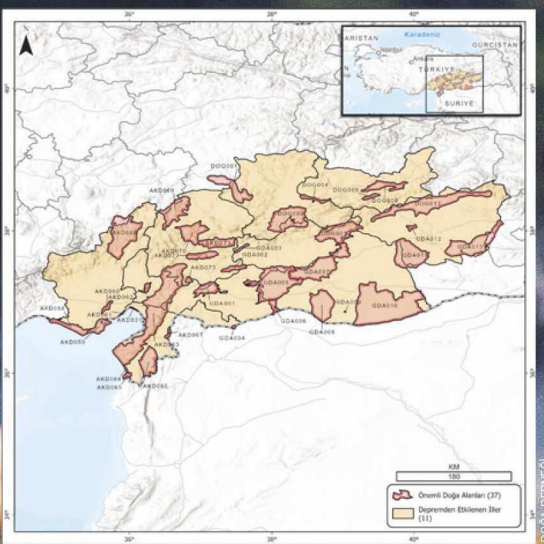

DOĞA DERNEĞİ

ÖDA Kodu	ÖDA İsmi
AKD031	Burnaz Kumsalı
AKD058	Seyhan Deltası
AKD059	Ceyhan Deltası
AKD060	Yılanlıkale Tepeleri
AKD061	Sugözü-Akkum
AKD062	Kastabala Vadisi
AKD063	Amanos Dağları
AKD064	Samandağ Kumulları
AKD065	Kılıç Dağı
AKD066	Altınözü Tepeleri
AKD067	İncirli Tepeleri
AKD068	Feke
AKD070	Berit Dağı
AKD071	Engizek Dağları
AKD072	Ahır Dağı
AKD073	Gavur Gölü
DOG001	Tohma Vadisi
DOG002	Kubbe Dağı
DOG003	Nemrut Dağı
DOG004	Karakaya Barajı
DOG005	Hazar Gölü
DOG006	Güney Keban Barajı
DOG013	Güneydoğu Toros Eşiği
GDA001	Yeşilce
GDA002	Araban Tepeleri
GDA003	Adıyaman-Gölbaşı Gölleri
GDA004	Elbeyli
GDA005	Güney Fırat Vadisi ve Birecik Bozkırları
GDA006	Karkamış
GDA007	Bozova
GDA008	Akçakale Bozkırları
GDA009	Harran Harabeleri
GDA010	Ceylanpınar
GDA011	Karacadağ
GDA012	Devegeçidi Barajı
GDA013	Bismil Ovası

DEPREM BÖLGESİNİN DOĞASI

BAYRAM GÖÇMEN / DOĞA DERNEĞİ ARŞİVİ

SONER BEKİR / DOĞA DERNEĞİ ARŞİVİ

BAHADIR ÇAPAR / WIKIMEDIA COMMONS

ŞAFAK BULUT / DOĞA DERNEĞİ ARŞİVİ

KELEBEK VE BİTKİ CENNETİ

Yeşilce Önemli Doğa Alanı

Gaziantep'in batısındaki alan il merkezinin yakınındaki tepeleri de içine alıyor. Alanın kuzeydoğusundaysa Fırat'ın kolları Çanakçı ve Bozaltı dereleri var. Akdeniz'le bozkır ikliminin kesişme noktasındaki bölge *Corydalis henrikii*, *Hesperis trullata*, Satureja aintabensis gibi dünyada sadece burada yaşayan bitkilere sahip. Türkiye'ye endemik kelebek türlerinden çok gözlü teresya'ya (*Polyommatus theresiae*) da ev sahipliği yapıyor. Çizgili sırtlan, boz çinte ve kızılca kuyrukkakan alanda yaşayan diğer nadir türlerden.

SON SIĞINAK VADİLER

Araban Tepeleri Önemli Doğa Alanı

Gaziantep, Adıyaman ve Kahramanmaraş sınırlarına yayılan alan alçak tepelerden oluşuyor. Alanda birçok vadi var. Bu vadiler birçok nadir canlıyı barındırıyor. Bir tür geven olan Astragalus akmanii, küçük ebabil, küçük kerkenez, kızıl şahin, küçük akbaba ve nadir bir kertenkele olan *Lacerta cyanisparsa* alanda yaşayan önemli türlerden birkaçı.

SUYA DİKKAT!

Adıyaman Gölbaşı Gölleri Önemli Doğa Alanı

Gölbaşı ilçesinden Malatya-Kahramanmaraş yolu boyunca uzanan alan üç tatlı su gölü barındırıyor. Islak çayırlar ve sık sazlıklarla çevrili göller ve etrafı başta su kuşları olmak üzere birçok canlı tarafından kullanılıyor. Küçük balaban, küçük karabatak, turna alanın önemli türleri. Dünyada sadece bu alanda yaşayan bir de kızböceği var.

CAN DAMARI DERE

Elbeyli Önemli Doğa Alanı

Elbeyli ilçe merkezini de içine alarak güneye doğru Suriye sınırı boyunca uzanan alan, nesli dünya ölçeğinde tehlike altındaki altın avurtlak ve Türkiye'de sadece Kilis'te yaşayan tombul kelere ev sahipliği yapıyor. Alanın can damarıysa Akpınar Deresi. Dere birçok canlı için hayati önemde.

AMANOS DAĞLARI ÖNEMLİ DOĞA ALANI

Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş

Alan, Kahramanmaraş Sır Baraj Gölü'nden başlayıp Hatay'ın Samandağ ilçesi sınırlarına kadar 175 kilometre uzanan bir dağ silsilesi. Amanos Dağları vadileri, bozulmamış ormanları ve jeolojik yapısıyla biyolojik çeşitlilik açısından Türkiye'nin en zengin alanları arasında. Yırtıcı kuşları göç güzergâhındaki dağlar birçok nadir bitkiye de ev sahipliği yapıyor.

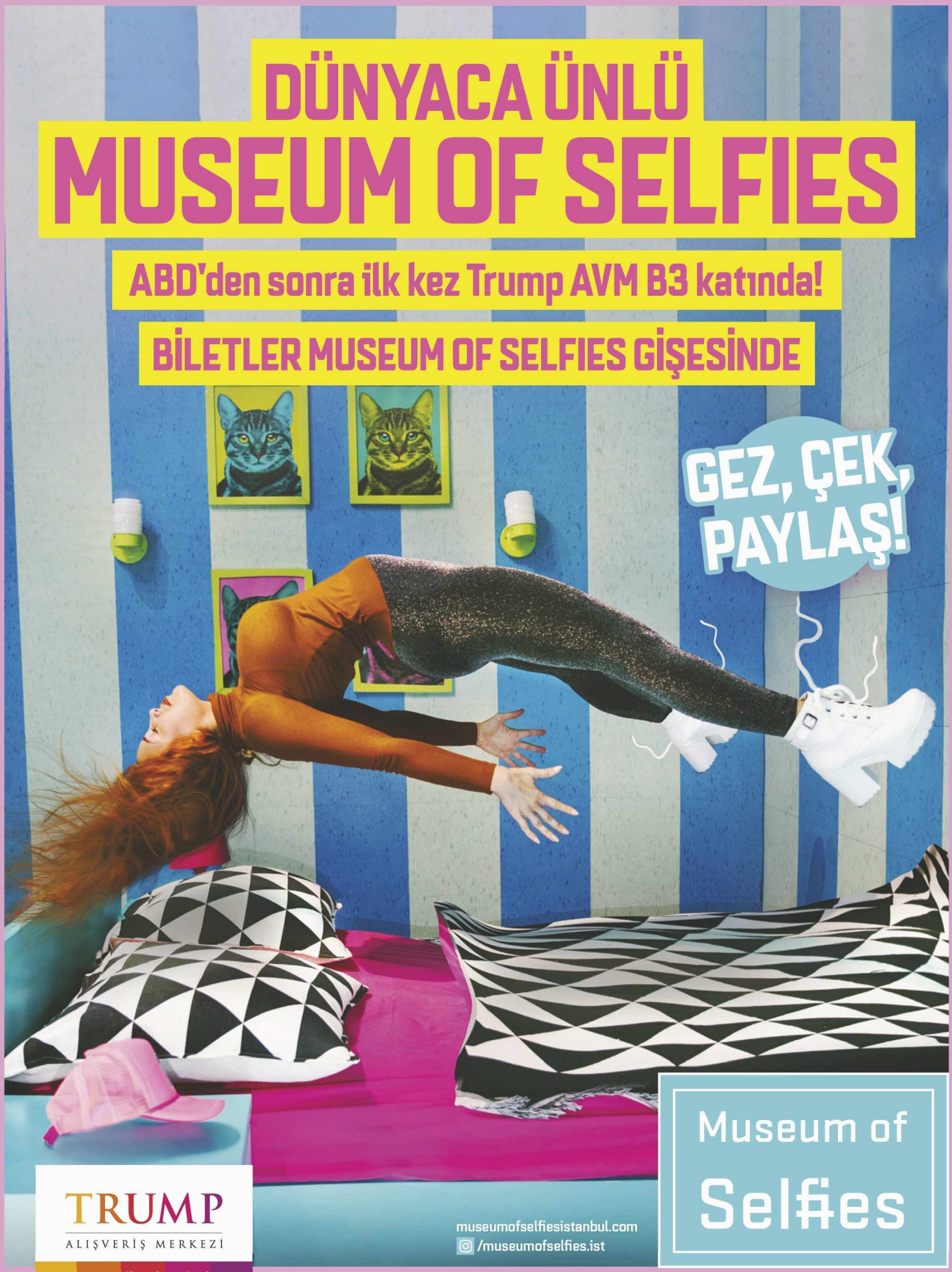
DÜNYACA ÜNLÜ
MUSEUM OF SELFIES
ABD'den sonra ilk kez Trump AVM B3 katında!
BİLETLER MUSEUM OF SELFIES GİŞESİNDE
GEZ, ÇEK, PAYLAŞ!
Museum of Selfies
museumofselfiesistanbul.com
/museumofselfies.ist
TRUMP
ALIŞVERİŞ MERKEZİ
www.trumpalisverismerkezi.com

NUTSUBİDZE PLATOSU /TİFLİS

Sovyet zaman tüneli

Gürcistan'ın başkenti Tiflis'te Nutsubidze Platosu'ndaki Sovyet blokları zamanda donup kalmış, hem uzak hem yakın bir anı temsil ediyor. Yapıldığı dönemde mutlu, kolektif bir yaşam idealini yansıtan bloklar, günümüzde şehrin en çok ziyaret edilen köşelerinden birine dönüştü. Köprü ve asansörlerin birbirine bağladığı bloklardaki günlük yaşama konuk olduk.

YAZI VE FOTOĞRAFLAR: SERKANT HEKİMCİ

Çevre sakinlerinin ifadesiyle "Gökyüzü Köprüsü", Nutsubidze Platosu'nu aşağıdaki Nutsubidze Caddesi'ne bağlayan en kısa yol. Bina sakinleri gün içinde köprüden defalarca geçiyor.

BİR KENT, ÇOKLU MİMARİ

Kura Nehri'nin ikiye böldüğü Tiflis'in kent dokusu farklı dönemlerden izler taşıyor. Geleneksel Gürcistan mimarisine ait yapıların bulunduğu Eski Şehir bölgesi, aynı zamanda şehrin en görkemli kiliselerine ev sahipliği yapıyor. Aziz George Kilisesi, bulunduğu tepeden kenti ve Kura Nehri 'ni seyrediyor.

Nutsubidze Platosu'na akşam karanlığı çökmüş, tipi şeklinde yağan karın da etkisiyle tüm Tiflis sanki başka bir zamana aitmiş gibi duruyor. Bir süre etrafımdaki ışıkları birer birer yanan dev apartmanları izliyorum. Kimi dairelerin sakinleri pencere önündeki iplere çamaşır asıyor, kimi balkonunda uzaklara doğru dalmış sigarasını içiyor. Yüksek bloklar ve onları birbirine bağlayan köprüler, şehrin bu bölgesinin kapsamlı bir panoramasını sunuyor; karlar içindeki Tiflis'te farklı dönemler, farklı mimari tarzlar, farklı hikâyeler birbirine karışıyor. Saburtalo ilçesinin büyük mahallelerinden Nutsubidze Platosu ise yüksek beton kütleleriyle tüm bunların içinde aslında yakın, ama çok hızlı eskimiş bir dönemin izlerini yaşatıyor.

Kura Nehri'nin iki yakasında kurulmuş Tiflis, bir buçuk milyona yaklaşan nüfusuyla Gürcistan'ın en kalabalık şehri. Tıpkı İstanbul gibi çok katmanlı bir kent dokusuna sahip. Avrupa ile Asya arasında kavşak noktasında yer alıyor. İpek Yolu'na yakınlığı nedeniyle tarih boyunca çeşitli güçler arasında bir çekişme noktası olmuş Tiflis. Gürcistan Krallığı'ndan sonra Moğol, Pers ve Osmanlı imparatorluklarının hâkimiyetine girmiş. Gürcistan bir süreliğine bağımsız olsa da 1921 yılında bu defa Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ne katılıyor. Kentte günümüzde tüm bu kültürlerin getirdiği zengin dokuyu izlemek mümkün. Tiflis tarihi ortaçağ, neoklasik, art nouveau, Stalinist ve modernizmin karışımı olan çok katmanlı mimarisine de yansıyor.

Eski Tiflis denilen tarihi merkezde geniş balkonlu geleneksel Gürcü evleri şehre masalsı bir hava veriyor. Geniş avlular etrafında kurulmuş bu ahşap ağırlıklı evlerin içi günümüze adapte edilse de dıştan geleneksel görüntülerini koruyorlar. Şehri ilk kez ziyaret eden turistler bu eski tip evlerde konaklama imkânını kaçırmasa da ben merkezin dışını daha çok merak ediyorum…

Şehir merkezinden metroyla birkaç durak uzaklaştıkça Sovyetler Birliği dönemine ait sosyal konutların sayısı artmaya başlıyor. Sovyet mimarisinin tipik brütalist üslubunda sıra sıra yükselen bu çok katlı beton bloklar 1970'lerde mutlu bir kolektif yaşam ideali üzerine inşa edilmişti. Sovyet mimarisi genellikle brüt betonun kullanıldığı sert çizgili brütalist tarzıyla bilinir. Çıplak betondan yapılan bu yapıların bazısı akıl almayacak ölçüde büyük, bazısı fütüristtir ama hepsi de tek bir mesaj göz önünde bulundurularak inşa edilmiştir: Herkes için aynı yaşam standardını sağlamak. Günümüzde şehir nüfusunun büyük kısmı buralarda yaşıyor.

APARTMANLAR KALANDARİŞVİLİ VE POTSKHİŞVİLİ İMZASINI TAŞIYOR.

GÜRCİSTAN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ARŞİVİ

1925 doğumlu Otar Kalandarişvili (sağdan ikinci), Gürcistan Mimarlar Birliği yönetim kurulu üyesi ve Gürcistan SSC Yüksek Konseyi üyesiydi. SSCB Bakanlar Kurulu Ödülü'nü (1972) ve Onur Nişanı'nı (1998) aldı.

Gürcistan, özellikle de Tiflis, Sovyet mimarisinin yoğun şekilde izlenebileceği yerlerden biri. Sayıları her geçen gün azalsa da şehirde Sovyet modernizmi ve Sovyet brütalist mimarisine ait pek çok sıra dışı örnekle karşılaşmak mümkün. Sosyal konutların hemen hemen hepsi kullanılabilir durumdayken, eski kamu binalarının çoğu ya terk edilmiş ya da yıkılmış. Restore edilerek başka bir fonksiyon kazandırılan kimi yapılar ise radikal bir müdahale olmaksızın bu binalara yeni bir soluk getirmenin mümkün olduğunu kanıtlıyor. Bunun Tiflis'teki en iyi (ve en popüler) örneklerinden biri olan Fabrika Hostel, Sovyet döneminde inşa edilmiş eski bir dikiş fabrikasıydı, bir dönem atıl durumda bekleyen yapı sonunda ●●●

Bir bina sakini 1. Blok'taki büyük asansörden çıkmış, köprü üzerinde çıkışa doğru ilerliyor (üstte). Gökyüzü Köprüsü'nden Tiflis'in en büyük ilçelerinden Saburtalo'nun geniş bir kısmı görülebiliyor. İnsanlar köprüden gelip geçerken bir ziyaretçi de manzarayı izlemeye dalmış (solda).

kültür merkezi ve konaklama tesisine dönüştürüldü. Yine Sovyet döneminden kalma bir matbaa da günümüzde dikkat çekici tasarımıyla Stamba Hotel olarak hizmet veriyor.

KÖPRÜ VE MERDİVENLİ KONUTLAR

Şimdi metrodan inip Tiflis'in arka mahallelerinde dolaşmaya devam edelim. Çok katlı konutların sayısı merkezin dışındaki bu bölgelerde artıyor. Çoğu sanki tek bir mimarın ürünü gibi gözüken, gri tonların baskın olduğu bloklardan üçü ise sadece benim değil, yakınlarından geçen herkesin bakışlarını üstüne çekiyor. Tiflis'in turistik cazibesinin artması ve sosyal medyanın da etkisiyle pek çok kişinin özellikle görmek istediği Nutsubidze Platosu 1 Numara'da bulunan konutlar bunlar. Onlara yöneliyorum.

Bu mahallenin 1 numaralı bölgesinde 1974-78 arasında Gürcü mimarlar Otar Kalandarişvili ve Gizo Potskhişvili tarafından inşa edilen sosyal konutlar diğerlerinden farklı özellikler taşıyor. Bilim insanı Şalva Nutsubidze'nin adının verildiği platonun üst kısımlarından dik yamaçları geçip aşağıdaki Nutsubidze Caddesi'ne inmek ciddi bir zaman ve çaba gerektiriyor. İşte bunu kolaylaştırmak için dönemin mimarları her biri 16 katlı binaların birbirlerine denk gelen 14'üncü, 12'nci ve 10'uncu katlarına çelik köprüler inşa etmiş ve blokları bu köprülerle birbirilerine bağlamış. Çelik köprülere plato tarafından giriliyor. Bina sakinlerinin dairelerine giden merdiven veya asansörlere ulaşmak için bu köprüleri geçmesi gerekiyor. Platonun bittiği Nutsubidze Caddesi'ne giden büyük asansör için yine bu köprüler kullanılıyor. Bu eski ama muntazam işleyen asansör sistemiyse ülkenin en küçük para birimiyle (10 ila 20 tetri) çalışıyor.

Aslında bu köprü ve asansörleri sadece blok sakinleri değil, yolu buraya düşen ve bir an evvel caddeye çıkmak isteyen herkes kullanıyor. 18 yaşındaki Luka Mirzaşvili, Tiflis'te özel bir üniversitede okuyor, Nutsubidze Platosu 1 Numara'da değil, yanındaki başka bir blokta yaşıyor ve her gün bu asansörleri kullanarak okuluna gidiyor. Üzerimde asansörü çalıştıracak 20 tetri olmadığını anlayan Luka, benim için de makineye 20 tetri atıyor. Bu özellikli binaları görmek için dünyanın dört bir tarafından ziyaretçilerin geldiğini anlatan Luka buraya turlar düzenlendiğini, hatta bazı Gürcü ve Rus rock ve hip hop gruplarının müzik videoları çektiğini söylüyor.

Daha fazla bilgi almak için asansör görevlisinin odasının kapısını çalıyorum. Beni güler yüzle karşılayan Mzia Sabanadze 69 yaşında. 18 yıldır hem asansörlerle ilgileniyor hem de 1. Blok'un en alt katındaki ufak bir odada iki kedisiyle yaşıyor. Bir anneanne ve eski bir savaş gazisi. Sovyetler Birliği döneminde bir süre Azerbaycan'da kalmış, bu yüzden az çok Türkçe anlaşabiliyoruz. Teknik ●●●

EN ÜNLÜ BLOKLAR 1974 VE 1978 YILLARI ARASINDA YAPILDI.

Oyuncaklarla süslediği küçük dairesinde iki kedisiyle birlikte yaşayan Mzia Sabanadze, 18 yıldır bloklarda asansör görevlisi olarak çalışıyor (sağda). Bloklarda çamaşırlar genellikle pencerelerin önüne gerilen iplerde kurutuluyor (karşı sayfada).

BLOKLAR, SIRA DIŞI TASARIMLARIYLA ÇOK SAYIDA ZİYARETÇİ ÇEKİYOR.

Özellikle Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte Rus politikalarından şikâyetleri artan Gürcülerde ülke bayrağını her ortamda kullanma alışkanlığı oldukça yaygın.

“Bilinen zamanların en iddialı deneyi”

Polina Niemoeller / Mimar, Sovyet mimarisi uzmanı

Sovyetler Birliği'nde Stalin döneminde mimarlık sadece bir işlevsellik ve estetik meselesi değil, daha çok bir tavır meselesiydi. Şehir planlaması belirli kurallara ve imar planlarına tabiydi, mimarlar da eserlerini katı yapım şartnamelerine göre planladılar. Özellikle kamu binaları mimarileriyle göz dolduruyor ve geleceğin işaretleri olarak görülüyordu. Stalin'in ölümü, bu mimari tarzın da sonu oldu.Sovyet modernizmi ve brütalizmde ise her bina birbirinden farklı ve benzersizdir. Bazen binaların güzelliği ilk bakışta anlaşılmaz, çoğu zaman "Sovyet döneminin çirkin mirasları" olarak görülür. Ancak yakından bakanlar hiçbir kurala uymayan bu mimariye adeta tutulurlar. Ne yazık ki, bu binaların birçoğu Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra terk edildi, bakımsız kaldı ve yıkıldı. 1930'ların başlarında sanat, komünist propagandayı yaymak için kullanıldı. Binaların cephelerini, hatta otobüs duraklarını süsleyen çok sayıda büyük ölçekli mozaik yapıldı. Bunlar iş, bilim, teknoloji, aile ve spor dünyasından sahneleri tasvir ediyorlardı. Moskova'dan daha uzaktaki Sovyet cumhuriyetlerinde de ulusal ve folklorik motifler birbirine karışmıştı. Mimaride bilinen zamanların en iddialı ve belki de en güzel deneyi Sovyet mimarisiydi. Katı kurallar çerçevesinde hata yapma şansı olmayan cesur Sovyet mimarların Sovyetler Birliği'nin geniş ölçeğini ve ihtişamını yansıtmaları gerekiyordu. Bunu özellikle muazzam tasarımlara sahip kamu binalarıyla gerçekleştirdiler. Alınan her kararın sorumluluk düzeyi çok büyüktü. Her bina, Sovyet insanı ve onun ihtiyaçları dikkate alınarak büyük bir dikkatle planlandı. Mimar Yakov Chernikhov'un dediği gibi, 'Sovyet mimarisi geleceğin insanı için inşa edildi'. O dönemde Sovyet bina tasarımı, günümüzde hâlâ kullandığımız binaların güneşlenmesi, mekânların ergonomisi, rahat bir atmosfer ve psiko-sosyal faktörler için normlar ve kurallar oluşturarak günümüze kadar etkili oldu.

Daire sakinleri apartmanların merdiven boşluklarına kullanmadıkları eşyaları bırakıyor. Koltuğun birinde kedinin biri uyuyakalmış (sağda).

Bir çevre sakini sadece 1'inci ve 14'üncü katlar arasında çalışan ve Nutsubidze Caddesi'ne inen asansöre yetişmek için koşturuyor (sağda altta).

Çelik köprülerle birbirine bağlanmış üç beton apartman, Nutsubidze Platosu'nun da ilk yapıları. Bloklar, yapıldıkları dönemde parlak bir geleceğin sembolleriydi.

işlerden anlayan Mzia asansörlerde zaman zaman yaşanan sorunlara önce kendisi müdahale ediyor, eğer iş onun teknik bilgisini aşıyorsa ekipleri çağırıyor. Bozuk parayla çalışan asansörlere zaman zaman para dışında metaller de atıldığı için sorun çıkabiliyormuş. Mzia cebinde sürekli 20 tetri bulunduruyor, bana da hem o gün hem de ziyarete geldiğim sonraki günlerde üst katlara çıkabilmem için 20 tetri veriyor. Ziyaretlerimden birinde Mzia ile 1. Blok'un en üstüne çıktık. Bloğun çatı katı kapalı, çünkü her iki asansörü de çalıştıran motorlar burada bulunuyor. Mzia bana Türk yapımı olduğunu söylediği bir motoru gösteriyor ve beş yıldır kullandıklarını anlatıyor.

Dönüşte çelik köprülerin olduğu katta Mzia'dan ayrılıp binaları gezmeye başlıyorum. Köprüler binaların üst katlarında; korunaklı olsalar da üzerleri açık ve kış aylarında burada vakit geçirmek zor; çok soğuk ve rüzgâr şiddetle esiyor. Pek çok eski blokta olduğu gibi burada da duvarlara ve köprünün üzerine çizimler yapılmış, sprey boyalarla yazılar yazılmış. Bunları incelerken Rus aksanını rahatça seçebildiğim biri İngilizce selam verip nereden geldiğimi soruyor. Anton'la sohbete böyle başlıyoruz. Moskovalı Anton 21 yaşında, Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle ailesinden ayrılarak Tiflis'e yerleşmiş. Rusya'daki seferberlik ilanı nedeniyle bir nevi Tiflis'te saklanıyor. Sohbet ilerliyor, bana telefonundan bir Rus rap grubunun videosunu açıp gösteriyor; klip Tiflis'te çekilmiş, büyük kısmı da bu binalarda. Anton sosyal medya sayesinde blokların Rusya'daki bilinirliğini anlatıyor, kendisi de klibi görüp gelmiş.

Asansörler oldukça hareketli, özellikle iş çıkış saatlerinde yoğun çalışıyorlar. Binaları ziyarete gelen turistlerle birlikte bir ara çelik köprü oldukça kalabalıklaşıyor. Anton ve diğer ziyaretçiler köprü üzerinde fotoğraf ve video çekip sosyal medyada paylaşıyorlar. 16 yıldır bu bloklarda yaşayan gazeteci Tamar Kvaçantiradze ile buluşuyorum. Kısa bir sohbetin ardından anne ve babasıyla tanışmak için evlerine gidiyoruz. Dışarıdan büyük merakla izlediğim konutları bu defa içeriden görebileceğim. Asansöre 10'ar tetri atarak 2. Blok'un en üst katına çıkıyoruz. Bina sakinleri kullanmadıkları eşyayı kat aralarına istiflemiş. Bazı dolapların üzerinde boş içki şişeleri göze çarpıyor, bir tanesine Amerikalı heavy metal grubu Metallica'nın logosu ve şarkılarından sözler kazınmış. Bir koltukta bir kedi ve köpek birlikte uyuyor. Başka bir köşede vücut geliştirme ağırlıkları duruyor. Tamar, apartmanda yaşayan gençlerin hafta sonları kat aralıklarında ağırlık çalıştığını, sonra hep beraber içki içtiklerini anlatıyor. Dairesine girmeden önce Tamar çatının anahtarını alıp beni yukarı çıkarıyor. Buradan tüm Nutsubidze Platosu'nu görebiliyorum. Platonun üst kısımları 1970'lerden sonra yapılan, çoğu 15 kattan ●●●

DAİRE SAKİNLERİ YILLARDIR BURADA.

1- 28 yıldır bu binalarda yaşayan 69 yaşındaki Levani Bukhiya, kahvaltı hazırlıyor.

2- Dali Darakvelidze 77 yaşında, 35 yıldır Nutsubidze Platosu'nda yaşıyor. Dünyaca ünlü Gürcü Ulusal Balesi Sukhişvili'nin eski bir dansçısı.

3- Bir bina sakini, annesinin ölümünün 40'ıncı günü nedeniyle misafirlere sofra hazırlıyor.

4- İzo Poçkiya 80 yaşında, eski bir mağaza yöneticisi, 45 yıldır Nutsubidze Platosu'nda.

Eski Abhazya Savaşı gazisi Mzia Sabanadze, küçük dairesinin duvarlarını dini ve politik simgelerle süslemiş.

1

2

3

4

yüksek konutlarla dolu. Platodan aşağıya Gürcü şair Vaja Pşavela'nın adı verilmiş caddeye doğru indikçe, Sovyetler Birliği'nin eski devlet başkanlarından Nikita Kruşçev döneminde, İkinci Dünya Savaşı sonrası inşa edilen ("Kruşçovka" da denilen) beş katlı apartmanlar yoğunlaşıyor. Onların da ilerisinde Sovyetler sonrası inşa edilen Gürcistan'ın yeni modern binaları görülüyor. Karşımızdaki yüksek bir piramidi andıran çok katlı cam yapının bir "rezidans" olduğunu söylüyor Tamar. Yeni mimari tarzda çelik ve cam konstrüksiyon ana akım malzemeler olarak öne çıkıyor. Bununla birlikte bu yapılarda eksik olan, geçmişin mimarları tarafından çok saygı duyulan klasik cazibe gibi geliyor bana...

kavanozlarda reçeller ve turşular var, Tako'nun annesi Marine bu kavanozlardan ikram etmek için turşu alıyor, fıçılarda ise Gürcistan'ın meşhur ve leziz şarapları var. Tüm bunlara Tamar ve ailesinin meşhur Gürcü misafirperverliği de eklenince keyfime diyecek yok. Masaya Gürcülerin meşhur pidesi haçapuri, beyaz peynir, turşu ve reçeller geliyor.

Luka Kvaçantiradze emekli bir elektrik mühendisi, Sovyetler Birliği döneminde bir süre Moskova'da da çalışmış. Tiflis Havalimanı bir Türk inşaat firması tarafından yapılırken projede yer almış, bu sürede Türk işçilerden dilimizi de biraz öğrenmiş ama genelde Tamar ikimiz

SOVYET ANITLARI ARTIK ÇÜRÜMEYLE KARŞI KARŞIYA.

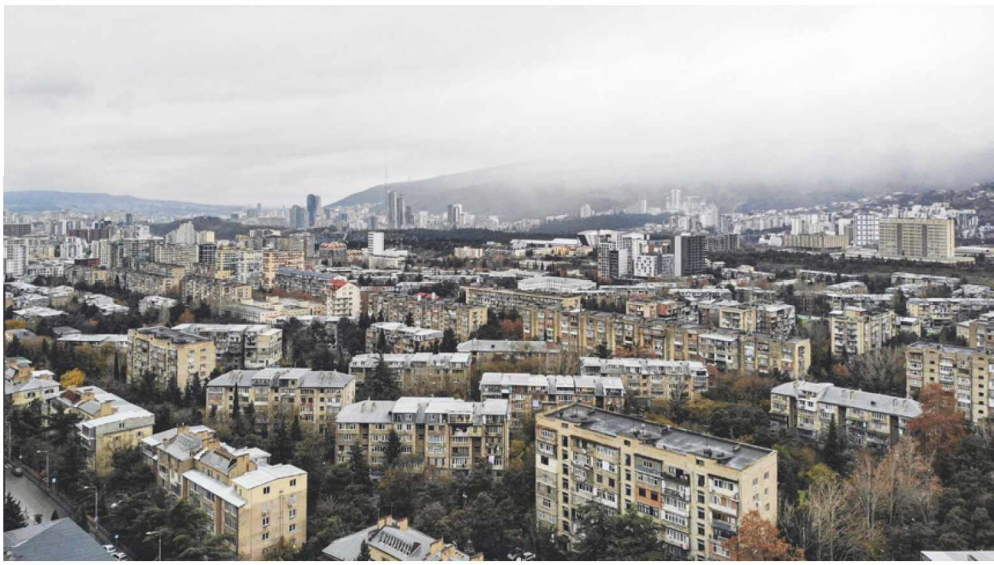

Platodan aşağıya Vaja Pşavela Caddesi'ne doğru, Sovyetler Birliği'nin eski devlet başkanlarından Nikita Kruşçev döneminde inşa edilen ve "Kruşçovka" denilen apartmanlar yoğunlaşıyor.

DEV BLOKTA EV HALİ

Tamar'ın ailesiyle yaşadığı ev yaklaşık 70 metrekare, iki odası ve bir salonu var. Babası Luka Kvaçantiradze bu bloklardaki tüm dairelerin aynı büyüklükte olduğunu söylüyor. Daire kapısının girişindeki duvarda dini objeler gözüme çarpıyor, ikonalardan bazılarını Tamar kendisi yapmış. Gürcüler, Ortodoks ve genellikle dinlerine oldukça bağlılar. Dairenin içi zamanın getirdiği yıpranmışlığı taşısa da bu ona kendine has bir renk ve ruh vermiş. Mutfak kapısı yok, yeşil ince bir tül mutfak ile diğer odaları birbirinden ayırıyor, ocağın üzerindeki çaydanlıktan gelen yoğun duman bu yeşil tülü hafifçe havalandırıp salona geçiyor. Yerde sıra sıra dizilmiş

arasında çevirmenlik yapıyor. Luka'ya yaşadığı binalara olan turist ilgisini soruyorum. Son birkaç yıldır yoğunlaştığını söylüyor. Özellikle mimarlık öğrencileri özel turlarla, gruplar halinde binaları incelemeye geliyormuş. Luka, özellikle eski devlet başkanı Mihail Saakaşvili döneminde Gürcistan'ın Sovyet mimarisinin çağrışımlarından kurtulmak için dönüşüm geçirdiğinden bahsediyor. Onarılmayan Sovyet anıtları artık giderek artan bir şekilde yıkım, belirsizlik ve çürümeyle karşı karşıya.

Luka'nın anlattığına göre değişimden bu binaların iki mimarından biri olan Otar Kalandarişvili de nasibini almış. Kalandarişvili'nin en çok bilinen yapıtları olan Kutaisi'deki İkinci ●●●

Mzia Sabanadze, cephesi geometrik şekillerle süslü 1. Blok asansörü sadece 1-14'üncü katlar arasında çalıştığı için kullanılmayan merdiven giriş ve çıkışlarını kilitli tutuyor (üstte).

Nutsubidze Platosu'nun sevilen simalarından Tamaz Makaradze küçük kundura dükkânında (solda).

Dünya Savaşı Zafer Anıtı ve Cumhuriyet Meydanı'ndaki Andropov'un Kulakları gibi Sovyet döneminin önemli yapıları artık yok. Tiflis'teki Iveria Oteli ise tamamen yıkılmadı ama tanınmayacak bir "yenileme" operasyonuyla, neredeyse sadece iskeleti bırakılarak lüks bir otele dönüştürüldü. Luka, Kalandarişvili'nin bundan sonra bir daha eser vermediğini söylüyor. Mimarlık eserlerinin sonsuza kadar ayakta kalmayacağına alışmaya başladığımızı söylüyorum ben de.

GEÇMİŞ, BRÜTALİST SİMGELERLE KENDİNİ HATIRLATIYOR.

Luka, binalara olan ilgimi ve sevgimi görmekle birlikte bir noktaya dikkat çekiyor. Biz ziyaretçiler için bu yapılar geçmişe, başka bir politik döneme ait nostaljik hatıralar ama orada yaşayanların onlarla daha karmaşık bir ilişkisi var. Bu yapılar bu insanların evleri, çevreleri, bu yapılarda doğuyor, yıllarını geçiriyor ve belki ölüyorlar, tüm yaşamları buralarda geçebiliyor. Bu bloklara daha gerçekçi bir yaklaşımları var ve zaman zaman başka insanların ilgisini anlamaları bu sebeple zor olabiliyor.

TİFLİS DEVLET ÜNİVERSİTESİ TARİH BÖLÜMÜ, YAKIN TARİH ARŞİVİ

Mimarları Otar Kalandarişvili ve Gizo Potkhişvili olan, dönemin Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Yuri Andropov'un açılışını yaptığı kemerler "Andropov'un Kulakları" ismiyle anılıyordu. Tiflis'in Cumhuriyet Meydanı'ndaki yapı, Nisan 2005'te yıkıldı. Ancak, temeller ve beton kemerlerin bazı kısımları hâlâ görülebiliyor.

Ertesi gün öğle saatlerinde tam da köprü üzerinde bu defa genç Luka'yla buluşuyorum. Annesi beni eve davet etmiş ve ben de bu fırsatı kaçırmak istemiyorum. Luka çevrede yaşayanlar için köprülerin zaten bir buluşma noktası olduğunu, arkadaşlarıyla da çoğu zaman köprüler üzerinde buluşup aşağıya indiklerini anlatıyor. Luka'nın annesi 50 yaşındaki Medea Mirzaşvili, Nutsubidze Platosu Numara 1 yakınlarındaki eski Sovyet bloklarında annesi Dali Darakvelidze ve oğluyla yaşıyor. Yahudi kökenliler, zaten ailenin babası da İsrail'de çalışıyor. Medea da uzun yıllar İsrail'de yaşamış, gelecekte de yeniden gitmeyi ve orada kalmayı düşünüyor. Tam 35 yıldır Nutsubidze Platosu'nda yaşıyorlar. Artık buradan ayrılmak ve Luka'nın üniversitesine daha yakın bir yerde yaşamak istiyor, ama Rusya-Ukrayna savaşı sonrası özellikle Tiflis'e Rusya'dan gelenlerin etkisiyle Gürcistan'da konut fiyatları yükselmiş. Buna 77 yaşındaki Dali Darakhvelidze'nin uzun zamandır yaşadığı bu evde son nefesini verme arzusu da wziyaret ettiğimde eşyaların bir kısmı evin bir köşesine yığılmış, duvarlar boyanıyor, dolaplar değiştiriliyordu. Bu halde bile Medea yine Gürcü misafirperverliğinden örnekler verdi. Hep birlikte lezzetli kekler yerken bir yandan da Gürcistan Balesi'nde eski bir balerin olan Dali'nin dans anılarını dinliyoruz.

Luka ve ailesinin evinden ayrıldıktan sonra cebimde bulduğum 20 tetri ile asansöre yöneliyorum. Birinci katta Mzia ile buluşup birlikte ilk bloğun girişinde küçük bir dükkânı olan Tamaz Makaradze'yi ziyaret ediyoruz. Tamaz 66 yaşında, Nutsubidze'de yaşamıyor ancak 15 yıldır binalarda ve çevresinde yaşayanların ayakkabılarını tamir ediyor. Tamaz her sabah dokuzda dükkânını açtığını, saat dört civarında binalarda yaşayan emekli arkadaşları satranç oynamak için geldiğinde paydos ettiğini, akşam sekize kadar birlikte satranç oynadıklarını, sonra da evine döndüğünü anlatıyor. Satranç oynamayı bildiğimi söylüyorum, karşılıklı oynuyoruz.

Stalin'in doğum yeri Gürcistan, Sovyet tarihinde karmaşık bir yere sahip ve bu durum az da olsa ayakta kalmayı başarmış brütalist simgelerle kendini hatırlatıyor. Bazıları için bu konutlar Sovyet egemenliğinin bir hatırlatıcısı, bazıları içinse ülkenin manzarasının önemli bir özelliği. Sovyetler Birliği 1991'de dağıldı, ancak etkileri hâlâ yaşıyor. İnsan bunu en iyi Nutsubidze Platosu'ndayken anlıyor ●

TRUMP SAHNE

Tiyatro sana iyi gelir!

WOW-Fi TRUMP'TA

Trump AVM sana iyi gelir!

Mecidiyeköy / Şişli | 0 212 348 78 67 /TrumpAVM

TRUMP ALIŞVERİŞ MERKEZİ

TÜRKİYE'NİN YABAN ARILARI

Mersin il sınırlarındaki Bekiralanı Yaylası'nda uzun antenli arılar (Apidae) bir dal üzerine dizilmiş.

SERVET KUTSİ KARABIYIK

Arı deyince aklınıza sadece bal arısı ya da eşek arısı mı geliyor?
Oysa dünyada bilinen arı türlerinin neredeyse yüzde 10'u, yani yaklaşık
2 bin tür Türkiye'de yaşıyor. Hepsinin huyu suyu ayrı.
Arı Aşkına! oluşumu, Türkiye'nin az bilinen yaban arılarını Atlas için yazdı.

“Ankara’da pazar günü etkinliklerinin başında Eymir Gölü’ne gitmek gelir. Havanın ısınmaya başladığı güzel bir nisan günü göl kıyısında baharın tadını çıkarırken, ileride bir kargaşa çıktı. Ahşap banklara kocaman bir eşek arısının ‘saldırdığı’ söyleniyordu. Arılar durduk yere insanlara saldırmazdı. ‘Olay yeri’ne gittiğimde ortada ne bir eşek arısı, ne de bir saldırı vardı. Bir marangoz arı, ahşap piknik masasının oturak kısmına yuva deliği açmaya çalışıyordu. Hepsi buydu. Bu arı, yaban arıları arasında en büyük türlerdendi ve tıpkı bir marangoz gibi tahtayı oymada çok becerikli ve güçlüydü. Simsiyah vücudu, koyu renkli veya menekşe mavisi kanatları ve uçarken çıkardığı kuvvetli vızıltıyla onu bir başka arı türüyle karıştırmak mümkün değildi. Boş bir pet şişe kaptım ve delikten çıkan kocaman marangoz arıyı biraz önce feryat figan edenlerin şaşkın bakışları arasında kapattım, yaklaşık 50 metre ötede başka bir alana bırakıp döndüm...”

Bu yazının yazarlarından zoolog Dr. Fatih Dikmen’in anlattığı türden iri marangoz arıları ya da tombik tüylü bombuslar, ufak tefek madenci arılar, yanardöner ter arıları, şeritli arılar, yaprak kesiciler veya tarakçı arılar, yani çeşit çeşit tozlayıcı arı… Daha önce hiç fark etmediğiniz, belki varlıklarından bile haberdar olmadığınız bu yüzlerce, hatta binlerce farklı tür arı, güneş ışınlarının havayı yumuşattığı, bitkileri yeniden canlanmaya çağırdığı erken bahar aylarında bal arılarından daha erken uyanır, ilk çiçek-

SERVET KUTSI KARABIYIK

UMUT KAÇAR

Yalnız yaşayan Megachilidae türü, kabak, kavun, mersin ve yonca bitkilerinin önemli tozlayısı (üstte). Arı ve bitki çeşitliliği birbirini destekliyor. Muğla’nın Datça ilçesi bitki zenginliği sayesinde yabani arı varlığıyla da zengin (solda). Karınca yuvası sandığımız o küçük kumul yığınları bazen bir madenci arının tünel şeklinde kazdığı yuvasının girişi olabilir (sağda).

lerin çoğalması için oradan oraya uçar. "Yerel arılar" ya da "yaban arıları" diye adlandırdığımız bu arılar, tozlaştırıcı özellikleriyle hem yabanın, hem de tarımın küçük ve çalışkan işçileridir.

Şimdi Türkiye haritasını gözünüzde canlandırın ve Ege kıyılarında Datça'dan başlayıp Toroslar boyunca yol alın. Sonra biraz kıvrılıp Kayseri'deki Kapuzbaşı Şelaleleri'ni ve oradan da Aladağlar'ı aşın. İç Anadolu'nun bozkır düzlükleri bittiğinde neredeyse bin farklı arı türüyle karşılaşmış olacaksınız. Türkiye'nin endemik çiçeklerinin en çok rastlandığı bu güzergâhta arıların da bu kadar çeşitli olması aslında şaşırtıcı değil. Ülkemizin arı ve bitki çeşitliliği birbirini destekliyor. O kadar ki, dünyada bilinen arı türle- ●●●

ISTOCK/MATTHEW SAVAGE

TURGUT TARHAN

DR. FATİH DİKMEN ANLATIYOR
YABAN ARILARIYLA ÇALIŞMAK

"Akdeniz Bölgesi'ndeki tozlaştırıcı arıları tespit etmeyi amaçladığımız yoğun bir arazi çalışmasını bitirmek üzereyiz. Akdeniz ikliminin bir anda Karadeniz mikro-iklimine dönüştüğü köy ve dağ yollarında ilerliyoruz. Nihayet Kahramanmaraş Göksun'a vardığımızda bir arkadaşımızı bombus sokuyor. Tabii durduk yere sokmuyor. Biz onu numune kabına koymak isterken arılar bizden daha hızlı hareket edebiliyor ve sonuç genelde şişmiş bir parmak veya el oluyor. Neyse ki bombusların iğnesi o kadar acıtmıyor ve zehirleri de o kadar etkili değil. Tabii alerjiniz yoksa! Ne yazık ki sokulan arkadaşımızın arı zehrine alerjisi vardı. Hastaneye yetiştirdiğimiz ve orada antihistaminik iğne yapılan arkadaşımız yolu baygın şekilde bitirdi. Kızdırdığımız bombus gibi pek çok arı ise akademik çalışmalara katkıda bulundu."

Arıcılık faaliyetleri tüm dünyada yaygınlaşınca bal arısı, arıların tek temsilcisi olarak tanındı.

J. PAUL GETTY MÜZESİ

Kovanlar, Muğla Köyceğiz'de peyzajın ayrılmaz parçasına dönüşmüş (solda). Bal arıları tarihte pek çok toplumu etkiledi. Efes kentine ait bir gümüş sikkede (MÖ 340-325) arı figürü (altta). İstanbul'da Büyükada'da çam balı üreten Taylan Kırteke yerel üretimlerin desteklenmesi gerektiğini savunuyor (en altta).

TOLGA İLDUN

rinin neredeyse yüzde 10'u, yani yaklaşık 2 bin tür Türkiye'de bulunuyor. Üstelik bal arısı bu 2 bin türden sadece biri! Arıcılık faaliyetleri tüm dünyada yaygınlaşınca bal arısı, arıların tek temsilcisi olarak tanınmış. Günümüzde bal arısı "kısmen evcilleştirilmiş" bir tür. Geriye kalan binlerce tür ise işte şu bizim yaban arıları!

Bir çiçeğin etrafında uçuşan arıların vızır vızır çalışmasını gördüğünüzde, sadece bitkilerin bu işten kârlı çıktığını düşünebilirsiniz. Ancak bu hummalı çalışma sırasında arıların asıl amacı hem kendilerinin, hem de yavrularının karınlarını doyurmak için stok yapmaktır. Arı, hareketsiz geçen kış döneminden sonra kuvvet kazanmak, çiftleşip çoğalabilmek ve özellikle de yuvasını kazıp orada yavrularını yetiştirmek için polen ve nektar toplamalıdır. Bahar aylarıyla ılıyan toprakta yeşeren bitkilerin, patlayan çiçek tomurcuklarının etrafında farklı arı türleri vızıldar. Örneğin, Afyon'un Sultandağı ilçesinde beş yıl süren bir çalışmada kiraz meyvesinin çiçeklenme döneminde bahçelerde onlarca farklı arı türü tespit edilmişti.

Kirazlardan söz etmişten, yine bu yazının yazarlarından Dr. Fatih Dikmen ve Dr. Çiğdem Özenirler'e kulak verelim: "Akdeniz arılarını çalışırken, Kahramanmaraş Andırın'daki Çiğşar Yaylası'nda yol kenarında bir çeşme başında mola verdik. Gün bitmek üzereydi. Yaklaşık 1500 metre yükseklikteki alanda geç dönem kiraz yetiştiriciliği yapılıyordu. Birden tüm hızıyla vızıldayan bir bombus önümüzden geçip toprak öbeği içinde kayboldu. Büyük ikramiyeydi bu! Aradığımız arıyı; yani *Bombus argillaceus* türünün hem kendisini, hem de yuvasını bulmuştuk. O gün çalışmamız akşamın 10'una kadar devam etti. Hava karardığında, arılara biraz rahatsızlık vermeyi göze alıp arabamızı far ışığında bombus arısının yuvasını inceledik. Bu sayede tespit ettiğimiz yuva materyalini ilk defa bilim dünyasına duyurabilecektik. Yorucu ama harika bir deneyimdi..."

Yeryüzünde 370 bin civarında bitki türünün varlığı biliniyor. Bunun yaklaşık 300 bini angiospermler, yani çiçekli bitkilerden oluşuyor. Bunların bir kısmı günlük yaşantımızda kâğıda, ma- ●●●

saya, ipliğe, giyisiye, ayakkabı tabanına dönüşüyor, meyve ve sebze olarak besinimizi oluşturuyor, ilaç veya kozmetik sanayiine hammadde oluyor. Ancak insanın bitkilerden elde ettiği tüm bu fayda, onların nesillerini devam ettirmesine bağlı. Arılar bu noktada doğada çok önemli bir rol oynuyor.

Çiçekli bitkilerin çoğalabilmek için meyve oluşturması ve tohum vermesi gerekiyor. Tüm bunlar "tozlaşma" denilen sürece bağlı. Tozlaşma, "polen" adı verilen çiçek tozlarının çiçekteki erkek organdan dişi organa taşınması anlamına geliyor. Bu işlem gerçekleştiğinde bitki tohum oluşturabiliyor ve bu tohumları sarıp sarmalayan lezzetli meyveler gelişiyor. Tozlaşmanın gerçekleşmesine aracılık eden canlılara da "tozlaştırıcı" deniyor. Bunların başında da özellikle çok kıllı vücutları sayesinde polen toplayan ve yayan arılar geliyor.

Tozlaşma konusunda yıllarca sadece bal arısı ön plana çıktı. Çünkü hem balını alabiliyoruz, hem de yetiştirmesi ve taşıması kolay. Yerel arıları yetiştiremiyoruz, onlar doğaya kendiliğinden yayılıyor. Ama bal arısını kovanda yeterli ve sağlıklı tutabiliyorsak, tarımsal üretimi garantiliyoruz. ABD'de 2005-06 yılları arasında görülen toplu bal arısı ölümleri bu nedenle tüm dünyada ses getirmişti. Çünkü ABD, hektarlarca alanı sadece badem yetiştirmek üzere kullanıyor ve bu üretimde bal arılarının tozlaştırma yardımına muhtaç. O dönemde bal arısı kayıpları yaşanınca tüm dünya "eyvah! Arılar yok olursa biz de yok oluruz" demeye başladı. Haklıydılar, ancak bal arısı tek alternatifimiz değil. Hele ki Türkiye gibi arı cenneti bir ülkede birçok yerel arı türümüz var. Doğada çok sayıda arı türünün ve bireyinin bulunması, yani yerel arıların varlığı tarım ve ekosistemdeki döngülerin tamamlanabilmesi için bir sigorta.

YALNIZ ARILAR

Arıların hepsi bal arısı gibi sosyal yaşamıyor, yani kalabalık aileler kurmuyor. Yerel arılar arasında bal arısı gibi aileler halinde yaşayıp birbirine destek olan "sosyal arılar" olduğu gibi, kendi minik yuvasını tek başına hazırlayan "yalnız" (soliter) arılar da var. Hatta bu yalnız arıların tür sayısının sosyal olanlara nazaran çok daha fazla olduğunu söyleyebiliriz. Neredeyse tüm arı türlerinin yüzde 80'i yalnız arılardan oluşuyor.

Yalnız yaşayan arılarda her işi anne arı kendi başına yapıyor ve yumurtlayıp yuvalarını emniyete aldıktan sonra yavrularını terk ediyor. Örneğin bal arısında, bir kraliçe etrafında işçilerin yavruları devamlı kontrol ettiği, yuvayı her geçen gün büyüttüğü ve koruduğu bir sistem var. Bu nedenle yuvaya yaklaşan "yanar"! Yanar çünkü sadece dişi arılarda bulunan iğne ve devamındaki zehir bezi, yaklaşan canlının bir tehdit unsuru olması ihtimaline karşı kullanılır. Arı sokmaları da genellikle yuvaya yaklaştığınızda olur. Yalnız yaşayan arılar ise minik minik birçok yuva yapar. Her bir yuvaya 5-15 arasında yumurta bırakır. Her bir yavruyu ayrı ayrı odacıklar içinde saklayarak, onlara yeterli miktarda polen ve nektardan oluşan besin bırakır. Sonra da orayı türünün özelliklerine uyan malzemelerle kapatır, gizler ve terk eder. Yuvayı koruma içgüdüsü taşımadığından agresif değildir.

Arılar yuva kurmadan yaşayamayan canlılar. İster birkaç milim, isterse bir serçe parmağı büyüklüğünde olsun; tüm arılar kendi ebadı ve meşrebince yuva yapar. Bunların bazısı yuvalarını toprak içine yaparken, bazısı doğada var olan boşlukları kullanır. Mesela, kırlarda gezerken yerde gördüğünüz etrafı tümsek toprakla kabarmış deliklerin bir kısmı karınca yuvası değildir. Bunlar yeraltında yaşayan pek çok arı türünün yuva girişidir. ●●●

NASIL ARI OTELİ YAPABİLİRİZ?

Şehir hayatında arılarla ne sıklıkla karşılaşıyorsunuz? Mesela bu bahar aylarında eğer ballıbaba veya kara hindiba çiçeklerinin üzerinde arı görmüyorsak, şehirlerimizde arılarla ilgili bir sorun var demektir. Besin kaynağı çiçekler olmasına rağmen üzerlerinde arılara rastlanmaması, arıların çevrede yuva alanları bulamadıklarını gösterir. Çünkü arıların yaşamı için besin ve yuvalama alanı şart. Arıların şehirlerdeki yuvalanma alanlarını giderek tahrip olurken, bireysel çabalarla bunu bir ölçüde engellememiz mümkün. "Arı otelleri" veya "arı evleri" bunun için kullanışlı araçlar. Arı otelleri bambu kamışlar, kil bloklar, PVC borular, pipetler, kağıt rulolar veya ahşap bloklar gibi malzemelerden yapılıyor. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, tasarlanan evdeki deliklerin çap ve derinliği. Her bir deliğin en az 10 santimetre derinlikte olması gerekiyor, ayrıca çapları 0.5 ve 1 santimetre arasında değişik ebatlarda olmalı. Çünkü farklı soliter arı türleri farklı yuva deliği çaplarını tercih ediyor. Bunun yanında arı oteli, duvar veya ağaç gibi bir dayanağa yerden 1.5 metre yüksekte asılmalı, deliklerinin baktığı yön mümkünse güney veya güneybatı olmalı. Ayrıca asıldığı yerde öne hafifçe eğimli durmalı ve rüzgâr ve titreşimden çok etkilenmeyecek şekilde sabitlenmeli.

YASEMİN GÜLER

Bir bal arısı (*Apis mellifera*), Mersin'in İlemin Köyü'nde nektar ve polen toplarken bitkilerin tozlaşmasını da sağlıyor.

SERVET KUTSİ KARABIYIK

EN BİLİNEN İKİ TÜR ARI

BAL ARISI *(Apis mellifera)*

Bal arısı, önemli bir gıda maddesi olan bal ve pek çok ürüne hammade olan bal mumu sayesinde tarih öncesi zamanlardan bu yana insanın ilgisini çekti. Bal hasadını en yüksek verimde yapabilmek için yaratıcı kovan ve araç tasarımları geliştirildi. Bal arısı, Türkiye'de her bölgede farklı coğrafi ırklarıyla biliniyor. Kafkas arısı, Anadolu arısı, karniyol arısı gibi çok bilinilenlerin yanında Suriye arısı, İran arısı, İtalyan arısı gibi geniş dağılım gösteren ve Batı Karadeniz'deki Yığılca arısı gibi daha yerel ekotipler de bulunuyor. Bir kovanda 100 bine varan sayıda bal arısı barındıran koloniler mükemmel iş bölümüyle tek bir organizma gibi yaşıyor. Bu kalabalık aile, kovanın etrafındaki bitkilerin nektar ve polenlerini toplarken doğaya ve insana başka bir fayda daha sunuyor, tozlaşma sayesinde pek çok bitkinin çoğalmasına aracı oluyor. Yine de yalnızca bal arılarının doğadaki bitki türlerini tozlaştırması mümkün değil, yüzbinlerce farklı bitkinin tozlanması, tüm bu ekosistemin çalışabilmesi yaban arılarının katkısı olmadan mümkün olamazdı. Bu nedenle arı dünyasının tamamının bilinmesi ve koruma projelerinin bu doğrultuda hazırlanması önem taşıyor.

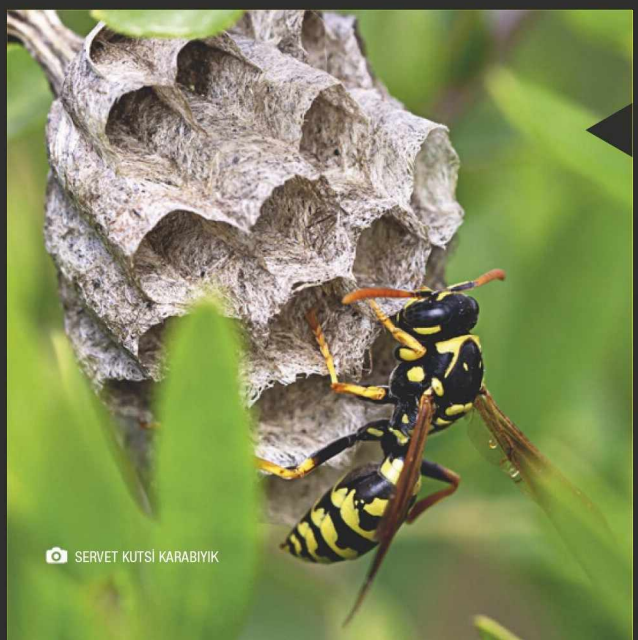

SERVET KUTSİ KARABIYIK

Mersin'in Bekiralanı Yaylası'ndaki Avrupa kâğıt eşekarısı (*Polistes dominula*) da bal peteklerine benzeyen yuvalar inşa ediyor.

EŞEK ARISI

"Eşek arısı" diye bildiğimiz canlıların tozlaşmayla çok ilişkisi yok. Tüysüz bedenine polenler yapışmıyor. Yavrularını beslemek için diğer böcekleri ve örümcekleri avlıyor, yani etçil. Aynı bal arısı gibi koloni halinde yaşıyor ve bal peteklerine benzeyen kâğıt gibi ince yuvalar inşa ediyor. İğnesinin ucu çentikli olmadığından saldırırsa tekrar tekrar sokabiliyor.

Her biri ayrı karakter

Kimi maharetli bir bahçıvan, kimi bir tozlaşma uzmanı. Kimi iğnesini kullanmıyor, kimi vızıltısıyla, kimi heybetiyle ürkütüyor. Türkiye'nin yaban arıları bambaşka huylarıyla karşınızda!

BOMBUS ARISI (*Bombus*)

Tombul, iri, epey de tüylü vücutlarıyla bu sevimli arılar gözümüze sıkça ilişir. Kimileri sarı siyah, kimileri siyah kızıl, kimileriyse siyah beyaz şeritli bombusların dünyada 250 civarında türü belgelendi, bunun neredeyse beşte biri, yani 45 türü de Türkiye'de yaşıyor. Bombuslar çok hızlı kanat çırpabilir. Bu nedenle yüksek sesli vızıltılarıyla bal arılarının çalışamadığı soğuk havalarda ve zor koşullarda karşımıza çıkar. Bitkilerden hem nektar, hem de polen toplar ama küçük aileleri için çok az bal yapar. Çoğu yaban arısından farklı olarak, bal arısına benzer bir sosyal yaşam gösterir. Yuvada kraliçe ve işçi arılar yavru bakımı için birlikte çalışırken, polen toplama işini genelde işçiler üstlenir. Bu arılar genellikle toprak içine yuva yapar. Ancak terk edilmiş kemirgen yuvaları, arı yuvaları veya kuş yuvası gibi boşlukları da yuvaya dönüştürülebilir. Kraliçeler kışı toprak altında kış uykusunda geçirir. Bombus baharla beraber uyanıp besin toplamak ve yeni bir yuva bulmak için uçmaya başlar. Kraliçenin oluşturduğu 50-300 civarında birey olur. Bal arısı kadar kalabalık koloniler kurmaz. Bombus arılarının bazıları tıpkı guguk kuşu gibi yuva parazitidir, yani kendine yuva yapmaz, diğer bombus türlerinin yuvalarına kendi yavrularını yerleştirir ve diğer koloninin kendi yavrularına bakmasını sağlar. Sakin bir tür olan bombus iğnelerini ancak kolonisini korumak için veya saldırıya uğradığında kullanır ama iğnesi bal arısı gibi çok çentikli olmadığı için soktuğu zaman ölmez. Bombuslar önemli tozlaştırıcı arılardan. Hem çiçeğe konarken üzerlerine yapışan polenleri dağıtır, hem de kuvvetli kanatları sayesinde titreştirdiği vücuduyla tutunduğu çiçeklerin polenlerini havaya saçmasını sağlar. Titreşerek tozlaşma yapmasını domates çiçekleri çok sever. Çünkü ancak bu şekilde polenlerini serbest bırakırlar ve dolayısıyla tozlaşma sağlanır. Bu özelliği sebebiyle bombus ticari koloniler halinde yetiştirilir ve domates seralarında tozlaştırıcı olarak kullanılır.

ISTOCK/EILEEN KUMPF

MARANGOZ ARISI (*Xylocopa*)

Marangozlar en büyük vücutlu arı grubudur, o nedenle tanıması nispeten kolaydır. Bal arısının iki üç katı büyüklüğündeki bu dev arı simsiyah bir vücuda ve koyu mor veya kahverengimsi kanatlara sahiptir. İri gövdesi nedeniyle yüksek sesli bir vızıltıyla uçar. "Marangoz" ismini ise yuvasını odunu oyarak yapmasından alır. Çürümeye yüz tutmuş ahşap bank ya da masalarda, elektrik direklerinde tünel şeklinde yuvalar açabildikleri gibi, kuru bambuların oyukları gibi var olan boşluklara da yerleşebilirler. Kimi insanlar bu davranışını fark edip ağaçlara zarar verecek endişesiyle bu arıları öldürmeye çalışıyor, oysa bu arı türü ölü odun dokusu içine yuvalanıyor.

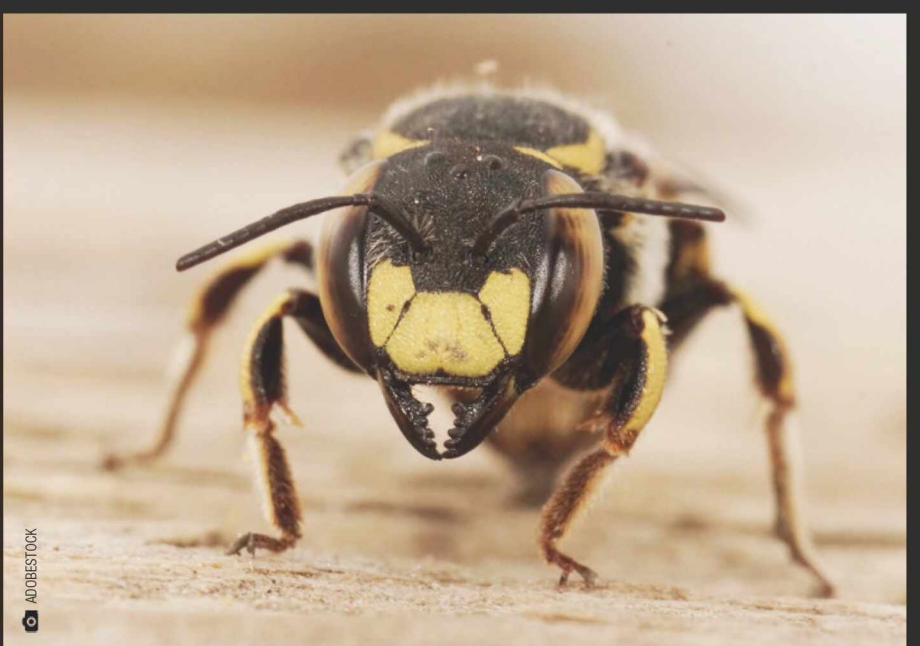

ADOBESTOCK

TARAKÇI ARI (*Anthidium*)

Vücudun karın kısmı ardışık sarı siyah renk desenleri barındırır; görüntüde eşek arılarına benzerler. Bal yapmazlar. Bitkilerden polen ve tüy toplarlar. Polenleri karınlarının alt kısmında yer alan fırça gibi uzun kıllarda, tüyleri de ağızlarında yuvaya taşırlar. Tıpkı duvarcı ve yaprak kesiciler gibi tünel biçiminde yuvaları vardır ve bu yuvanın içini onlardan farklı olarak bu yün biçimli tüyleri birleştirip onlardan duvarlar oluşturarak kullanırlar. Yani bir anlamda yavrularını pamuklara sararlar.

Bombus terrestris, Türkiye'de yaşayan 45 bombus arısı türünden biri.

SERVET KUTSİ KARABIYIK

DUVARCI ARISI (*Osmia*)

Duvarcı arıların metalik yeşil veya metalik mavi renklerde olanı da, kızılımsı kıllarla örtülü siyah bir deriye sahip olanı da bulunuyor. Ama hepsinin ortak özelliği bal arısından biraz daha minik ve tüylü vücutlarıyla meyve bahçelerinde tozlaşma yapmaları. Polen toplamayı sevseler de yavruları için bal yapmazlar. Anne arı, yavruları için topladığı polenleri bacaklarında değil, karınlarının alt kısmında yer alan fırça gibi uzun kıllarda taşır. İğnesi o kadar miniktir ki, yuvayı ve yavruları korumak için pek bir işe yaramaz. Bazı *Osmia* türleri bahar döneminde bal arılarından çok daha etkin tozlaşma sağlar. Örneğin 90 bin bal arısından oluşan bir koloninin yapacağı tozlaşma işini sadece 300 duvarcı arı yapabilir. Kötü hava koşullarında bile uçuşa çıkan duvarcı arıları erken bahar aylarında çiçekleri tozlaştırır. Bu sayede bademler, erikler ve pek çok bahar meyvesi üreyebilir. Bu arılar kendi yuvalarını yapmak yerine delik-tünel şeklindeki doğal boşlukları kullanmayı tercih eder. Birbirinden farklı büyüklükteki *Osmia* türleri 4-10 milimetre arası çapındaki deliklere yuva yapar. Oyukların içine dışarıdan getirdikleri çamurlarla duvarlar örüp birçok odacık oluşturur. Her bir odacığa bir miktar polen ve bir adet yumurta bırakır ve odayı çamurla sıvayıp kapatır. Bir anne duvarcı arısı, tek bir yumurtasına yetecek poleni toplamak için neredeyse 2 bin çiçeği ziyaret etmek zorundadır. Kapalı odacık içinde yavru kendi başına gelişir ve sonra çıkıp özgürlüğüne kavuşur. Bir daha aynı yuvaya dönmez. Kendisi de artık yeni bir yuva kurar.

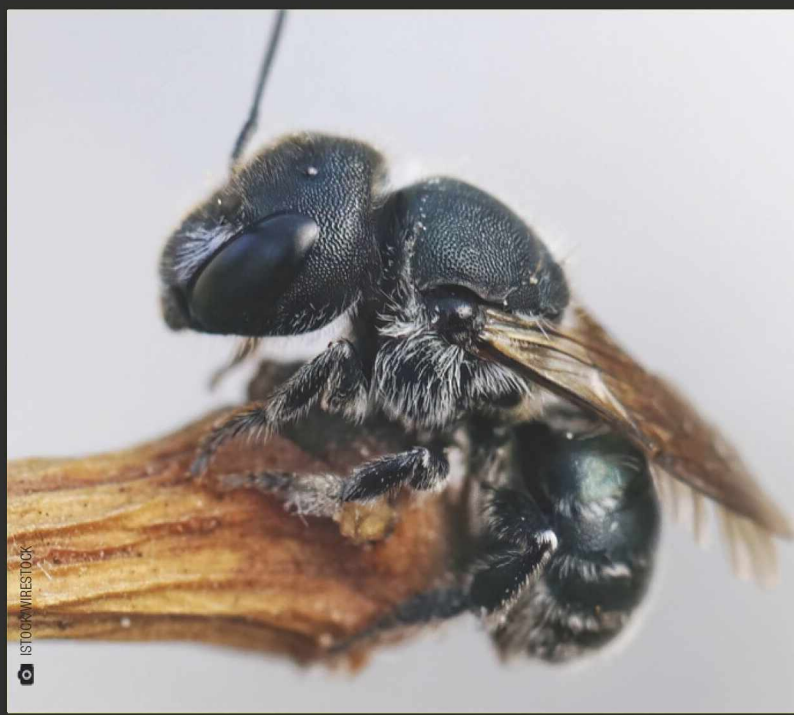

ISTOCK/WIRESTOCK

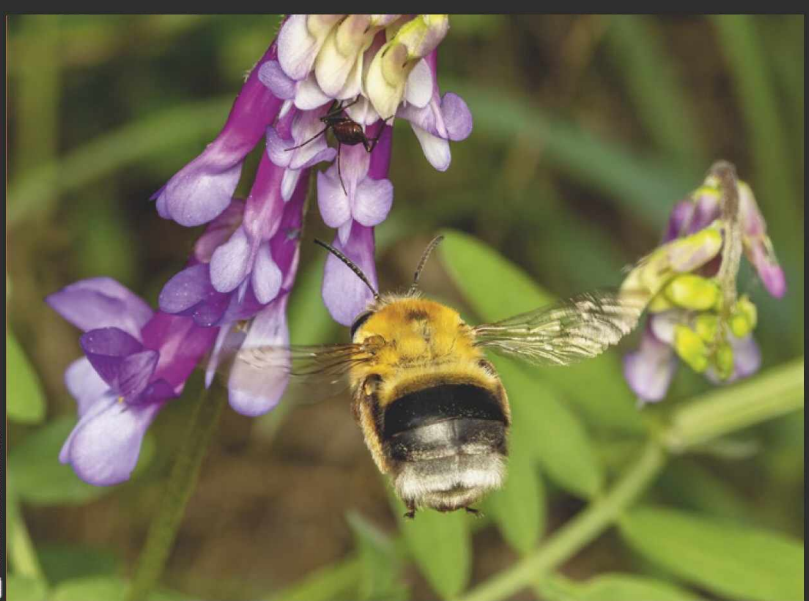

SERVET KUTSİ KARABIYIK

ŞERİTLİ ARI (*Anthophora*)

Vücudu iri, kıllı ve genelde kahverengi-gri tonlarında kıllarla kaplıdır. Karnının üzerinde şerit şeklinde beyazımsı kıllar bulunur. Bitkilerden nektar ve polen toplar. Nektar hüpleten dilleri epey uzun ve belirgindir. Dişiler, yavruları için topladıkları polenleri bacaklarındaki yoğun kıllarda taşır. Yalnız yaşar. Bireysel yuvaları olur. Toprak içinde tünel gibi kazarak yuvalar yapar. Bahar döneminde ballıbaba çiçeklerini en çok o ziyaret eder. Adaçayı, engerek otu gibi büyük ve tüp şeklindeki çiçekleri tercih eder.

SERVET KUTSİ KARABIYIK

MADENCİ ARI (*Andrena*)

Vücudu genelde siyahtır, beyaz kıllardan oluşan şeritleri bulunur. Bununla birlikte bazı türlerde karın kısmı kızıl renkte olabilir. Yalnız yaşayan madenciler yuvalarını toprağı kazarak, tünel biçiminde yeraltına yapar. Bal yapmaz. Dişiler yavruları için topladıkları polenleri bacaklarıyla yuvaya taşır.

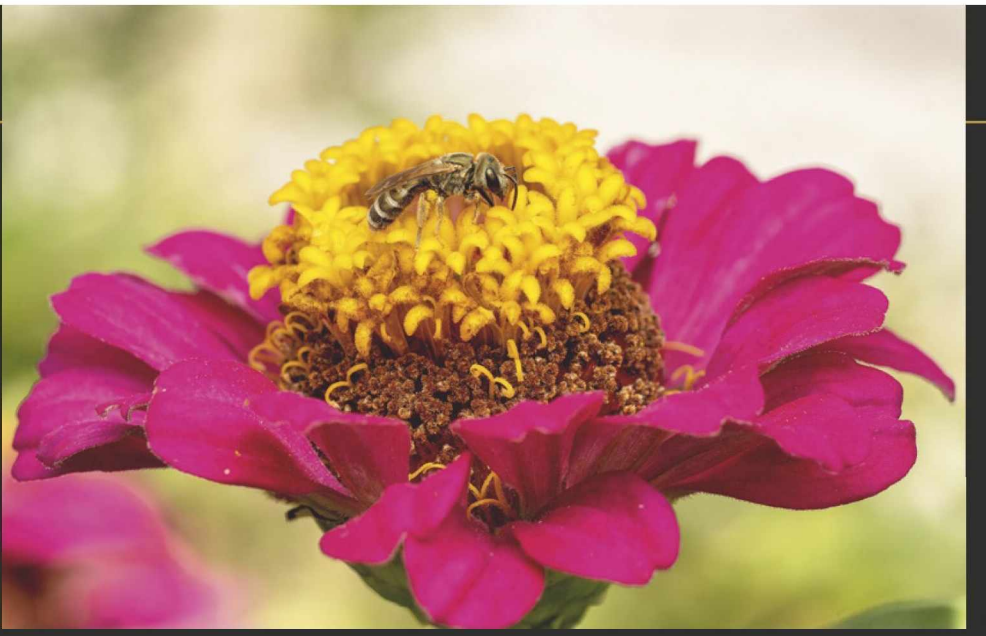

SERVET KUTSI KARABIYIK

TOPRAK (TER) ARISI (*Halictus*)

Küçük ve orta boy arılardır. Vücudu genelde siyahtır, beyaz kıllardan oluşan şeritler gibi desenleri vardır. Bununla birlikte bazı türlerde vücut metalik yeşil renkte olabilir. Dişiler, yavruları için topladıkları polenleri bacaklarıyla yuvaya taşır. Soliter ve sosyal türleri bulunur. Tuzu çok sevdiklerinden insan terine gelebilmeleriyle ünlüdür. Yaşam döngüleri genelde ilkbaharla birlikte kış uykusundan uyanıp yeni yuva kazan bir kraliçeyle başlar. Erken bahar döneminde ilk çıkan arılardır. Bu nedenle erken dönemde çiçek açan bitkiler için önemli tozlaştırıcılardır. Doğadaki en baskın arılardandır. En çok *Asteraceae* ailesine ait çiçekleri ziyaret eder. Bunun yanında ayçiçekleri, yabani havuçlar ve yabani soğanlar en sevdikleri bahar çiçeklerini oluşturur.

YAPRAK KESEN ARI (*Megachile*)

Görüntüsü bal arısı gibidir ama bal yapmaz. Vücutları genelde siyah renklidir, beyaz kıllardan oluşan şeritler gibi desenleri olabilir. Ayrıca yavruları için topladıkları polenleri bacaklarında değil, karınlarının alt kısmında yer alan fırça gibi uzun kıllarda taşırlar. Çok verimli tozlaştırıcı arılardır. Kabak, kavun, yaban mersini ve yonca en sevdiği bitkilerdendir. Tıpkı duvarcı arısı gibi yalnız yaşayıp tünel şeklindeki deliklere yuva yaparlar. Ancak onlardan en önemli farkı, ismini aldığı yaprak kesme işidir. Anne arı ağzıyla yaprakları keser ve yuvaya taşır. Yuva içinde bu yaprakları birleştirip küçük duvarlar yaparak odacıklar oluşturur. Her bir odacığa bir miktar polen ve bir adet yumurta bırakır ve odayı yine yaprak parçalarıyla kapatır. Kapalı odacık içinde yavru kendi başına gelişir ve sonra çıkıp özgürlüğüne kavuşur. Bir daha aynı yuvaya dönmez. İğneleri miniktir. Yuvalarını korumak için onları kullanmazlar. Genellikle sakin arılardır ve yuvalarını korumak için iğnelerini kullanmazlar.

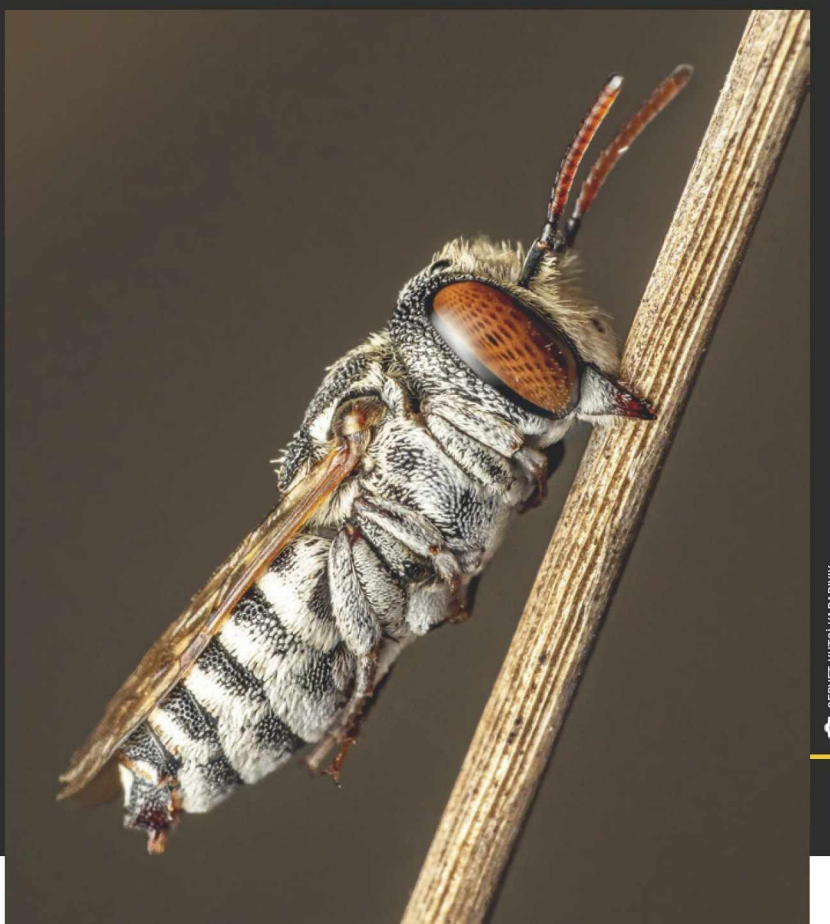

SERVET KUTSI KARABIYIK

SORU & CEVAP

Şehir hayatında arıları neler rahatsız ediyor?
Şehirlerde parklar ve bahçeler azaldıkça arıların besleneceği, nektar ve polen temin edeceği kaynaklar da azalıyor. Sivrisinek veya haşerelerin bilinçsiz ilaçlanması da arıları öldürüyor. Şehirlerde doğal bitki örtüsünün yerini polen ve nektar kaynağı sunmayan çim, yapay bahçe ve parklar alıyor. Parklara ve bahçelere arıların faydalanacağı arı dostu çiçekler ve ağaçlar değil, göze hoş gelen türler dikiliyor. Bu bitkilerin poleni ve nektarı yok. Arıların yuva yapacağı toprak alanlar ve diğer habitatlar beton veya asfaltla kaplanıyor. İklim değişikliği yüzünden çiçekler ile arılar arasındaki uyum bozuluyor. Çiçeklerin açma ve kapanma zamanları değişiyor. Bu da arıların uzun süre aç kalmasına neden olabiliyor.

Şehirlerde arı sayısını nasıl artırabiliriz?

- **Kimyasal kullanımı:** Bilinçsizce kullanılan böcek öldürücü ilaçlardan kaçınmalı, su ve toprağı kimyasal kirliliğe maruz bırakmamalı.
- **Arı dostu peyzaj:** Arıların sevdiği çiçeklerin sayısı parklarda, bahçelerde ve evlerin balkonlarında artırılmalı.
- **Arı dostu alanlar:** Şehirlerde doğal çiçek örtüsünün bulunduğu alanlar artırılmalı ve korunmalı.
- **Koridor alanlar:** Arı dostu alanlar, doğal alanlarla bağlantı sağlayan koridorlar şeklinde planlanmalı.
- **Eğitim faaliyetleri:** Her yaş grubuna arıların önemini hatırlatacak faaliyetler düzenlemeli.
- **Arı yuvaları:** Toprağı bilinçsizce kazmamalı, anız yakmamalı, doğal otlaklar biçilmemeli ve sürülmemeli. Doğru sulama yapmalı. Özellikle ağaç ve odunların içine yuva yapan arılar için "arı otelleri" yapılıp balkon, koru, bahçe ve parklara yerleştirilmeli.

GÜNGÖR ERDEM

Arı Aşkına!'nın "Bahçende Kim Vızıldıyor?" projesiyle bilimsel verilerle desteklenen eğitim modülleri farklı disiplinlerden sanatçıların işleriyle birleştiriliyor ve çeşitli atölye çalışmalarıyla öğretici atölyeler düzenleniyor.

Örneğin bombuslar, madenci arılar, ter arıları, toprak arıları ve şeritli arılar gibi pek çok arı grubu yuvasını bu şekilde toprak altına tüneller kazarak kurar. Hatta arıların yüzde 70'i bu şekilde yuvalar yapar. Bazı tür arılarsa yuvalarını yerüstündeki çeşitli boşluk ve oyuklara kurar. Başta marangoz arı, yaprak kesen arı, tarakçı ve yün toplayan arılar, buldukları tünel şeklindeki boşlukları yuva olarak seçer ya da kendi yuva tünellerini farklı odun malzemeleri içine yapar.

Son yıllarda maalesef Türkiye'de ve dünyada arılar büyük tehdit altında. Özellikle tarımda kullanılan kimyasal ilaçlar, şehirleşme baskısı, monokültür tarım, tahrip edilen doğal bitki örtüsü, iklim değişiminin neden olduğu doğal afetler gibi pek çok etken hem doğrudan arıların ölmesine neden oluyor, hem de yaşam alanlarını daraltıyor. Arıların yok olması ekosistemi derinden etkileyeceği için bundan sadece arılar değil, bitkiler, hayvanlar ve pek tabii insanoğlunun kendisi de etkilenecek. Eski bir İngiliz anektodu şöyle diyor: "Bombus arıları terk edilmiş fare yuvalarına evlerini yapar. Eğer kediler fareleri yakalarsa bombus evsiz kalmaz. Ama kedi yoksa fare çok demektir; fare çoksa bombus az demektir; bombus çalışmazsa yoncalar yayılmaz, yoncalar yayılmazsa inekler güzel beslenemez, inekler güzel beslenemezse bize yiyecek et-süt de kalmaz…"

Günümüzde her 10 arı ve kelebek türünden biri ve her üç çiçek sineği türünden biri tükenme tehlikesiyle karşı karşıya. Bu yazının hazırlandığı günlerde, Avrupa Birliği sayıları giderek azalan arı ve diğer tozlayıcı türleri korumak için Avrupa genelinde oluşturulacak "vızıltı hatları" planını duyurdu. Bu hatların arıların beslenip barınabilecekleri korunaklı bölgeler olması hedefleniyor. Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin de onayı halinde 2030'da tamamlanması hedeflenen plan yürürlüğe girecek ve birliğe üye ülkelerin tozlaştırıcı türleri korumak için pestisitleri azalma/yasaklama gibi zorunlu önlemler alacak.

Bal arılarının yanı başımızda süregiden mükemmel işbirliği ve uyumlu yaşamı, tarihte pek çok toplumu etkiledi. Arıları anlamak yalnızca bir böceğin anatomisini ve yaşamını incelemekten öte, doğanın döngüleri ve insanın ayak izini de anlamayı sağlıyor●

(*) Bu yazı, Arı Aşkına! oluşumundan sanatçı Nil İlkbaşaran, İstanbul Üniversitesi'nden Dr. Fatih Dikmen, Hacettepe Üniversitesi'nden Dr. Çiğdem Özenirler, Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü'nden Dr. Yasemin Güler ve İstanbul Üniversitesi'nden araştırma görevlisi Harun İnci tarafından kaleme alındı. Yerel arılara odaklanan bir ekolojik farkındalık girişimi olan Arı Aşkına!, Türkiye'deki arı zenginliğinin değişimini yıllar içinde takip etmeyi hedefleyen "Arı-Say" etkinliklerine Mayıs 2023'te başlıyor. ***yerelari.org***

Trump AVM
B3 katı

GO FUN GO
Eğlenceye Koş!

Trambolinden bowlinge, bilardodan kum havuzuna ve yeni nesil kart oyunlarına kadar herkese göre bir eğlence GOFUNGO'da!

TRUMP
ALIŞVERİŞ MERKEZİ

Tutankhamun

FİRAVUNUN 100 YILI

Ondan sonra gelenler unutulması için bütün heykellerini yıktı, ailesine dair ne varsa yok etti. Ancak Kral Tutankhamun antik dünyanın en bilinen hükümdarlarından biri olmaya devam ediyor. Mezarının açılışının 100'üncü yılında 1900'lerin ilk yarısına dönüyoruz.

YAZI: ÖZLEM NUMANOĞLU

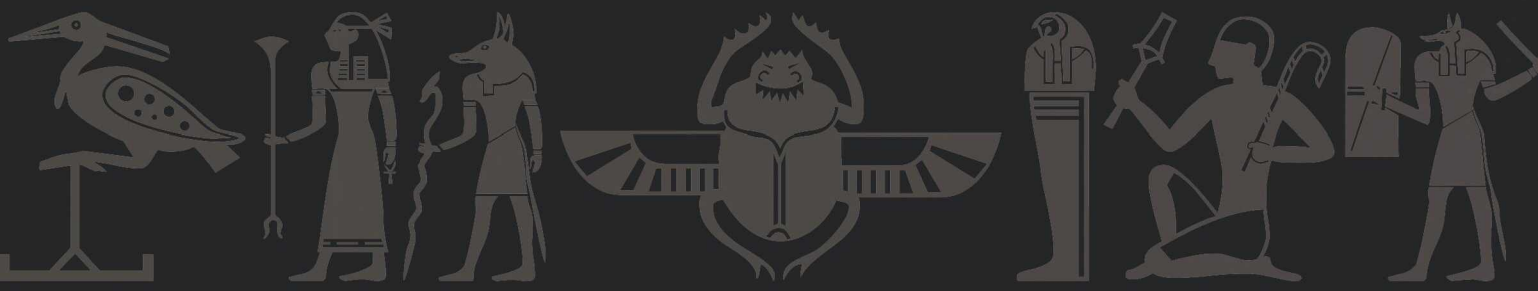

Kahire'de bulunan Mısır Müzesi'nde Tutankhamun'un altın defin maskı.

AMIR MAKAR/AFP/GETTY IMAGES

5 Kasım 1922 günü arkeolog Howard Carter, Mısır'ın Krallar Vadisi'nde yaptığı heyecan verici keşfi İngiltere'deki işverenine telgrafla müjdeledi: "En sonunda Vadi'de muhteşem bir keşif yaptım: Mühürleri bozulmamış olağanüstü bir mezar. Siz gelene kadar kapatıldı. Tebrikler."

Carter'ın sözünü ettiği "olağanüstü mezar", tarihe "en muhteşem arkeolojik buluş" olarak geçecek Kral Tutankhamun'un mezarından başkası değildi. Ancak Carter, kazıları finanse eden Lord Carnarvon'a haberi verirken, bu gerçekten habersizdi.

Zira Krallar Vadisi'ndeki mezarların çoğu antik dönemde hırsızlarca yağmalanmış, genç firavun Tutankhamun'un mezarıysa adeta kayıplara karışmıştı. Carter'ın kazı ekibi vadideki kaya yatağını bölümlere ayırmış, kumu yıllarca sabırla kazmış ve hiçbir şey bulamamıştı. 1922'nin sonlarında, artık vadinin kazılması en güç noktasındaydılar. Vaktiyle antikçağ işçilerinin kullandığı kulübelerden dökülen taşlar canlarına okuyordu. Finansör Lord Carnarvon da vazgeçmeye hazırdı. Carter'ın ısrarıyla, son bir defa, son bir kazı sezonunu daha finanse edecek, sonra bu kum deryasına para akıtmayı bırakacaktı. Kuma gömülü bir merdiven basamağını bulmaları da işte o umutsuz günlere rastlıyor. Yeraltına inen ve mühürlü bir kapıya ulaşan o gizemli basamak her şeyi değiştirecekti…

Bu noktada akla antik Mısır'da firavunların mezar yerlerini mimleyen dev piramitler gelebilir, "bir piramidi bulmak ne kadar güç olabilir ki?" diye düşünülebilir. Mısır'da tüm firavunlar piramitlerin altına gömülmemiş, bununla birlikte piramit formuna hep önem verilmişti. Krallar Vadisi buna bir örnektir. Zira antik Mısır'ın "otoban"ı olan Nil Nehri'nin batı kıyısındaki bu vadinin

WERNER FORMAN/UNIVERSAL IMAGES GROUP/GETTY IMAGES

Koruyucu özelliğine inanılan Horus'un Gözü şeklindeki kolye, Tutankhamun'un mezarında bulunan binlerce objeden biriydi.

AMIR MAKAR/AFP/GETTY IMAGES

Keşfe imza atan arkeolog Howard Carter'ın Krallar Vadisi yakınlarındaki eski evi (üstte). Tutankhamun'un mezarında bulunan objeler çizimlerle sınıflandırılıyordu. Ölüm tanrısı Anubis çizimi de o dönemden (sağda).

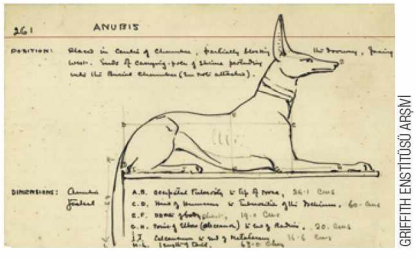

GRIFFITH ENSTİTÜSÜ ARŞİVİ

seçiminde, piramit biçimli bir dağın yanı başında olması önemli rol oynamıştı. Gelgelelim, Yeni Krallık döneminde (MÖ 1550-1070) vadide inşa edilen çoğu mezar soyulmuş, genç kral Tutankhamun ise unutulmuştu. "Bir kral nasıl unutulabilir?" sorusunun cevabını, Tutankhamun'un babası Kral Akhenaton'un çoktanrılı Mısır toplumunu tek tanrılı dine döndürme çabasında arayabiliriz. Prof. Dr. İlber Ortaylı anlatıyor: "Akhenaton, diğer tanrılara olan inancı yok etmek ve Aton dinini yerleştirmek için tapınaklardan diğer tanrıların isimlerini sildirdi. Aton, Babilonya'dan Mısır'a geçtiği düşünülen Güneş'le ilgili bir tek tanrıdır. Tek tanrılı İbrani dinlerinin başlangıcı sayılabilir."

Zamanla genç firavun Tutankhamun da, mezar yeri de unutuldu.

Dokuz yaşında tahta geçen ve 19 yaşında ölen Tutankhamun babasından farklı bir yol izlese de, ondan sonra gelenler ailenin ismini krallar listesinden çıkardı ve heykellerini yıktırdı. Zamanla Tutankhamun da, mezar yeri de unutuldu. Bu öyle derin bir unutuluştu ki, 150 yıl sonra VI. Ramses'in mezarı onun mezarının üstüne inşa edilecekti. Yani Krallar Vadisi'nde kuma gömülü halde bulunan merdivenler, VI. Ramses'in mezarının altında, ondan 4 metre derindeydi! Mezarın bulunduğu 4 Kasım'ı takip eden gün Carter günlüğüne şu notu düştü: "Günbatımına doğru 12'nci basamağı temizledik." Kumu ve taşları büyük ölçüde kaldırmış, yeraltına inen basamakların bitimindeki mühürlü kapıya ulaşmış ve üst kısmını da açığa çıkarmışlardı. Carter, kapıdaki Kraliyet Nekropolisi mühürlerini hemen fark etti. Günlüğüne şunu yazdı: "Mühürler mezarın üst düzey birine ait olduğunu gösteriyor ama kime ait olduğuna dair işaret bulmadım."

Mühürlü kapının ardındakileri görebilmek için üzerinde küçük bir delik açtı ve bir elektrikli meşalenin ışığında içeriye baktı. Karşısında, tıkabasa taş ve moloz dolu karanlık bir geçit uzanıyordu... Karışık duygular yaşadı: İstediği hızla mezara ulaşamayacağı neredeyse kesindi. Ama büyük olasılıkla mezar hırsızları buraya uğramamıştı!

Saat geç olmuştu, dolunay akşam göğünde yükseliyordu. Kazdıkları yerleri korumak ●●●

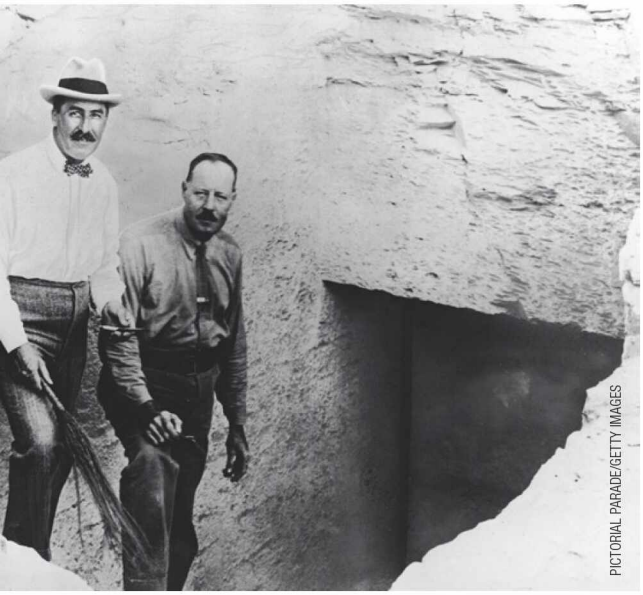
PICTORIAL PARADE/GETTY IMAGES

GENERAL PHOTOGRAPHIC AGENCY/GETTY IMAGES

Howard Carter (fotoğrafta solda) ve asistanı Arthur Callender, mezara inen merdivenlerin girişinde (üstte). Mezarın girişindeki merdivenlerin açıldığı koridor bulunduğunda, tavana kadar molozla doluydu. Kazılarda görev yapan Mısırlıların pek azının ismi biliniyor (sağda).

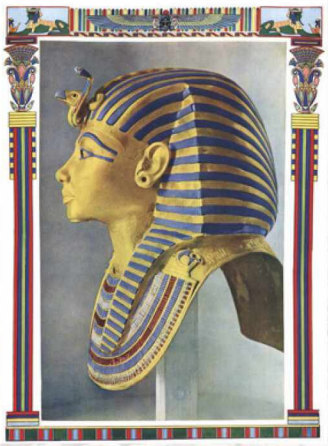

CULTURE CLUB/BRIDGEMAN/GETTY IMAGES

TUTANKHAMUN ÖZELLİKLE UNUTTURULDU

Tutankhamun kral olduğunda sadece dokuz yaşındaydı. MÖ 1333 yılından 19 yaşındaki ölümüne dek 10 yıl boyunca Mısır'a hükmetti. Babası Kral Akhenaton'un ülkedeki dini inanışı değiştirme girişimi sebebiyle çalkantılı bir dönemde tahta oturmuştu. Kral Akhenaton, Mısırlıların sadece tek bir tanrıya, Aton adı verilen güneş tanrısına tapması gerektiğini düşünüyordu. Oysa Mısırlılar binlerce yıldır yaklaşık 2 bin farklı tanrıya tapınıyordu. Mısır toplumunun hiçbir kesimi kararı olumlu karşılamasa da firavunun emrine uydular ve inançlarını evlerinde gizlice yaşamaya devam ettiler. Tutankhamun başa geçtiğinde, eski tapınakların onarılması ve farklı tanrıların yeni heykellerinin yapılmasını emretti. Hatta ismini de değiştirdi. Son iki hecesi güneş tanrısının onuruna adanmış Tutankhaton ismini, taç giydikten sonra Tutankhamun'a çevirdi. 19 yaşında, bir veliaht bırakmadan öldü. Babasının kötü ünü yüzünden Tutankhamun'un ölümüyle bu soyun unutulması için isimleri krallar listesinden çıkarıldı ve heykelleri yıkıldı. Genç firavunun ölüm sebebi kesin bilinmiyor.

Krallar Vadisi'ndeki mezarların çoğu antik dönemde yağmalanmış, genç firavun Tutankhamun'un mezarıysa adeta kayıplara karışmıştı.

Luksor yakınlarındaki Krallar Vadisi, Mısır'ın en önemli arkeolojik alanlarından biri. Tepelerde yürüyen bu bekçi de vadiyi gözlüyor.

ED GILES/GETTY IMAGES

Tutankhamun'un mezar odasının girişini bulmuşlardı. Şaşkınlıktan birbirlerine gördüklerinin ne anlama geldiğini sordular. Sonra da eşekleriyle eve döndüler.

için tekrar doldurup evlerine döndüler. Carter olağanüstü bir keşfin arifesinde olduğunu anlamıştı. Telgrafı da işte o günün akşamında çekti.

"HARİKA ŞEYLER GÖRÜYORUM..."

Peki, kime aitti bu mezar? Bir soyluya mı, yoksa bir krala mı? Bir krala aitse, mezar girişi vadideki diğer kral mezarlarından neden daha küçüktü? Birkaç gün içinde kapıdaki Tutankhamun mühürlerine ulaştıklarında, bu sorular yanıtlarını buldu. Kapının ardındaki moloz yığınında, üzerinde farklı kralların ismi yazan objelere rastlasalar da mühürler genç firavuna işaret ediyordu. Yaklaşmışlardı...

26 Kasım günü geçidin dokuz metresini temizlemiş ve yeni bir kapıya ulaşmışlardı. Bu kapı kısmen tahrip olmuş ve yeniden mühürlenmişti. Belki de yanılıyordu Carter. Belki de antik dönem soyguncuları mezara girmeyi başarmıştı. Titreyen elleriyle, ilk kapıda yaptığı gibi, bu ikinci kapıda da küçük bir gedik açtı. Gedikten içeriye bir demir çubuk soktu. Çubuğun rahatça hareket edebilmesi, içeride bir moloz yığını değil, boş bir mekân uzandığını gösteriyordu. Mum testiyle zehirli gaz çıkışını kontrol etti ve deliği biraz daha genişletti. Sonra karanlığa doğru baktı. Lord Carnarvon, kızı Lady Evelyn ve kazıda ona asistanlık eden meslektaşı Arthur Callender ardında heyecanla bekliyorlardı. İçeriden çıkan sıcak hava mumun alevini önce bir titretti. Biraz bekledi Carter. Gözleri karanlığa alıştı. Sonra sanki bir sis perdesi kalktı ve karanlıkta birbirinden tuhaf objeler yavaşça belirdi. Garip hayvan şekilleri, türlü türlü heykeller ve o ışıldayan şey de altın olmalıydı... "Bir şey görebiliyor musun?" diye sordu Carnarvon. Carter'ın cevabı kısa ve netti: "Evet görüyorum, harika şeyler..." Geri çekildi, kapıdaki deliği biraz daha büyüttü ve hep birlikte içeri baktılar. "Hislerimizi ve şaşkınlığımızı anlatmam zor. Artan ışıkla göz alıcı hazineler ortaya çıktı. Kaybolan bir medeniyetin opera evindeki depoya bakar gibiydik" diyecekti sonradan.

Delikten baktıklarında gördükleri, başına iki nöbetçi heykeli dikilmiş bir diğer mühürlü kapı içeride bir firavunun yattığını gösteriyordu. Tutankhamun'un mezar odasının girişini bulmuşlardı. Ama öyle şaşkındılar ki birbirlerine gördüklerinin ne anlama geldiğini sordular. Deliği kapattılar, ilk mühürlü kapının önündeki ahşap ızgaraları kilitlediler, eşeklere bindiler ve gördüklerini hazmetmeye çalışarak evlerine döndüler. Ertesi gün, Luksor'daki Antikite Departmanı'ndan yerel müfettiş İbrahim Efendi alana geldi, ek ışıklar getirildi ve yüzyıllardır kapalı olan hazinelerle dolu odaya girildi.

Karmaşa... Ortamın hâkim duygusu buydu. Paha biçilemez kıymetteki mezar eşyalarını devirip kırmamak için her adımlarına dikkat ●●●

UNIVERSAL HISTORY ARCHIVE/ UNIVERSAL IMAGES GROUP/GETTY IMAGES

HARRY BURTON/GRIFFITH ENSTİTÜSÜ ARŞİVİ

Tutankhamun'un iç organlarının konulduğu kanopilerden bir figür (sağda). Tutankhamun'un mezar odasının girişinde üst üste yığılı mezar eşyası (altta).

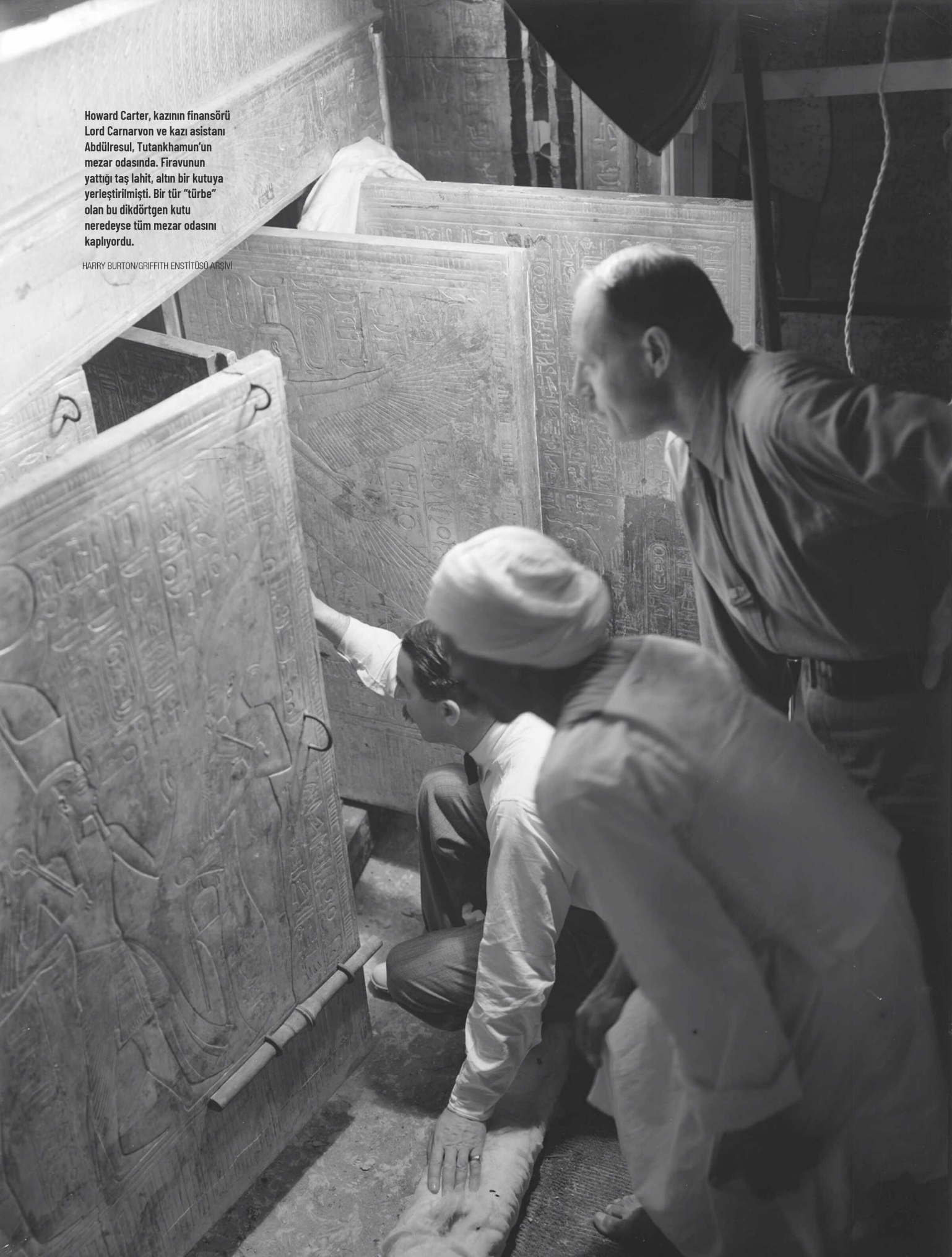

Howard Carter, kazının finansörü Lord Carnarvon ve kazı asistanı Abdülresul, Tutankhamun'un mezar odasında. Firavunun yattığı taş lahit, altın bir kutuya yerleştirilmişti. Bir tür "türbe" olan bu dikdörtgen kutu neredeyse tüm mezar odasını kaplıyordu.

HARRY BURTON/GRIFFITH ENSTİTÜSÜ ARŞİVİ

MUMYANIN LANETİ EFSANESİ

Antik Mısır'da bir kişinin gömüldükten sonra mezar odasının sonsuza dek mühürlü kalması istenirdi. *Antik Mısır Sanatı* (2007) kitabında Perihan Sadıkoğlu, bu inanışı şöyle açıyor: "Antik Mısırlılar, insanoğlunun hiçlik ve toz olduğuna; fakat ruhunun aydınlık olduğuna inanıyorlardı. Ve o ruhu barındıracak uygun bir konut gerektiğini düşünüyorlardı. Mezarları, dünyaya tekrar döneceklerine inanılan ölülerin iki kere yaşayacakları, ara evrede dinlendikleri sonsuz sessiz bir ev olarak görüyorlardı. Mumyalamayı bu amaçla gerçekleştirip Mısır mimarlık sanatının temel formu olan piramit mezar yapılarını inşa etmişlerdir. Sonsuz hayata inanç, mimarinin denge ve sağlamlık esaslarını teşkil eder."

İşte bu sonsuz ve sessiz evlerinde antikçağ kralları rahat bırakılmadı, çoğunun mezarı soyuldu, mezar eşyaları yağmalandı. Mezarı açılan mumyaların intikamına dair efsaneler öteden beri ortalıkta dolanıyordu. Ama dünyada Tutankhamun çılgınlığı yaşanırken yeni mumyanın laneti hikâyeleri büyük ses getirdi. Şubat 1923'te Tutankamun'un lahdinin açılması ve kısa süre sonra kazıyı finanse İngiliz beyzâdesi Lord Carnarvon'un ölmesi "Tutankamun'un laneti" efsanesini doğurdu. Carnavon, tıraş olurken yanlışlıkla bir sivrisinek ısırığını kesmiş, kesik enfekte olmuş ve birkaç hafta içinde kan zehirlenmesi ve zatürreden hayatını kaybetmişti. Arkeolojinin etik çizgilerinin bulanık olduğu o günlerde, keşfe imza atan arkeolog Howard Carter mezardaki bir objeyi bir arkadaşına hediye etmiş, arkadaşının evi yanmış, tamirattan sonra da su basmıştı.

Tanrı Ra biçimli, nilüfer çiçeklerinden çıkan Tutankhamun başı, mezarın girişinde bulundu.

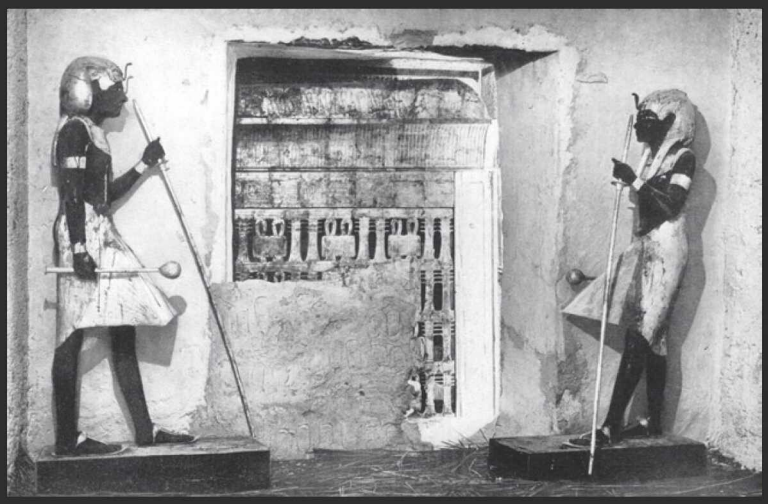

PRINT COLLECTOR/GETTY IMAGES

Mısırlılar bu dünyada yaşarken, öbür dünyadaki yolculuklarına hazırlanırlardı.

KEYSTONE-FRANCE/GAMMA-KEYSTONE/GETTY IMAGES

Tutankhamun'un mezar odasının girişi ve onu korumak için dikilmiş nöbetçiler (solda, üstte). Londra'da Britanyalı bilim insanları Dr. Zeki İskender (şapkalı) ve diş hekimi Lake (sağda gözlüklü), Tutankhamun'un mumyasını inceliyor. Altın defin maskı çıkarıldıktan sonra vücudun ve kafatasının röntgeni çekilmişti (solda).

Howard Carter, Tutankhamun'un altın lahdi üzerinde çalışıyor.

ediyorlardı. Mezarın daha önce açılmış ve sonra yeniden kapatılmış olduğu neredeyse kesindi. Bazı objeler kırılmış ve parçaları yere dökülmüştü. Davetsiz misafirler antik dönemde bir şekilde mezara girmeyi başarmış ve muhtemelen vadinin muhafızları onları yakalayıp durdurmuş ve görünüşe bakılırsa eşyaları muntazam biçimde yerleştirmek yerine içeri tıkıp kapıyı mühürlemekle yetinmişti. Fakat artık Carter'ın kafası netti. Günlüğüne üç madde düştü. 1 Burası bir firavun mezarıydı. 2 Mezarın sadece girişine ulaşabilmişlerdi. Buradaki göz kamaştırıcı eşyalar Yeni Krallık devri zenginliğine işaret ediyordu. 3 Karşılarındaki az bozulmuş bir kraliyet mezarıydı.

ANTİK MISIR'DA ÖLÜM

Mısırlıların ölüm ve sonraki yaşamla ilgili inançlarına dair metinler kütüphaneleri doldurur. Bir özet için Harvard Üniversitesi'nden Mısırbilim profesörü Peter Der Manuelian'dan yardım alalım. Manuelian, editörlüğünü üstlendiği *30 Saniyede Antik Mısır* (2014) kitabında, "Bize göre bilim ve büyü, din ve devlet ayrı kavramlardır. Halbuki Mısırlılar bu kavramları ayrışmayacak bir dünya görüşü içinde ele alıyorlardı" der.

Ölüm de bu dünya görüşünün önemli bir parçasıydı. Mısırlılar bu dünyada yaşarken, öbür dünyadaki yolculuklarına hazırlanırlardı.

"Birçok ürün özellikle mezar odaları için üretilirdi. Ölüler Kitabı'nda ya da mezar sahiplerinin ruhlarının yeraltına doğru yapacakları yolculukta karşılarına çıkacak engelleri açmalarına yardımcı olacak cenaze metinlerinde bahsi geçen papirüsler, muska ve nazar boncukları ve diğer nesneler mezara dikkatle yerleşti- ●●●

WERNER FORMAN/UNIVERSAL IMAGES GROUP/GETTY IMAGES

Tutankhamun'un iç içe geçmiş lahitleri, mezar odasının neredeyse tamamını kaplayan bu altın işlemeli "türbe"nin içinde bulundu.

Minyatür Tutankhamun lahdi.

Tutankhamun'un başlığı (diadem).

Mezardan 5 binden fazla obje çıkarıldı. Bazıları hâlâ bilimsel olarak çalışılmadı.

Tutankhamun'un taht adını taşıyan mühür yüzüğü.

Altından kobra yılanı figürü.

WERNER FORMAN/UNIVERSAL IMAGES GROUP/GETTY IMAGES

Altın, karnelian, turkuvaz, yeşil feldspat, lapis lazuli, kalsitten yapılmış göğüs zırhına, kutsal sayılan bok böceği formu verilmiş.

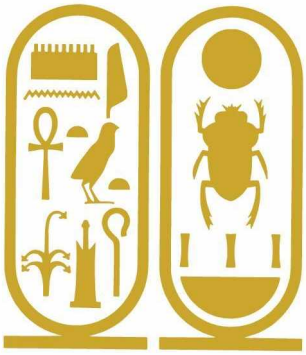

İçinde hükümdar ismi yazan kartuşun grafik çizimi. Hiyeroglifle yazılmış kartuş şöyle diyor: "Tutankhamun, Yukarı Mısır'ın [Thebes] hükümdarı". Tahtın adı da belirtiliyor: "Nebkheperure".

Keşifle Batı dünyasında Tutankhamun çılgınlığı (Tutmania) başladı.

rilirdi" diyor Mısırbilimci Rachel Aronin, "Bu parçalar kişi hayattayken üretilir ve onunla defnedilirdi. Bunlar arasında mobilyalar, kıyafetler, mücevherler, silahlar ve ölenin ticaretini yaptığı ürünler bulunurdu."

Bir firavun olan Tutankhamun'un mezarı ise sıradan bir ölümlüden farklı olarak Mısır sanatının en üst düzey örnekleriyle dolup taşıyordu. Sadece mezar odasının girişindeki 600'ü aşkın objeyi tasnif etmek ve dışarı çıkarmak iki aydan çok sürdü. Buluntular başkent Kahire'ye gönderiliyor ve bugünkü Mısır Müzesi'nin olağanüstü koleksiyonu yavaş yavaş oluşuyordu. Mezarın bulunması, özellikle Batı dünyasında bir Tutankhamun çılgınlığına (Tutmania) yol açmış ve Mısır sanatına öykünen bir dalga başlatmıştı.

İşte böyle bir ortamda, 16 Şubat 1923 günü Tutankhamun'un katmanlarca tabutun içinde yattığı mezar odası hükümet yetkilileriyle açıldı. Ancak bu son bölüme tam anlamıyla odaklanmak için iki yıl daha geçmesi gerekecekti. Carter ve ekibi, Ekim 1925'te yeni kazı sezonunun başlamasıyla mezara döndü, suya dayanıklı keresteleri, Türk meşesinden ağır kirişleri kaldırdı, geçitteki ahşap kilitleri, mezar odasının çelik kapısını ve sayısız başka kilidi açtı ve her şeyi "mükemmel bir düzen" içinde buldu.

Mezar odası pek geniş sayılmazdı. Özünde bir kral için tasarlanmadığından, ölümünün ardından genç firavunu defnetmek için gerekenlerin asgarisini sağlayacak biçimde genişletilmişti. İçinde Tutankhamun'un yattığı taş lahit, dikdörtgen şeklinde işlemeli altın bir kutuya yerleştirilmişti. Bir tür "türbe" olan bu dikdörtgen kutu neredeyse tüm mekânı kaplıyordu. 2 bin muma denk güçteki elektrik lambasını yaktılar ve dışarı çıkardıkları lahdi açmaya başladılar. Taş lahit içinde iç içe geçmiş üç altın tabut vardı. Antik dönem tabut yapımcıları firavun için maharetlerini konuşturmuştu. Renkli ●●●

HULTON ARCHIVE/GETTY IMAGES

Mezar odasından çıkarılan objeler, askerlerin gözetiminde Kahire'deki müzeye götürülüyordu.

Kahire'deki Mısır Müzesi'nin Tutankhamun'a ayrılan özel salonunda, firavunun som altından lahdi de görülebiliyor.

AMIR MAKAR/AFP/GETTY IMAGES

camlar, turkuvaz, karnelyan ve lapis lazuli taşlarıyla süslenmişti tabutlar. En iç katmandaki 110 kilogramlık tabut, neredeyse tamamen som altından yapılmıştı! Ve işte bu sonuncu tabutun da altında, tüm antik dönemin en simgesel eserlerinden biri Carter ve ekibini bekliyordu: Mumyalanmış firavunun yüzüne yerleştirilmiş altın defin maskı. Değerli metaller ve yarı değerli taşlarla yapılmış mücevherler içinde uyuyan genç hükümdar, son ana kadar onları şaşırtmayı bırakmamıştı...

Carter'ın "Hazine" adını verdiği bir başka odaya Tutankhamun'un organlarının bulunduğu kanopiler konulmuştu, bu mekânı koruması için de mumyalama ve ölüm tanrısı Anubis'in heykeli yerleştirilmişti. Bir diğer odada ise 2 binden fazla ölüm eşyası daha bekliyordu. Definde sürülen merhemler kimyasal reaksiyon sonucu mumya sargıları olan keteni ve hatta mumyanın bazı dokularını karbonlaştırmış ve cenazeyi çok hassas bir duruma getirmişti. Canezeyi tabutun dışına çıkarıp güneşte reçineyi ısıtma çabaları da başarısızlıkla sonuçlandı. Mezarın açılması neredeyse 10 yılda tamamlandı. 5 binden fazla bulgudan bazıları hâlâ akademik olarak çalışılmayı bekliyor.

"Mısırlılara göre insan, üç unsurun birleşmesinden meydana gelen bir varlıktır. Bu unsurlar, vücut, ruh ve insanın üretici gücü olan Ka'dır. Ruhun varlığını sürdürüp sürdürememesi vücuda bağlıdır. Ruh, varlığını ancak bozulmamış bir vücutta sürdürebilir. Ölümden sonraki yaşama inandıkları için de ölülerini eşyalarıyla gömerler. Bu yüzden cesetlerin bozulmaması için mumyalama işlemi başlar" diyor Perihan Sadıkoğlu. Tutankhamun'un lahdiyse katman katman açıldı ve bugün Kahire'deki Mısır Müzesi'nde sergileniyor. Tutankhamun'un öbür dünyadaki huzursuz yaşamı, her gün binlerce meraklı göz tarafından izleniyor ●

SERKANT HEKİMCİ

FİRAVUN İSTANBUL'DA

Tutankhamun'un mezar eşyaları günümüzde Kahire Müzesi'nde sergileniyor. Orijinallerin başarılı replikaları da dünyayı dolaşan kapsamlı sergilerle meraklılarıyla buluşuyor. İstanbul'da devam eden "Tutankhamun, Çocuk Kral'ın Hazineleri Sergisi" sergisi, Mısır meraklılarına hitap ediyor. Sergi, 31 Mayıs'a kadar UNIQ Expo İstanbul'da görülebilir.

Yacht Türkiye Nisan 2023
Dergi satılan her yerde...

- Özel Dosya: Sezona hazır, hemen teslim 30 tekne...
- Ayın kapağı: Ünlü tasarımcıların imza attığı 24 metrelik yelkenli Advanced A80...
- Bünyamin Sürmeli'nin kaleminden: İklim değişikliği ve aşırı hava olayları...
- Cem Gürdeniz yazdı: Doğal afetlerde "deniz köprüsü" kurmanın önemi...
- CRN'den 52 metrelik lüks ve inovatif M/Y CIAO...
- Mehmet Bezdan, efsanevi sualtı insanı Tosun Sezen'in hikâyesini tamamladı...
- Aquila Power Catamarans'ın amiral gemisi Aquila 70 Luxury...
- Tanıl Tuncel, 1996'da gerçekleştirdiği Hint Okyanusu geçişini kaleme aldı...
- İnanç Işıl Yıldırım, yatlarda mutfak tasarımında dikkat edilecek noktaları yazdı...
- Süha Umar, Osmanlı Donanması'nın Sumatra Seferi'ni yazdı...
- Özel röportajlar, yarışlar, etkinlikler, denizcilik kitapları...

***Kargo bedava**

https://ozelsayi.dbabone.com
https://www.n11.com/magaza/doganburda
https://www.gittigidiyor.com/magaza/doganburda
https://www.hepsiburada.com/doganburdadergi
https://www.amazon.com.tr

DENİZLER, TEKNELER ve GEZGİNLER HAKKINDA HER ŞEY...

KANSU ŞARMAN

Sitte-i sevir, her saati bir devir

Göçmen kuşların yolculuklarını tamamladığı, yağmurların toprağı doyurduğu, doğanın kendini yeniden gösterdiği nisan ayı, soğukları ve fırtınalarıyla da ünlü: Abrul beşi, öküz soğukları ve kırlangıç fırtınası.

"Kuş olup uçsam…" Geçen yüzyılın en önemli kadın bestecilerinden Neveser Kökdeş'in segâh makamındaki valsi böyle başlıyor. Kökdeş'in Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale cephesinde kaybettiği eşine yazdığı, kendi adıma babam ömrünün son günlerinde durmaksızın mırıldandığı için güftesinin her satırını ezberlediğim bu şarkı, Halk Takvimi'nde mart ve nisan aylarının özeti gibi: Kuşlar ve göç… Bu imge Anadolu halk kültüründe de yer buluyor.

Anadolu insanı, başta turnalar olmak üzere göçmen kuşları ağıtların, deyişlerin, türkülerin, semahların, öykülerin kahramanı yapmış. Hesiodos MÖ 8'inci yüzyılda *İşler ve Günler* adlı eserinde "İşe koyulmadan önce turnanın sesini bekle, bulutların ardından gelsin her yılki çığlığı, ekin zamanını o haber verir, yağmurlu kış günleri onunla başlar, turnalar öttü mü gökte, öküzü olmayanın yüreği sızlar" der. Binlerce yıl sonra Pir Sultan Abdal da, Karacaoğlan da, Âşık Veysel de sözlerini turnalara, yeşil başlı gövel ördeklere söyletir.

Mart ayıyla kuşların göçü de başlamıştı. Şubat'tan devir leylekler, ardından kırlangıçlar, turnalar, kartallar, şahinler, çaylaklar, kuğular, ördekler… Binlerce göçmen kuş güneyden, bir kısmı deprem bölgesinden Anadolu semalarına girdi, geçen yıl altın sarısı bıraktıkları toprakları simsiyah ve moloz yığınlarıyla doldurulmuş görmenin şaşkınlığıyla üzerinden geçti. Mart, Halk Takvimi'nde neden bu denli başat bir yeri olduğunu ispatlarcasına sert ve keskin geçti, kırkikindi yağmurları, kocakarı soğukları, husum, kozkavuran, çaylak fırtınaları eksik olmadı.

Şimdi önümüz Nisan… Anadolu'da yağmur mevsimi olarak bilinir. Yağmur bereketin de simgesidir. "Mart yağar nisan övünür, nisan yağar mayıs övünür, mayıs yağar yıl övünür", "nisan yağar sap olur, mayıs yağar çeç olur" sözüyle toprağın yağmuru nasıl hasretle beklediği anlatılır. Nisan tüm dillerde "tazelenmek", "canlanmak" anlamına gelir.

Ancak nisan ayının da şedit bir yüzü vardır. Dr. Ergün Veren *Anadolu'da Halk Takvimi* kitabında şöyle anlatıyor: "18 Nisan yani eski takvimle 5 Nisan, Abrul Beşi diye bilinir. Soğuk ve fırtınalı günlerdir. Bugünlerde çift sürülemeyeceğine inanılır. Halk kültüründe 'Kork Abrulun beşinden, öküzü ayırır eşinden', 'Çıksın Abrul beşi, görelim baharı yazı' denir. Bu aya denk gelen bir başka fırtınalı dönem sitte-i sevr günleridir. Öküz soğukları adı da verilen altı günlük zaman diliminde havanın her saat başı başka bir hal alacağı yönünde ön kabul vardır. Rüzgârın yönü ve hava sürekli değişken olduğundan 'Sitte-i sevir, her saati bir devir' şeklinde anılır. Denizciler arasında da 'Sitte-i sevir, kapıyı çevir' deyimiyle uyarırlar birbirlerini." ●

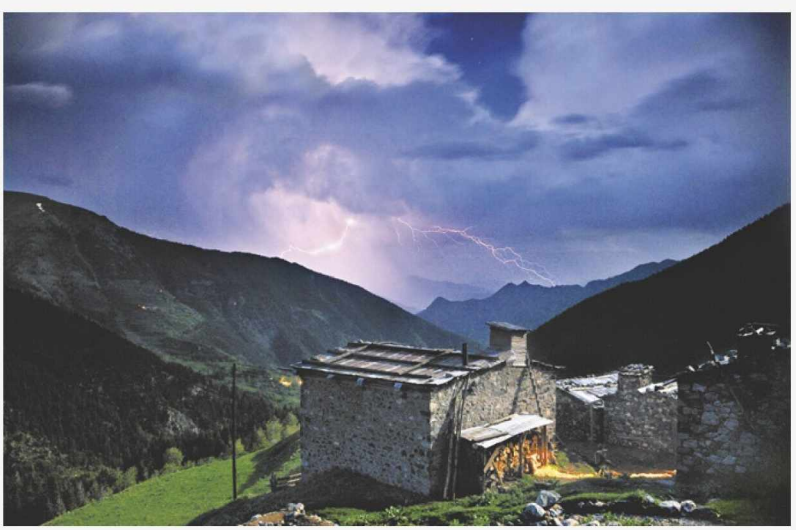

TURGUT TARHAN

Mart ayındaki kırkikindi yağmurları ve kocakarı soğukları, nisan gelince yerini kırlangıç fırtınasına, öküz soğuklarına bırakıyor.

Halk takviminde bu ay

3 Nisan'da çiçeklerin açması ile başlayan Nisan ayının halk takvimi, 8 Nisan'da kırlangıç fırtınası, 9 Nisan'da dokuzların üçüncüsü, 11 Nisan'da hayvanların çiftleşme zamanı, 15 Nisan'da lale mevsimi, 17 Nisan'da kuğu fırtınası ile sürer, 18 Nisan'da Abrul beşi ve 20-25 Nisan'da sitte-i sevr (öküz soğukları) ile tamamlanır.

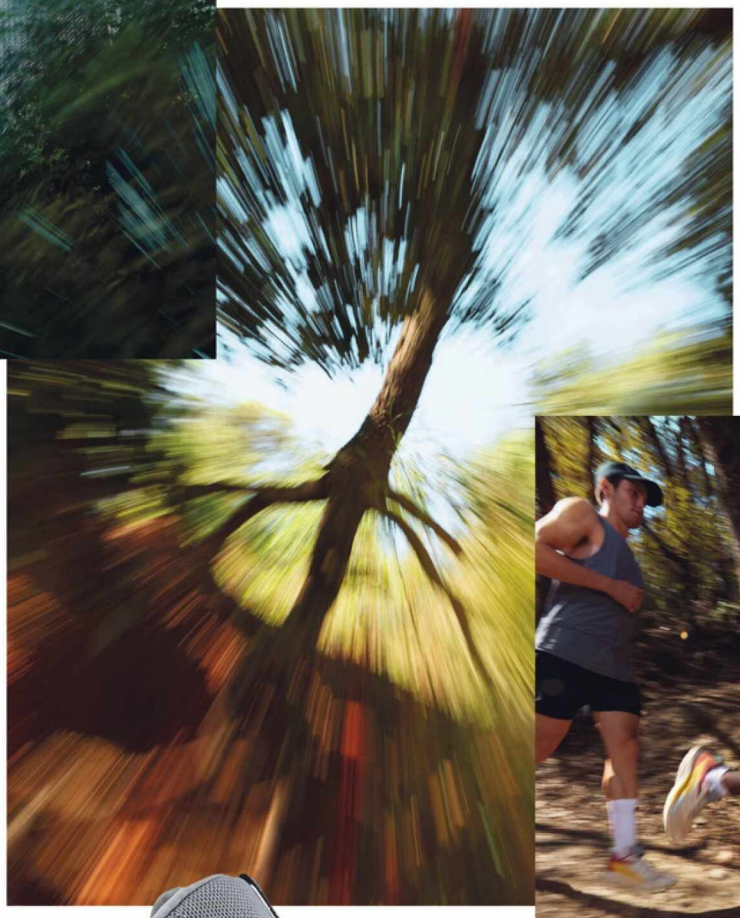

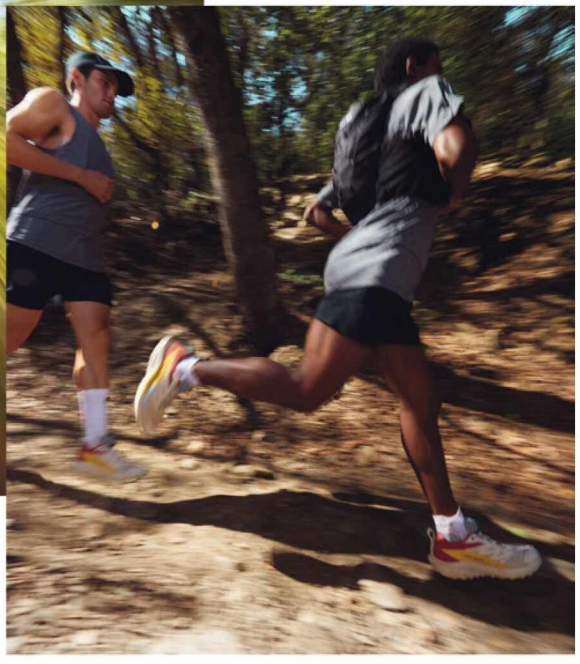

SENSE RIDE 5

The trail is calling.

www.salomon.com.tr

SALOMON

DÜNYADAKİ MEVLEVİHANELERİN
BİREBİR MAKETLERİ,
MEVLEVİLİKLE İLGİLİ
ESERLERİN OLDUĞU SERGİ ALANI

13. YÜZYIL KONYA'SINI
ANLATAN PANORAMİK MÜZE

PANORAMA KONYA'DA

BENİM ŞEHRİM

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

UĞUR İBRAHİM Altay
KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

DEĞER KATAN EMLAK PROJELERİYLE

EGE'DE YAŞAM

İLHAM VEREN EVLER

Farklı sahil ve koylardan dekorasyonu ve mimarisiyle Ege havası estiren evler

GÜNCEL PROJELER

Bodrum'dan Kaz Dağları'na markalı gayrimenkul projelerinden örnekler

EN YENİ MEKANLAR

Ege'nin en yeni, en iyi adresleri, isimleri, imzaları, rotaları, otelleri

NİSAN 2023 / CAPITAL, EKONOMİST, HELLO!, MAISON FRANÇAISE VE YACHT TÜRKİYE DERGİLERİNİN HEDİYESİDİR, AYRICA PARA İLE SATILMAZ.

SUSONA

BODRUM

Ege kıyıları'nın **büyülü atmosferinde**

unutulmaz bir yaz deneyimi...

Hilton'un lüks koleksiyon markası LXR Hotels & Resorts ailesinin bir parçası olan **Susona Bodrum, 7 Nisan 2023**'te misafirlerini unutulmaz anılar yaşamaya davet ediyor.

Torba Mah. Kaynar Cad. No: 15, 48400 Bodrum, Muğla, Turkey
T: +90 252 211 27 00 - E: SusonaBodrum_Info@Hilton.com

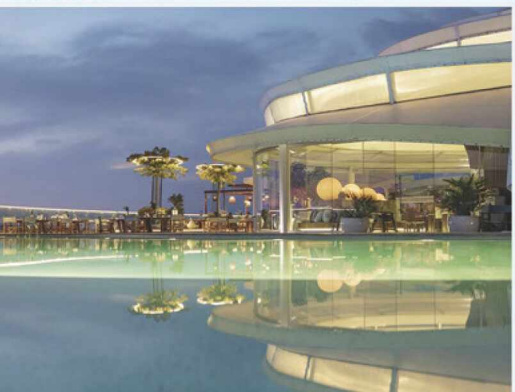

ESKİ UYGARLIKLAR BU KIYILARI SEÇTİYSE BİR BİLDİKLERİ VARDIR

Eski medeniyetlerin yaşamak için seçtikleri coğrafyalar, iklimi, bitki örtüsü, suyu, rüzgarı, güneşi, mevsimleri, toprağının bereketi hatta enerjisiyle insana iyi gelen, sağlıklı ve mutlu nesiller yetiştirmeye elverişli coğrafyalardır.
Ege kıyıları, filozofların yetiştiği, mitolojik hikayelere konu olan, uygarlıkları yüzyıllar boyunca besleyen, dünyanın en eski, hareketli ve zengin tarihine sahip kıyılar. Bunca yıldır, bu insanlar hep buraları tercih ettiyse, bir bildikleri vardır.
Heredot'un Bodrum'undan, Aristo'nun Assos'una uzanan bu doğa, tarih, felsefe ve kültür duraklarında mola verip günümüz yaşamlarına konuk oluyoruz. Geleneksel taş evlerin avlularına girip, sanatçıların atölyelerine uğrayıp, lokal lezzetleri tadıyor, bereketli topraklardan gün batımlarını izliyoruz.
Ege bizi kucaklıyor ve bırakmıyor. Biz de onu...

Melda Narmanlı Çimen
Yayın Direktörü
mcimen@doganburda.com

KAPAK FOTOĞRAFI:
Emre Başak.

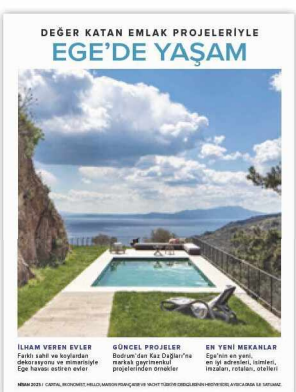
DEĞER KATAN EMLAK PROJELERİYLE
EGE'DE YAŞAM

İLHAM VEREN EVLER
Farklı sahil ve koylardan dekorasyonu ve mimarisiyle Ege havası estiren evler

GÜNCEL PROJELER
Bodrum'dan Kaz Dağları'na markalı gayrimenkul projelerinden örnekler

EN YENİ MEKANLAR
Ege'nin en yeni, en iyi adresleri, isimleri, inzaları, rotaları, otelleri

MAISON FRANÇAISE arşivinden alınmıştır

Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.
İcra Kurulu Başkanı: Cem M. Başar

Yayın Direktörü (Sorumlu):
M. Melda Narmanlı Çimen
Danışman Yayın Yönetmeni: Yasemin Aksoy
Danışman Görsel Yönetmen: Reyhan Kırmacı

Reklam ve Etkinlik Grup Başkanı:
Ali Erman İleri
Grup Başkan Yardımcısı:
Işıl Baysal Turan, Seda Erdoğan Dal
Reklam Satış Koordinatörü:
Menend Çerçioğlu, Neyran Çınar, Şerife Dökmetaş
Reklam Satış Müdürü:
Maya Yılmaz
Hedef Sayfalar Reklam Koordinatörü:
Aysel Şener Tel: (0212) 336 53 75
Bölgeler Satış Müdürü: Hülya Erdoğan
Tel: (0212) 336 53 72
Ankara Reklam Satış Koordinatörü:
Sezinur Balıkçıoğlu
Ankara Reklam Müdürü:
Beliz Balıbey Tel: (0312) 577 31 56
YÖNETİM YERİ
Kuştepe Mah., Mecidiyeköy Yolu Cad.,
Trump Towers, Kule 2, Kat: 21, 34387,
Şişli, İstanbul. Tel: (0212) 410 32 00.

EGE'DE SEZON AÇILIYOR

İlhamını doğadan alan özgür ruhlu Ege yaşam tarzının şifreleri de aynı huzuru yansıtıyor. Benzer duyguları paylaşan marka ve etkinlikleri radarımıza aldık.

ZAMANSIZ VE FAYDALI GÜZELLİKLER GİBİBODRUM'DA

İnsanı iyi hissetiren dekorasyon ürünleri, akıllı tasarımlar ve doğal parçalar GibiBodrum'un rafları arasından size gülümser. Akdenizli bir stilin tüm ihtiyaçlarını bulabileceğiniz GibiBodrum Kumbahçe'de ve çok yakında merkezdeki Çarşı caddesinde. **www.gibibodrum.com**

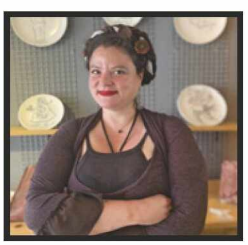

BODRUM'DA SANAT GÜNLERİ BAŞLIYOR

Art Melek tarafından organize edilen ve bu yıl üçüncüsü düzenlenen Bodrum Atölye Buluşmaları, 20-25 Haziran 2023 tarihleri arasında yapılıyor. Devrim Erbil, Muzaffer Akyol, Ali Atmaca gibi duayenlerin yanı sıra genç sanatçıların da üretimlerini yaptıkları atölyeleri bu tarihler arasında herkese açık olacak. Tüm adres ve etkinliklerin yer aldığı sanat haritası tüm yarımadaya dağıtılacak. Takipte kalın! **@artmelek_bodrum**

URLA'DA DEKORASYON VE SANAT TURU

Gizem Yurttaşen Erenoğlu ve Taner Erenoğlu'nun kurdukları Illios Urla'da her biri farklı sanatçı ve tasarımcının elinden çıkan lokal ürünler bulmak mümkün. **İllios.com.tr**

YENİ BİR KÜLTÜR-SANAT MERKEZİ: FRAMEBODRUM

Bu yaz Bodrum'da tam da ihtiyaç duyulan bir kültür-sanat merkezi açılıyor. Ortakent'te toplam 2,5 dönüm içinde tasarlanmış kompleks içinde tiyatro salonu, sanat galerisi, mini sahne (kabare), sanat atölyeleri, derslikler, ortak ofis alanı (coworking), restoran, café ve bahçesinde amfitiyatro var. Yapının ön cephesini saran demir konstrüksiyon kabuk sayesinde Bodrum'un ikonik mimari yapılarından biri olmaya aday FrameBodrum, bu yaz sanatsal etkinliklerin adresi olacak. **@framebodrum**

REZERVASYON +90 252 337 1010

E-mail: bodrumisilclub_sales@hilton.com
www.hilton.com

doubletreebodrumisilclub | doubletreebodrumisilclub

haberler ■ haberler ■ haberler ■ haberler ■ haberler ■ haberler ■ haberler ■ haberler

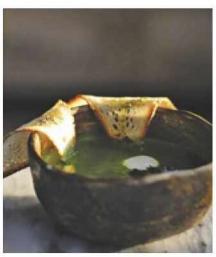

ORMANDAN TABAĞA SÜRÜKLEYİCİ BİR URLA SERÜVENİ

Duygu Özerson Elakdar'ın kurduğu Hiç Urla markası altında, butik zeytinyağı üretimi, yerel lezzetlerin sunulduğu lokanta, yemek & zeytinyağı kursları ve seramik atölyesi bulunuyor. Urla'daki Sanat Sokağı içinde yer alan seramik atölyesini gezebilir, gördüğünüz tabaklardan aynı sokakata konumlanan restoranda, lezzetli yemekler yiyebilirsiniz. hicurla.com

AKDENİZLİ STİLLER

Bodrum'un sadelik, rahatlık ve doğallık odaklı modern Akdenizli evlerinin ve yine aynı rafine ve ferah yaşam alanlarının en çok tercih ettiği markalardan biri olan Lamare Living'in, Ortakent'teki 1.200 metrekarelik mağazasında, mobilyadan aksesuara, tekstilden mutfak ürününe kadar pek çok ev ve yaşam ürünü bulunuyor.
@lamareliving

EGELİ BİR ADRES

Özgür Arıkan, İstanbul'daki hayatını Bodrum'a taşıyan bir cesur yürek. Bundan 4 yıl önce Dereköy'de açtığı Leleg Living mağazasında hep hayal ettiği stilde bir dekorasyon tarzı yaratmış. Hepsi geleneksel yöntemlerle üretilmiş, el yapımı ürünlerden oluşan mağazanın raflarındaki ürünlerin %90'ı Türkiye'de lokal zanaatkarlar tarafından üretiliyor. Boho stilde, Ege evlerinin tarzını yansıtan Leleg Living, istenirse ev ve oteller için dekorasyon hizmeti de veriyor.
@lelegliving

BİR NEFES GİBİ

Urla'da yaşayan Zeynep Üstünkarlı, Zeyns markası altında tasarlayıp ürettiği seramik ürünleriyle radarımızda. Baktıkça huzur veren sakin koleksiyonları arasında, noktalı ve çizgili Boho serisinin çekimine kapılmamak imkansız. **@zeyns_atelier**

BODRUM MUTFAK

eOFİS BODRUM

NİDAPARK GÖCEK

MUDO

SWISSÔTEL RESIDENCES
BODRUM HILL

SNOC

CENNET KOYU EVLERİ

URLA SAHNE

ARC DE LUNE GÜMÜŞLÜK

RÖPORTAJ
MİMAR KORAY YAVUZER

NİDAPARK GÜNDOĞAN

EGE'DE GAYRİMENKUL, TURİZM, OFİS VE DEKORASYON MARKALARI

Ilık iklimi, muhteşem denizi, doğayla iç içe yaşam alanları, baş döndüren havasıyla Ege kıyıları her zaman büyüleyici.
Tüm mevsimlerin doyasıya yaşandığı Ege, günümüzde büyük şehirlerde yaşayanların kaçış noktası oldu. Son yıllarda evden çalışma sistemine geçen birçok kişi eskiden yazlık bölgesi olarak düşünülen Ege kıyılarına taşınarak yaşamlarını burada sürdürmeye başladı. Günümüzde Ege'de 4 mevsim yaşanacak altyapıya sahip, doğayla iç içe yaşam alanlarının sayısı gittikçe artıyor. Gayrimenkul projeleriyle iç içe turizm tesisleri, işlerini Ege'ye taşıyanlara yardımcı olacak ofis kompleksleri, kültür merkezleri, restoran ve konser alanları bu bölgede yaşayanların hayatlarını kolaylaştırıyor. Birçok dekorasyon markası da Ege'de yeni mağazalarını açıyor. eğer sizin de rotanız Ege'ye yöneldiyse, radarımıza giren bu markaları inceleyin.

Huzurun yeni adresi, Ege ve Akdeniz'in birleşme noktası

NİDAPARK GÖCEK

Tahincioğlu Gayrimenkul'ün Türkiye'nin en güzel yerlerinden Göcek'in tarihi ve doğal dokusunu koruyarak hayata geçirdiği Nidapark Göcek, bölgenin ilk markalı lüks konut projesi...

Türkiye'nin küçük, güzel bir ilçesi Göcek, sakinlerine şehir hayatının koşuşturmacasından uzakta huzurlu bir yaşam sunuyor. Yemyeşil ormanları ve masmavi suları ile büyüleyici doğası yaşamak için Göcek'i mükemmel bir yer yapıyor. Ayrıca Göcek'in doğa ile uyumu çevre dostu bir yaşam tarzı arayanlar için ideal bir destinasyon.
Marinaların, koyların ve sakin bir yaşamın kesiştiği Göcek'te, daha önce dü-şünülmemiş konforu ve hayatı sunan Nidapark Göcek, Leed sertifikasına uygun çevreci bir anlayışla inşa ediliyor. Müstakil villa konsepti ile sahiplerine özel ve seçkin bir hayat sunan 32 villalık butik projede, 2'şer katlı 4+1 ve 3+1 farklı villa seçenekleri bulunuyor. Konumu itibariyle Nidapark Göcek, masmavi bir denize, marinalara, havalimanına ve çevre ilçelere ulaşım kolaylığı sağlayan bir noktada yer alıyor. Nidapark Göcek projesinde doğayla uyumlu malzemeler, dış cephede taş dokular ve ahşap detaylar dikkat çekiyor. Detaylar arasında dikkat çeken özelliklerden biri de tavana kadar yüksek camlarla Göcek manzarasını baştan sona izleme imkânı.
Projede her villaya özel havuz, özenle tasarlanmış peyzaja sahip bahçe ve iki araçlık otopark, güneşlenme terasları, her odada özel banyo ve ev sahiplerinin ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda dönüştürerek kullanabilecekleri ekstra alanlar sunuluyor.
Binaların sırtı mevcut tepeye dönükken, ön cepheleri Göcek'in eşsiz manzarasına dönük şekilde tasarlanıyor ve her bir villa, Göcek'in eşsiz manzarasına şahitlik ediyor. Sunduğu sosyal imkânları ile de dikkat çeken proje, villa sahiplerinin boş zamanlarını değerlendireceği sosyal tesisi, spor salonu, sauna, pilates ve buhar odası ile şehir yaşamını aratmayacak.
Aynı zamanda villalarda keyif yaz-kış devam edecek.

nidaparkgocek.com
Tel: 444 4 846

Özgün mimariye sahip olan villaların bahçe katındaki mekanlar ortada yaratılan şömineli avluda buluşurken, üst katlarda bina girişi ve odalar arasındaki sirkülasyon alanları yarı açık koridorlarla sağlanıyor.

BU BİR İLANDIR.

Nidapark Göcek'le hayalleriniz, anılarınıza dönüşür.

Göcek'in masmavi denizini, benzersiz koylarını ve
yazları sımsıcak havasını mutlaka bilirsiniz. Peki ya yılın geri kalanı?

Göcek'te Tahincioğlu ayrıcalığıyla dört mevsim sürecek, kusursuz bir yaşam başlıyor...

Benzersiz konumu ve 32 özel villasıyla Nidapark Göcek,
bölgenin ilk markalı lüks konut projesi olarak fark yaratıyor.

Özel havuzu, güneşlenme terası ve şömineli iç avlusuyla Nidapark Göcek'in evleri,
hayallerinizdeki mutluluğu, gerçeğe dönüştürüyor.

tahincioglu.com

TAHİNCİOĞLU

444 4 846

Cennetin Koyu'nun kalbinde saklı bir yaşam

CENNET KOYU EVLERİ

Çağdaş Holding'in Cennet Koyu'nda hayata geçirdiği Cennet Koyu Evleri, kendi sahili olan, özel havuzu ve bahçesi ile 19 dubleks villa ve tek katlı 7 taş evden oluşuyor.

Büyük kısmı tamamlanan projenin 19 villalık etabı için çalışmalar devam ediyor.

Çağdaş Holding'in Bodrum'un en özel bölgesi Cennet Koyu'nda hayata geçirdiği Cennet Koyu Evleri maviyle yeşilin buluştuğu nefes kesen manzarası, gözlerden uzak konumuyla dikkat çekiyor. Hattat Koyu ile Türkbükü arasında yer alan proje, Bodrum'un gözbebeği Cennet Koyu'nda yaklaşık 30 bin 552 m^2 arazi üzerine konumlanıyor. Kendi sahili olan, özel havuzu ve bahçesi ile 19 dubleks villa ile bahçeli ve özel havuzlu tek katlı 7 taş evden oluşan Cennet Koyu Evleri; 76 - 636 m^2 arasında farklı seçenekler sunan yaşam alanlarını alıcılarıyla buluşturuyor.

Proje kapsamında Cennet Koyu'nun eşsiz güzellikleri arasında konaklama hizmeti verecek olan ve 2021 yazında ihtişamlı bir açılışla kapılarını açan Butik Otel Akana Cennet Koyu Bodrum ise hem dinlenmek hem de yazın tadını en özel şekilde çıkarmak isteyenler için tasarlandı. 7 bin metrekarelik bir alanda konumlandırılan otelde 22 oda ve 2 suit bulunuyor. Cennet Koyu'nun güzellikleri içine gizlenmiş, minimal odalarıyla misafirlerini doğanın renkleri ve şifasıyla baş başa bırakan Akana Cennet Koyu Bodrum, karmaşadan uzak, birinci sınıf hizmetlerle unutulmayacak anılara ev sahipliği yapmayı hedefliyor.

www.cagdascennetkoyuevleri.com
Tel: (0252) 311 77 77

BU BİR İLANDIR.

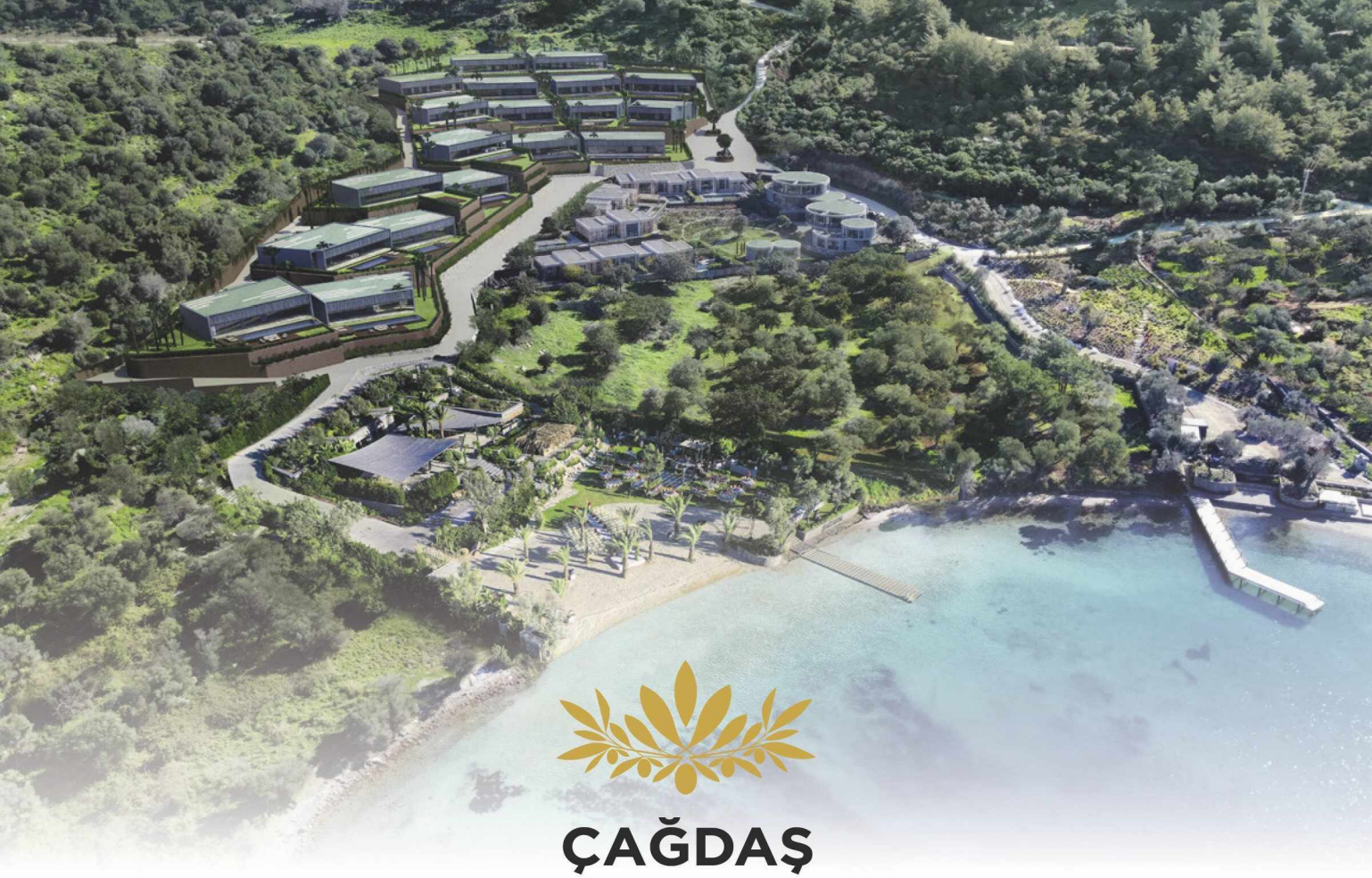

ÇAĞDAŞ CENNET KOYU EVLERİ

CENNETİN KALBİNDE SAKLI BİR YAŞAM

A LIFE HIDDEN IN THE HEART OF PARADISE

+90 252 311 77 77 | www.cagdascennetkoyuevleri.com | çağdaş holding

Urla'da özgün lezzetler ve farklı konseptler bir arada

URLA SAHNE

Urla Sahne doğayla iç içe bir atmosferde iştah kabartan özgün lezzetleri, farklı konseptlerde organize edilen etkinliklerle sunuyor.

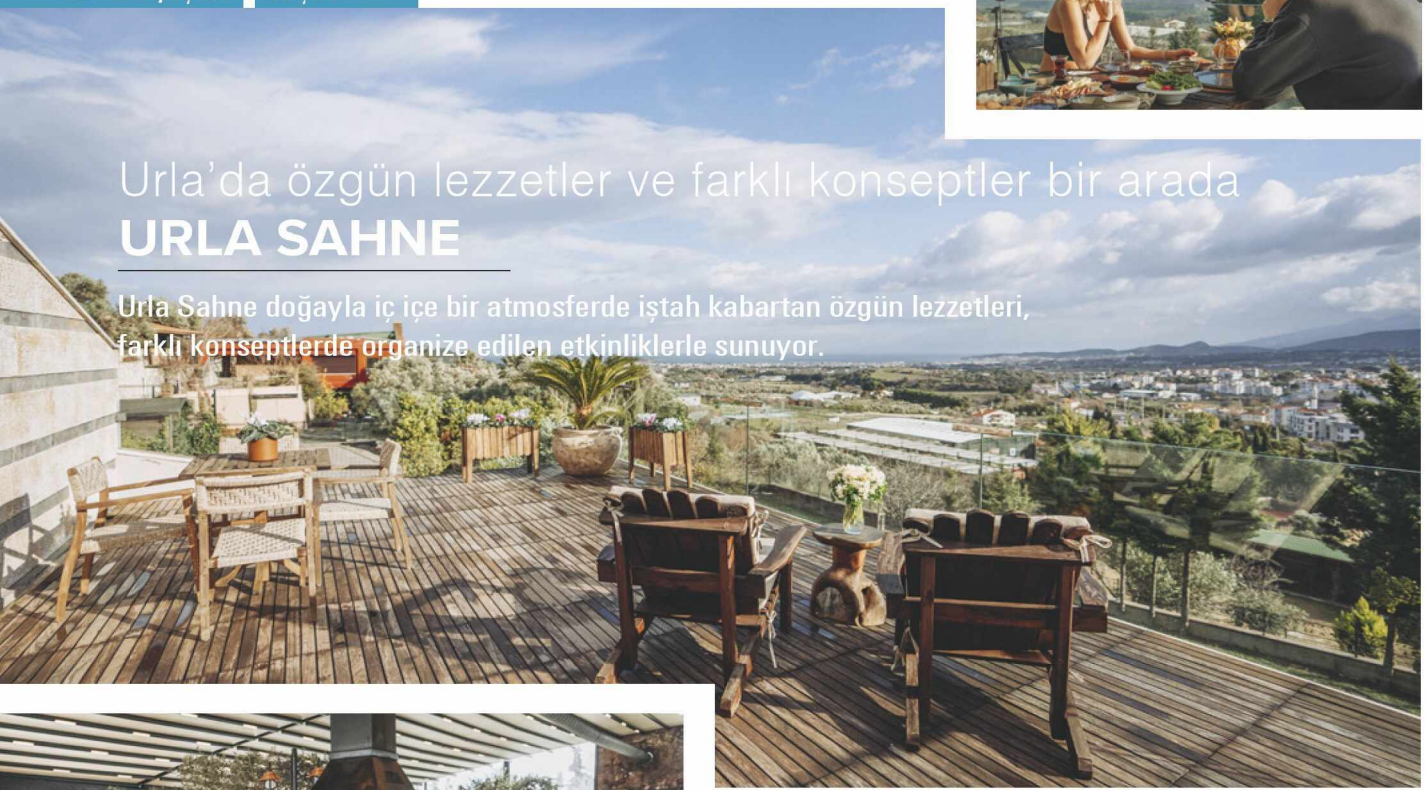

Urla Sahne'de özgün lezzetler ve farklı konseptlerde organize edilen etkinliklerle, gastronomi, müzik, eğlence bir arada sunuluyor ve dört mevsim yaşam alanı sağlanıyor.

Adnan Menderes Havalimanı'na 48 km, Urla merkeze 7 km, Çeşme'ye 40 km, Alaçatı'ya 30 km, İzmir İstinye Park'a 33 km mesafede olan Urla Sahne; gastronomi ile müzik ve eğlenceyi bir araya getiriyor.

Zeytin ağaçları arasında 20 dönüm arazi üzerine kurulu olan Urla Sahne bünyesinde, dünya mutfağının seçkin tatlarını özel tasarımlarıyla süsleyen The Guru Urla, Urla Körfezi'nin eşsiz manzarasına sahip butik otel Doors Urla, konser ve etkinliklerin düzenlendiği Humans Event Urla ve Veledrom Tenis Kulübü yer alıyor.

2500 kişi ayakta, 1500 kişi oturmalı açık alan kapasitesiyle Urla'da konser etkinliklerinin gözde mekanı olan Humans Event Açık Hava alanı dilediğiniz etkinliğe göre dizayn edilebiliyor. Ayrıca alan içerisinde bulunan 7 odalı Doors Urla Boutique Otel'de doğa içerisinde konaklama yapabilirsiniz. Teras bölümlerinde yaz aylarında özel etkinliklerin düzenleneceği butik otelde keyifli bir açık havuz da bulunuyor. Farklı kategorilerde oda tipleri ve özel jakuzili konaklama konforu sunan otel, Urla manzarasıyla güzel günler vadediyor. Nadir bulunan ve Urla'da tek toprak tenis kortuna sahip ve üzeri kapalı Veledrom Tenis Club ise genç, yaşlı herkes için tenis, yoga ve pilates çalışmalarının adresi.

www.urlasahne.com.tr

BU BİR İLANDIR.

URLA SAHNE

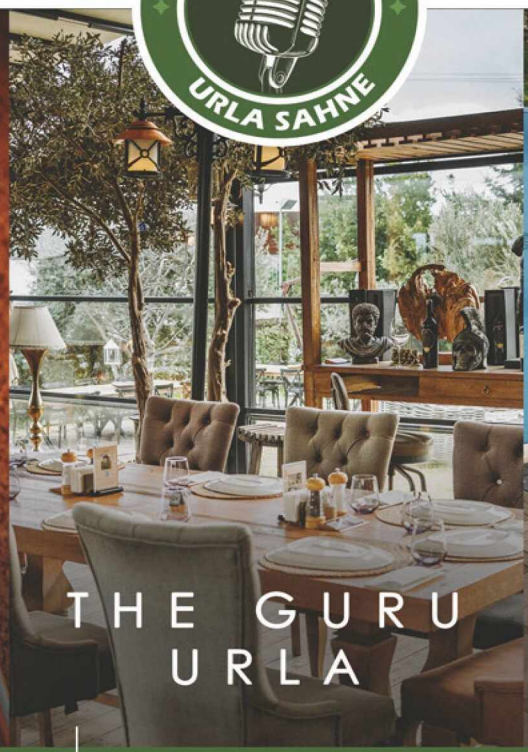

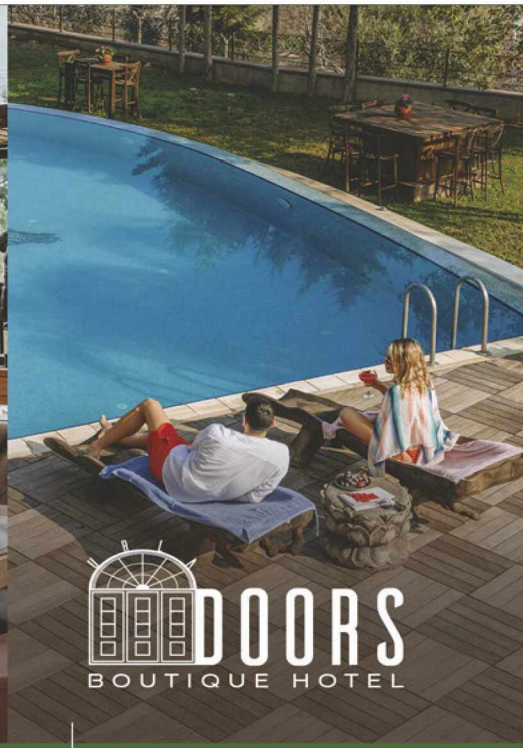

SAĞLIKLI VE MUTLU OLMANIN SIRRI **VELEDROM URLA'DA!**

Genci, yaşlısı, çocuğu fark etmeksizin tenis öğrenmek isteyenlerin adresi **Veledrom Tenis Club Urla.** Toprak sahaya sahip tesisimizde ister bireysel isterseniz grup dersleri ile sağlığınız ve ruhunuz için ilk adımı atabilirsiniz.

LEZZETİN DOĞAL HALİ **THE GURU URLA!**

The Guru Urla, seçkin lezzetleri mutfağında barındırarak, Urla'da keyifli zaman geçirmek isteyenler için mükemmel bir seçenek! Doğa ile iç içe bir mekan olma özelliği, şehir hayatından sizleri kopararak huzurlu, mutlu anlara yolculuk yapmanızı sağlıyor.

KENDİNİZİ ŞIMARTMAK **DOORS URLA İLE MÜMKÜN!**

Farklı kategorilerde oda tipleri ve özel jakuzili konaklama konforu sunan **Doors Urla Boutique Hotel,** benzersiz Urla manzarasıyla güne güzel başlamanızı sağlıyor.

DOĞA VE ESTETİĞİN BİR ARADA OLDUĞU **URLA SAHNE,** BU EŞSİZ DENEYİMİ SUNMAK İÇİN SİZLERİ BEKLİYOR!

20 dönüm arazi üzerine kurulmuş olan Urla Sahne'de sezon boyunca birbirinden ünlü isimlerin konserleriyle coşkuyu ve ritmi ruhunuzda hissedeceksiniz. Ayrıca düğün, nişan, doğum günü ve özel etkinlikleriniz için açık-kapalı mekanlara sahip Urla Sahne'de mutluluğu doyasıya yaşayabilirsiniz.

0 (232) 754 22 00
Rüstem Mah. Çiçek Sok. No: 2/A, Urla / İzmir
www.urlasahne.com.tr

Yeşilden maviye

ARC DE LUNE GÜMÜŞLÜK

Arc de Lune Gümüşlük huzur ve mutluluk dolu bir yaşam felsefesiyle sizlerle buluşuyor.

26 özel aile için hazırlanmış muhteşem bir proje: Arc de Lune Gümüşlük.

Bodrum'un berrak denizi ve taze balığı ile ünlü Gümüşlük sahiline 300 metre, restoran ve kafelere 500 metre, tarihi kral yolu Myndos Antik kentine (Tavşan Adası) 800 metre uzaklıkta olan ARC de LUNE Gümüşlük, dünyaca ünlü Yalıkavak Marina'ya 15 dk, Turgutreis Marina'ya 10 dk, Bodrum Merkez'e ise 20 dk mesafesi ile sizlere benzersiz bir lokasyon avantajı sunuyor.

Toplam 11.700 m^2 arazi üzerine inşa edilen ARC de LUNE Gümüşlük, 26 adet bağımsız villadan oluşmakta.

Her bir villada özel havuz, teras, veranda, her villaya ait açık ve kapalı otopark bulunan proje 6610 m^2 'lik geniş peyzaj alanı, 2570 m^2 ortak kullanım alanıyla büyüleyici bir proje.

İki ayrı villa tipinde tasarlanan ARC de LUNE Gümüşlük'te villaların tamamı 3+1 şeklinde planlanmış, evler salon + mutfak, 3 yatak odası ve 3 banyodan oluşmakta. Villaların dış cephesi doğal taş kaplaması ile sıcak bir görüntü verirken, iç cepheler ise sade ve şık modern mimari eşliğinde tamamı akıllı ev sistemi ile donatıldı. Dört mevsim yaşanacak şekilde dizayn edilen ARC de LUNE Gümüşlük kaliteden ödün vermeden tasarlanan mimarisiyle Gümüşlük sevenlere yeni bir yaşam alanı sunuyor.

Gümüşlük'ün benzersiz güzellikleri ve renkleriyle, huzurun tam ortasında bir deneyim sizi bekliyor. Aileniz ve sevdiklerinizle hayatın her anının keyfini çıkarabileceğiniz ARC de LUNE Gümüşlük'de yaşam fırsatını siz de yakalayın.

www.arcdelune.net

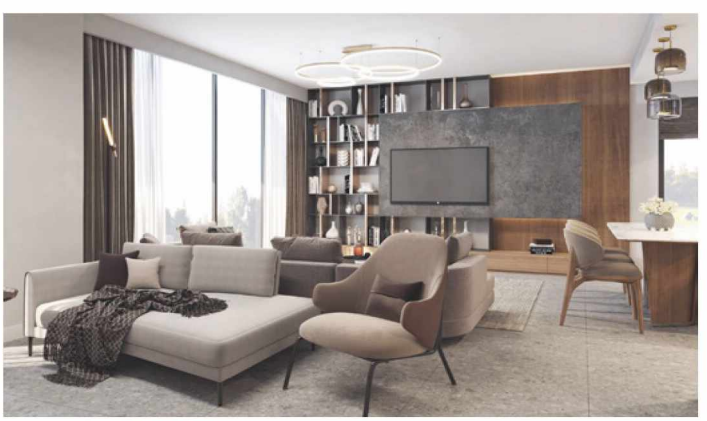

BU BİR İLANDIR.

Gümüşlük'te
YENİ BİR YAŞAM!

Huzur Ve Mutluluk Dolu Bir Yaşam
Bu Haziran Gümüşlük'te Sizlerle Buluşuyor.

ARC de Lune
GÜMÜŞLÜK

0546 119 5050 | www.arcdelune.net | arc.delune

Ulubatlı Hasan Mahallesi 1108 Sokak
Gümüşlük / Bodrum / Muğla

Sürdürülebilirliğin ön plana çıktığı iki proje
NİDAPARK GÖCEK VE NİDAPARK GÜNDOĞAN

Tahincioğlu Gayrimenkul tarafından hayata geçirilen Nidapark Göcek ve Nidapark Gündoğan'ın hikayelerini projelerin mimarı Mimar Koray Yavuzer'den dinledik.

Mimar
KORAY YAVUZER

Her projenin kendine özel bir bileşeni ve hikayesi var. Bizlere Nidapark Göcek ve Nidapark Gündoğan'ın hikayesinden bahsedebilir misiniz?

Size biraz Nidapark Göcek ve Nidapark Gündoğan'ın hikayelerinden bahsetmek isterim. Göcek'te Tahincioğlu Gayrimenkul'un yatırım yapma fikri ortaya çıktığı zaman en büyük destekçilerinden biri de ben oldum. Çünkü Bodrum'da çok proje var, ancak Göcek çok farklı bir noktada yer alıyor. Dünyanın en güzel koylarına ve kıyılarına ev sahipliği yapan bir bölgede bulunuyor Göcek. Böyle bir bölgede "proje yapacak olma" fikri bizim için çok heyecan verici oldu. Gündoğan ise hakikaten Bodrum'daki belki de olabilecek en güzel noktalardan bir tanesi... Kendi adımıza bu bölgede, manzarası olan bir bölgede farklı bir mimari oluşturmak, farklı bir hikaye yaratmak ve Bodrum'un gerçekten ihtiyacı olan projeyi yapma şekli de bizim adımıza yine heyecan vericiydi. Biz ofiste hakikaten heyecan duyduğumuz hakikaten farklı bir yaklaşım getirdiğimiz projeleri yapmayı seviyoruz.

Projelerin tasarımında ilham kaynaklarınız neler oldu?

Biz her projemizde çokça araştırma yaparız. Ofisimizin başarısını bu yaptığımız araştırmalar, bu görsel ilham noktalarında buluruz. Akdeniz ve Ege mimarisini çokça inceledik. Ofisimizin genel bir modern çizgisi var. Bu modern çizgi ile Akdeniz ve Ege mimarisini birleştirerek farklı bir çizgi yakaladık. Göcek'te yaptığımız projede, İtalyanların orta avlulu, ortasında büyükçe yaz kış yanabilecek bir şöminesi olan, farklı mimaride çatılarıyla, açık alanlarıyla parçalı kütleleriyle yepyeni bir mimari getirdik. Açıkçası burada ilham kaynağımız da eski Ege İtalyan evleriydi. Türk mimarisinde de orta avlu var tabii ki. Biz kendi kültürel mirasımızı da yeniden projelerimize ekleyerek özlediğimiz mimariyi yakaladık. Nidapark Gündoğan'da ise farklı kademelerde ayrı bahçe yapılıp, her bir villa için kendi havuzu ve güneşlenme terasları oluşturuldu. Yerleşim öyle bir sağlandı ki hiçbir bahçe birbirini görmeyecek ve birbirinin manzarasını kesmeyecek şekilde tasarlandı.

Bu iki projenin yenilikçi mimari yaklaşımlarını anlatır mısınız?

Bu projelerde, bir kere klasik plan mimarisinin çok dışında her iki projemizde de herkesin özlediği iç avlulu yaklaşımları öne çıkarttık. Planlarımız U ya da L şeklinde formlarda olan, arazi yapısına uyumlu ve kendi içerisinde güzel bir iç avlu oluşturacak kütle dağılımı şeklindeydi. Bir yandan her iki bölgede de yazlık alanlar olması sebebiyle rüzgârın doğal

Klasik plan mimarisinin çok dışında herkesin özlediği iç avlulu yaklaşımlar öne çıkıyor. Her iki proje de dört mevsim yaşanılabileceği düşünülerek planlanmış.

Nidapark Gündoğan

yapısını bozmayacak şekilde tasarladık. Bunlar mimarinin kendi içerisinde parçalı kütlelerin bir araya gelmesiyle oluşan bir yapılaşma. Bu yapılaşma doğal rüzgârın arsanın içerisindeki her noktaya ulaşmasıyla birleşti. Bizim her zamanki modern çizgimiz ve Akdeniz mimarisinin modernize olmuş şekliyle ortaya böyle iki güzel tasarım çıktı.

Projeler yazlık coğrafyalarda dört mevsim yaşanabilecek teknik ve teknolojik altyapıları sunuyor. Bundan biraz bahsedebilir misiniz?

Göcek'teki projemizde de Gündoğan'daki projemizde de dört mevsim yaşanabileceğini hedefleyerek tasarımlarımızı ilerlettik. Bu bölgelerde dört mevsim yaşayan birçok vatandaşımız, dostumuz mevcut. Bu yaklaşımda, klimanın en ileri sistemi olan VRF sistemi uygulandı. Daha düşük enerji salınımlı, daha düşük enerji tüketimi sağlayan sistemler, aynı zamanda tabii ki çatılarımızda duvarlarımızda bulunan izolasyonlarımız, yazın sıcağı içeri sokmamak için kışın da içerdeki sıcağın dışarı çıkmaması ya da dışardaki soğuğu içeri almamak adına izolasyon detaylarımıza dikkat ettik. Taş duvarlar her iki projemizde de ve bununla bağlantılı ahşap detaylarımız, hep bu amaçla yapıldı. Orta avluda Göcek projesinde yer alan büyük şöminemiz, kışın da güzel hava olduğu zaman özellikle akşamları oturulabilmesi adına doğal bir ısıtma sistemi olarak tasarladığımız çok heyecan duyduğumuz bir detay. Aynı zamanda iç avludaki zemin katta yer alan şöminemiz, aynı zamanda yukarda ebeveyn yatak odasında da bacasının devam etmesi ve ebeveyn yatak odasından da aynı şekilde şömine olarak yararlanılabilmesi şeklini ortaya koydu. Bu da evin hızlı ısınma sisteminde oldukça faydalı olacak bir detay. İki projeyi de yaz kış oturulabilmesi için gerekli tüm detaylarla donattık, ki zaten güzel olan aslında sezon dışı da dilenildiği taktirde gidilebilmesi hatta orada 12 ay yaşanabilmesi şekliydi. Koray Yavuzer Mimarlık olarak bizim bir sloganımız var "Yazlık değil ömürlük", bu slogana layık olacak şekilde bir yapılaşma projesi öngördük.

Bugün gayrimenkul projelerinde sürdürülebilirlik çalışmaları ön planda. Bu konuda ne gibi çalışmalar yapıldı?

Projelerimizde sürdürülebilirlik her zaman bizim önem verdiğimiz hususlardan bir tanesidir. Gerekli izolasyon kışın daha az enerji tüketerek sıcağı sağlamak, yazın da dışarının sıcaklığını içeriye almayan yine aynı izolasyon yapısıyla daha düşük enerji tüketerek gerekli serin ortamı sağlayan yapı, bizim adımıza sürdürülebilirlik anlamında önemli bir noktadır. Yapı oluşumu, kesitler, bağlantılı taş duvarlar, çatı detayları ve izolasyon detayları bunların hepsi projenin sürdürülebilirliği adına yani daha düşük enerji ile daha uzun süre yetinebilme şeklinin çok önemli bir detay olduğuna inanıyoruz. Aynı zamanda tasarımlarımızda peyzaj ve bitkiler bizim adımıza çok önemliydi. Bu bölgede yaptığımız projelerin hepsinde tekrarladığınız bir detayımız vardı. Bizim çevre yolları hiçbir zaman duvarlara tam olarak değmez. Mutlaka arada peyzaj alanlarımız vardır. Bu iki projenin her ikisi de yine eğimli arazide olması sebebiyle bizim adımıza önemli bir detaydı bu. Çevre yolları ve duvarlar arasında bıraktığımız bu boşluklar o bölgeye ekilecek sarmaşık yapısı, zeytin ağaçları, manzarayı kesmeyecek şekilde yerleştirilmiş selviler şeklindeki bir bitki örtüsünün yapılar yıl aldıkça yani proje yaşlandıkça daha da cazip bir hal alan bir peyzaj, botanik yapısı haline gelmesine olanak sağlıyor. Bunu bırakmadığınız zaman yani her tarafı taş yollar, beton yollar şeklinde yapıldığı zaman zaten bu projenin sürdürülebilirliği adına da olumsuz bir durum oluşturur. İleriye yönelik de projenin yıl almasının zengin botanik oluşumuna el vermesi gerekir. Biz de bunu sağladık bu projelerde. Projelerimiz teslim edildikten sonra çok daha yeşil bir hal alacak şekilde tasarladık yani biz bölgeyi bulduğumuzdan daha yeşil bırakıyoruz.

nidaparkgocek.com
nidaparkgundogan.com
Tel: 444 4 846

Tahincioğlu ayrıcalığıyla Bodrum'da yaşamak
NİDAPARK GÜNDOĞAN

Nidapark Gündoğan'da yer alan özel bahçeli ve havuzlu farklı kotlara yerleştirilmiş müstakil villalar deniz manzarasına göre konumlandırılarak eşsiz bir panoramayla manzaranın keyfini ikiye katlıyor.

Tahincioğlu markası Nidapark Gündoğan'la artık Bodrum'da

Tahincioğlu Gayrimenkul, "Nidapark" markasını Bodrum'a taşıdı. Yalıkavak ve Türkbükü arasında en eski yerleşim yerlerinden biri olan Gündoğan'da yükselen Nidapark Gündoğan Bodrum'da dört mevsimi doyasıya yaşamak isteyenler için ayrıcalıklı bir proje oluyor. Nidapark Gündoğan, Ege Denizi'nin berrak sularını ve Bodrum koylarının altın kumlarını, evinizin hemen önüne taşıyor. Yatay mimarisi, ferah yerleşimi ve yüksek kalitesi ile bölgenin en hâkim konumunda yer alan Nidapark Gündoğan'da hayat, özgün bir mimariyle yeniden yorumlanıyor.

Nidapark Gündoğan, proje içerisinde yer alan otelin restoran, bar, yüzme havuzu, fitness ve SPA gibi birçok sosyal imkanından üyelik sistemiyle yararlanma imkanı sunuyor. Size hayatınızı doyasıya yaşamak kalıyor. Geniş bahçelerde yaratılan deck alanları ile açık alanda ferah bir yaşam olanağı sağlanan villaların alanları ise 185 ile 373 metrekare arasında değişiyor.

Eşi benzeri olmayan Gündoğan manzarasına tepeden bir bakış. Doğayla uyumlu yerleşimin getirdiği, kendine has, nitelikli bir mimari. Bu anlayışa uygun olarak özel bahçe ve havuzlarla müstakil yaşam konforu sunan evler.

nidaparkgundogan.com
Tel: 444 4 846

Nidapark Gündoğan'da Bodrum'un hiç görmediğiniz bir yönünü keşfedecek ve bu keşfin mutluluğunu her gün yaşayacaksınız.

BU BİR İLANDIR.

Bodrum'u daha önce böyle yaşamış mıydınız?

NİDAPARK
GÜNDOĞAN

Doğayla uyum içindeki yerleşim planı,
özgün yatay mimarisi, gelişmiş sosyal tesisleri ve
Ege'nin büyülü maviliğiyle; her detayı ayrıcalıklı,
mutlu bir yaşama kavuşacaksınız.

Nidapark Gündoğan'da Bodrum'u yeniden keşfedecek,
bu keşfin mutluluğunu her geçen gün
yeniden hissedeceksiniz.

tahincioglu.com

TAHİNCİOĞLU

444 4 846

Detaylarla mükemmelleşen mutfaklar
BODRUM MUTFAK®

Bodrum'un hazır mutfak üretimi yapan ilk firmalarından olan Bodrum Mutfak ile ilgili sorularımızı Bodrum Mutfak Mobilya Kurucusu Mustafa Güneri yanıtladı.

Kameriye mutfak
Bodrum Mutfak Mobilya, misafirlerini açık havada ağırlamak isteyenler için Kameriye mutfak modelini tasarladı.

Bodrum Mutfak Mobilya'nın kuruluş hikâyesi nedir?

■ Denizcilik mesleğinden sonra ayakları karaya basan, kendi kökleri üzerinde büyüyüp genişleyecek bir marka hedefi ile 27 yıl önce mutfak mobilyası işine başladım. Bodrum'da hazır mutfak üretimini ilk yapan firmalardan biri olduk. Sonrasında kendi işçilik ve hünerimizi sergileyebileceğimiz masif bölümünü de bünyemize katarak hazır ve modüler sistemden bağımsız, özgür mutfaklar tasarlamaya başladık. Standart, üretimin kalite kıstaslarını korumak markamız için vazgeçilmez olsa da fikri ve tasarımı asla standarda bağlamama kararı alarak, butik üretim ve hizmet anlayışını o yıllarda benimsedik. 2003 yılında mobilya kategorisini de bünyemize taşıyarak genişleyen talep üzerine 700 metrekare alan içinde gerçekleşen üretim, 7000 metrekare üretim

BU BİR İLANDIR.

Flora mutfak
Fonksiyonelliği zevk ile kombinleyen Flora; baharın aydınlatan ışığını beyaz, toprağın uyanışını ve tabiatın canlanışını yeşil tonları ile vurguluyor.

parkuruna sahip Entegre Üretim Tesisi'ne dönüştü. Tüm bu modern tasarım ve kaliteli üretim anlayışımızla Bodrum'da doğduk, Türkiye'de büyüyoruz. Yalnızca Türkiye'de değil yurtdışında da müşterilerimize en iyiyi, en farklı hizmeti sunmaya devam etmek istiyoruz. Hedefimiz sürdürülebilir ihracat alt yapımızı hızlandırarak katma değer odaklı ihracat ağımızı kurmak. Bu doğrultuda bazı ülkelerden bayilik teklifi aldık. Gerekli çalışmaların ardından Avrupa pazarında da adımızdan söz ettirmeyi hedefliyoruz. Bodrum Mutfak Mobilya kurum kültürünü ve manifestosunu benimseyerek, aynı kaliteyi Türkiye ve Avrupa'ya taşıyacağımız bayi ağı yatırımları için çalışmalarımıza başladığımızı söyleyebiliriz.

Ürünler hangi bazlar dikkate alınarak tasarlanıyor? Ne tarz projeler geliştiriliyor?

■ Modern tasarım anlayışını ve işlevselliği bir araya getirerek alan ölçüsü ile beklentileri en doğru oranda buluşturuyoruz. Kolay kullanılanımı ve tasarım detayları ile keyif ve paylaşım temalarını başrole taşıyoruz. Küçük alanlarda optimum kullanıma odaklanılırken, büyük alanlarda işlevselliğin yanında çekiciliği artıran unsurlara yer veriyoruz.

'Mükemmellik detay değildir, detaylar mükemmeli yaratır' bunu biliyoruz. Kişiye özel ve kullanıcı ihtiyaçlarına uyumlu detaylarla mükemmelleşen mekanlar tasarlıyoruz. Üretim ve malzeme kalitesi, yaratıcı tasarım anlayışını destekleyen hizmet felsefesi ile mutfaklarda farklı beklentileri tek bir çatı altında karşılıyoruz. Kalite ve işçiliğin ispatı uzun yıllar kullanılır olmasıdır. Bugün ilk müşterilerimizin evlerinde hala mobilyalarımızın olmasının ve tavsiyeleri ile sonraki kuşaklara da hizmet sunmanın gururunu yaşıyoruz. Doğru karar değer katar.

2023 mutfak trendlerinden bahseder misiniz?

■ Hayatın hızlı temposunda evde geçirilen her anın telaştan uzak ve güven dolu beklentisi ile mekan tasarımlarında keyif ve paylaşım temaları başrole taşındı. Keyif odaklı kurguları başrole taşıyan samimi, rahat ve doğal ambiyanslar içerisinde ahşap dokular, büyük resmi tamamlayan önemli detaylar ile birleşiyor. Salon ile birleşen mutfaklarda esneklik sağlayan ve mekanı istediğiniz şekilde kullanmanıza olanak tanıyan hareketli ada ünitesi gündelik yaşamı kolaylaştıracak, düzen sağlayacak, pratik ve hızlı çözümler sunuyor. Yemek hazırlamayı, pişirmeyi ve düzen kurmayı kolaylaştıran detaylarla donatılmış mutfakların salon ile beraber planlanması mekanın daha geniş algılanmasını sağlıyor. Modern tasarım anlayışını ve işlevselliği bir araya getiriyor. Zaman ve yer kazandıran raf sistemleri ile zenginlik kazanan dolaplar, anti-bakteriyel tezgah ve görselliği ön plana çıkaran açık sistem raf bölmeleri en rahat olduğumuz ve en çok vakit geçirdiğimiz yaşam alanlarımızı güzelleştirmeyi hedefliyor. Ahşabın kokusu ve dokusunu tarzı tamamlayan aksesuarlar ve davetkar tasarım çözümleri ile buluşturan country mutfak tasarımlarının modası geçmiyor. Yeni eğilimler, modası geçmeyen ama nostalji ve sıcaklık veren tonlar ile modern mobilyada yerel unsurların öne çıktığı tasarımlardır. Bodrum Mutfak Mobilya'da zamana uygun ve zamansız olarak tasarlanan mutfak modelleri natüralist ahşap dokuları, toprak tonları, huzur veren sade renkleri ve modern çizgilerin birleşimi ile bize hayatın özünü hatırlatan bir kurgunun altını çiziyor.

www.bodrummutfak.com.tr

MUDO Ege'nin Gözdesi O!

Özgün, zevkli, kaliteli, her tarza uygun seçenekler sunarak ilham veren Mudo bahçe koleksiyonu, en değerli anlarınızda güneşin keyfini çıkarırken sizlere eşlik ediyor. Ev konforunu dışarı taşıyan sezonun yeni tasarımları, yaz dekorlarının gözdesi olacak.

Perry köşe seti.

Bamako masa ve sandalye.

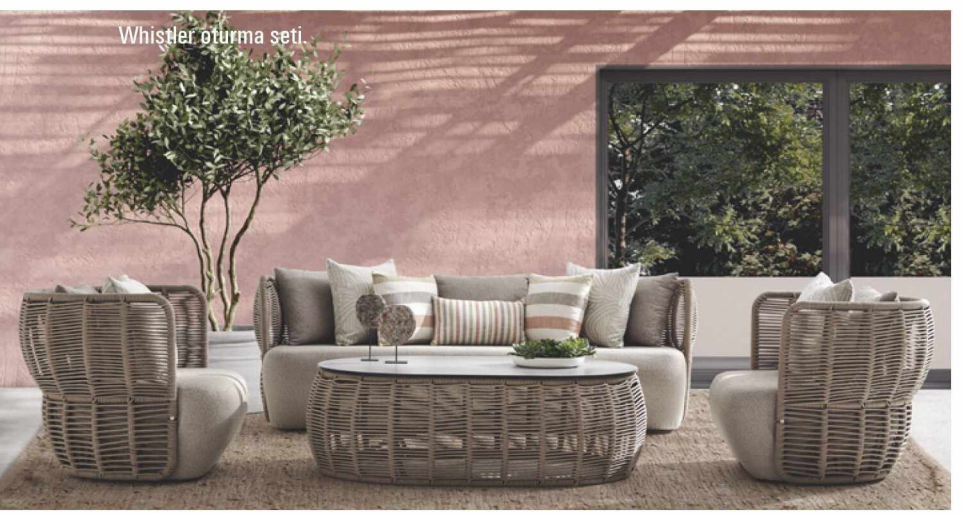
Whistler oturma seti.

Hamburg masa ve Phill kolçaklı sandalye.

Oturma gruplarından masa sandalye takımlarına, koltuk, berjer ve daybedlerden salıncaklara benzersiz tasarım ve kalitede birçok bahçe mobilyası Mudo'nun özgün ve seçkin stiliyle sizi bu yazı bambaşka geçirmeye çağırıyor.

Hava koşullarına uygun ve üst düzey kaliteden oluşan ürünler, el işçiliğiyle kusursuzlaşarak doğallığı ve güneşin ritmini açık alanlarınıza taşıyor. Rattan sandalyeler sıcak yaz sohbetleriniz için samimi alanlar yaratmanıza yardımcı oluyor. Güçlü ve stil sahibi tasarım dokunuşlar şıklığı ve doğallığı bir arada sunuyor. Natürel stil kurguları, her tarza ve stile uygun birbirinden çeşitli şık ve eşsiz mobilyalar aynı zamanda FSC*, doğa dostu ürünlerle de yaşam alanlarınızı güzelleştiriyor.

Mudo Concept, Plaza Bodrum'da yenilenen 3,500 m²'lik 3 katlı mağazasında hem özgün ve trendlere öncülük eden tasarımlarıyla ziyaretçilerine benzersiz bir alışveriş deneyimi sunuyor hem de keyifli iç ve dış mekan alanlarıyla Bodrum'daki yeni buluşma noktası oluyor.

Tarzıyla ikonlaşan tasarımlar Mudo Concept mağazalarında ve websitesinde sizi yazın keyfini çıkarmaya davet ediyor.

www.mudo.com.tr

BU BİR İLANDIR.

BU YAZ MUDO'YLA BAMBAŞKA

TARZIYLA İKONLAŞAN TASARIMLAR TÜM EGE MAĞAZALARIMIZLA SİZİ YAZIN KEYFİNİ ÇIKARMAYA DAVET EDİYOR.

mudo concept

Dört mevsim Bodrum

SWISSOTEL RESIDENCES BODRUM HILL

İnşaat ve turizm sektöründeki büyümesine devam eden Çağdaş Holding, Swissôtel Residences Bodrum Hill projesiyle, Bodrum'u 12 ay yaşamak isteyenler için çok özel alternatifler sunuyor.

Rezidans sahipleri projenin tamamlanmasıyla birlikte Swissôtel Residences Bodrum Hill'in açık/kapalı havuzları, restoran-bar, spa, fitness center, masaj odaları, Türk hamamı, toplantı odaları ve diğer seçkin hizmet ünitelerinden faydalanabilme imkânına sahip olacak.

Çağdaş Holding tarafından Bodrum girişi Yokuşbaşı mevkiinde hayata geçirilen Swissôtel Residences Bodrum Hill, Bodrum'da 12 ay boyunca mevsimlerin her tonunu dolu dolu yaşamak isteyenlere, kentin kalbinde, doğanın içinde özel bir atmosfer vadediyor.

32 dönümlük bir arazi üzerinde yıl boyu yaşayan bir proje olarak tasarlanan Swissôtel Residences Bodrum Hill, Swissôtel markası ayrıcalığıyla Bodrum'un en büyük spor kompleksinin yanı sıra otel bölümünde yer alan balo salonu, sergi salonları, iş merkezleri ve restoranları ile iş ve sosyal amaçlı buluşmaların da yeni merkezi olacak. Otel bünyesinde 124 odanın yer aldığı projede, 55 rezidans ünitesi de farklı ihtiyaçlara cevap vermek amacıyla 90-558 metrekare aralığında daire, dubleks ve villalar şeklinde planlandı. İnşaat çalışmaları etaplar halinde gerçekleştirilirken, ilk ve ikinci etapta yaşam başladı. Son etap çalışmaların da hızla ilerlediği projede otel bölümünün ise 2024 yılında hizmete açılmasını planlanıyor.

Swissôtel Kiralama Sistemiyle kişiye özel villa kiralama hizmeti de sunan Çağdaş Holding, yatırımcılar ve yatırımlarını korumak isteyenler için de önemli avantajlar sunuyor. Bu kapsamda yatırımcılar, diledikleri zaman kendilerine özel bu yaşam deneyiminin keyfini çıkarırken, evde bulunmayacakları zamanda da rezidanslarını Swissôtel ve Çağdaş Holding güvencesiyle kiraya verip evlerini bir yatırım aracına dönüştürebiliyor.

www.swissotelbodrumhill.com
+90 252 311 77 77

BU BİR İLANDIR.

swissôtel RESIDENCES
BODRUM HILL

Bodrum Kalesi ve Kos Adası manzarasıyla Bodrum'un büyüleyici güzelliğine kucak açan
Swissotel Bodrum Hill villaları benzersiz yaşam ve yatırım değeri ile yeni ev sahiplerini bekliyor.

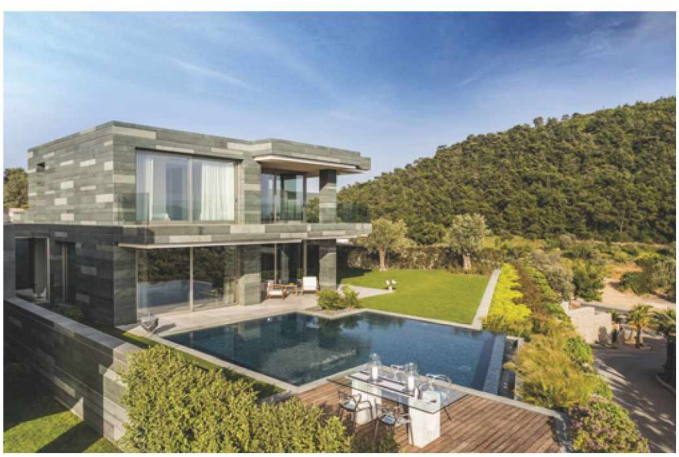

+90 252 311 77 77 | www.swissotelbodrumhill.com | çağdaş holding

Bodrum'un güzel havasında çalışma ortamı
eOFİS BODRUM

eOfis lokasyon ağını genişletmeye devam ederek Türkiye'nin önemli tatil bölgelerinden biri olan Bodrum'da yepyeni bir ofis hizmete sundu.

Hem kapalı hem de açık mekanda tasarlanan iki ayrı toplantı odasından ihtiyacınıza göre dilediğinizi tercih edebilirsiniz.

BU BİR İLANDIR.

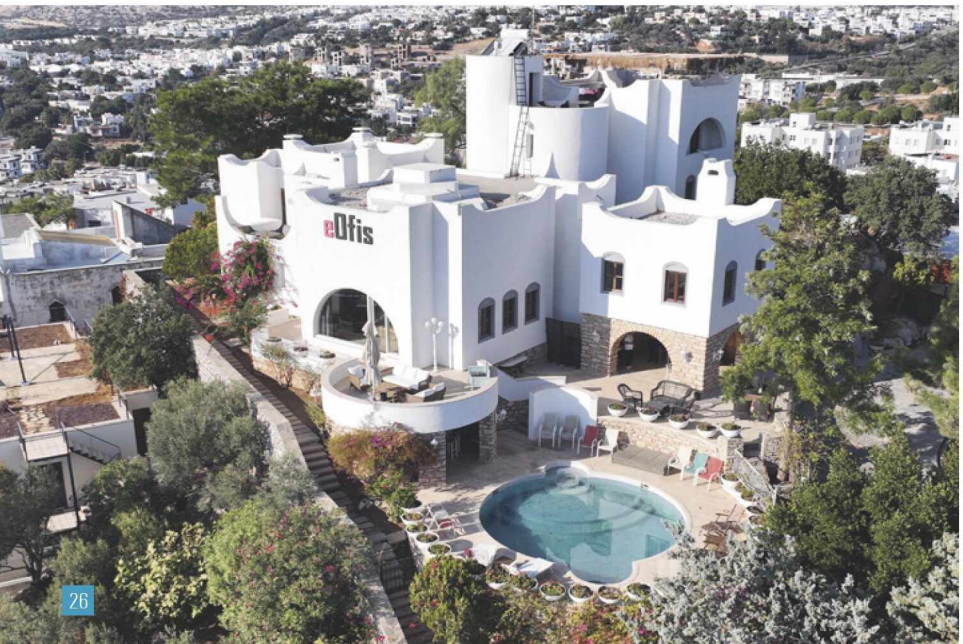

eOfis mevcut iş yeri adresini Bodrum'a taşımak ya da şirketini bu güzel tatil beldesinde kurmak isteyenler için çeşitli ofis çözümleri sunuyor. Fatura, mutfak ve ekipman gibi giderlerden kurtularak ofis maliyetinizi minimuma indirmek için hemen Bodrum'da sanal ofis kiralayıp karlı bir yatırım gerçekleştirebilirsiniz. Sanal ofis hizmeti şirketinize, prestijli bir lokasyonda yasal bir iş yeri adresine sahip olma avantajı sağlıyor. Ayrıca şirketinize gelen aramaların karşılanıp size aktarıldığı, posta ve kargolarınızın sizin adınıza alındığı sekreterya hizmetlerinden de yararlanabilirsiniz.

eOfis Bodrum, şehir merkezine ve marinaya sadece 10 dakika uzaklıkta. Ulaşımı hem kolay hem de hızlı. Ayrıca lokasyon avantajı sayesinde müşterileriniz ile Bodrum'un şık restoranlarında ve doğal güzelliklerinde buluşmanız mümkün. Ofiste yer alan coworking alanları sayesinde profesyonel ağınızı genişletebilirsiniz. eOfis'in 10 binden fazla şirketten oluşan network'üne dahil olarak yeni ortaklıklar kurma ve işinizi büyütme şansı yakalarsınız.

100 metrekarelik büyüklüğe sahip etkinlik alanı, ihtiyacınız olan tüm etkinlikleri rahatlıkla gerçekleştirebileceğiniz şekilde tasarlanmış ve Bodrum'un güzel havasından faydalanmanız için açık alanda bulunuyor. Ayrıca eOfis Bodrum'un otoparkı sayesinde aracınız için park yeri arama sorunu yaşamazsınız. eOfis Bodrum 450 metrekare ofis alanı, mobilyalı hazır ofis imkanı ile 09.00 – 23.00 saatleri arasında çalışma imkanı sunuyor.

Lokasyon ağını genişletmeye devam eden eOfis, eOfis Çeşme'yi de yakın zamanda hizmete sunmayı hedefliyor.

www.eofis.com.tr

eOfis

BODRUM LOKASYONU

Egeli mimarinin vazgeçemediği malzeme

TRAVERTEN

Ege mimarisinde sıkça kullanılan traverten, iç ve dış mekân arasında paslaşarak zeminden duvara, banyodan mutfağa, mobilyadan aksesuara kadar kapsamlı kullanımıyla deko-radarımıza takılıyor.

Yapım Selin Cebecioğlu.

Tablo, Paula Carmen.

Maurizio Manzoni tasarımı Suspence koltuk, Enne.

Baker marka The Kara Mann Collection sehpa, Dream Home.

Kelly Weartler tasarımı Mira masa üstü aydınlatma, circalighting.com

Sehpa, chappal.co

ClassiCon marka Materia Series sehpalar, Mozaik.

DOĞAL UYUM

Yapıyı giydiren bir malzeme olmasının yanı sıra mobilya ve aksesuarlara da gövde olan traverten, bir mekâna doku eklemenin hızlı, risksiz ve doğal yolu... Çünkü her stille ve materyalle kusursuz bir uyum yakalayabiliyor. Dünyadaki en güzel örneklerinden biri Denizli-Pamukkale travertenleri. Yapı malzemesi olarak da kullanılan travertenin beyaz, ten rengi, krem rengi ve hatta paslı çeşitleri bulunuyor. Dokulu ve mat yüzeyi ile mermerden ayrılıyor.

Salvatori marka Omaggio a Morandi aksesuarlar, Mozaik.

Synergy traverten diffuser, koskela.com

Kasa sehpa, nonshopfun.co

Ralph-noche şezlong.

Dış mekanlara özel tasarım koleksiyonlar **SNOC**

SNOC uluslararası tasarım standartları çizgisinde, dünyanın dört bir yanındaki tasarımcılarla iş birlikleri içerisinde, kullanıcıları için inovatif ve fonksiyonel dış mekan mobilyaları sunmaya devam ediyor.

Glace masa grubu.

Ralph-noche oturma grubu.

Huxley masa.

Morgan oturma grubu.

SNOC için özel olarak tasarlanan bu koleksiyonlar; sanatın ruhunu taşıyan, yaşayan ve bu enerjiyi kullanıcısına hissettiren çarpıcı bir etkiye sahip. SNOC tasarım bünyesinde, doğal kaynakların bütünlüğü korunarak; sürdürülebilirliğin ekonomik, sosyal ve ekolojik temellerinin ana hedefleri yerine getiriliyor. Marka, dayanıklılığa önem veren tasarım anlayışıyla beraber koleksiyonlarında sürdürülebilir materyal tercih ederek, koleksiyonların karbon ayak izine sebep olmayışı ile çevre için sürdürülebilir bir gelecek kurulacağına inanılıyor. SNOC, tasarım anlayışını sadece bir dış mekân olarak değil, dünyanın vitrini olarak gören ve göstermek isteyen bir perspektifte duruyor. 2023 koleksiyonlarında, hem materyal yapısı hem de tasarım çizgisi ile zamana meydan okuyan, yaşam alanlarına fonksiyon ve farklı bir vizyon katacak parçaları ince ve kritik dokunuşlarla çeşitlendirilmiş.

Koleksiyonda natürel dokusu ile doğal bir çekim alanı oluşturan sentetik rattan ve ahşabın dayanıklı metallerle birlikteliğinden doğan oturma ve masa grupları, concrete kompozit malzemenin kullanıldığı masa grupları, fonksiyonel şezlonglar ve şemsiyeler, salıncak, daybedler ve dekoratif firepitler sunuyor.

snoc.com.tr

Pigalle M boy sehpa.
Pigalle S boy sehpa.

Ralph-noche masa grubu.

Pigalle oturma grubu.

BU BİR İLANDIR.

BODRUM KEŞİFLERİ

Her sene bu köşeden okuyucularımıza selam veren Nevra Nergiz yine aldı eline kalemini ve sevdiği Bodrum mekanlarını bir bir kağıda döktü. Denenmiş, onaylanmış, defalarca test edilmiş yepyeni ve sıkı bir seçki huzurlarınızda...

UZAKTAN ÇALIŞANLAR BURAYA

Nihayet arkamızda bıraktığımız pandeminin kalıcı bir sonucu olarak hemen her yerde diz üstü bilgisayarlarıyla takılan pek çok profesonel Bodrum mekanlarını da istila etmiş durumda. Sabah erken saatte gidip yer kapmak koşuluyla tüm gün yayılabileceğiniz ilk önerim Bitez'deki **Nevale & Babun Artı.** İki işletme güçlerini birleştirdi ve ortaya nefis bir sinerji çıktı. Nevale ekşi mayalı ekmek ve simitlerine sağlıklı öğle yemekleri eklerken; Babun da 10 yaş üstü kitap seçkisini buraya taşıdı. Çalışma arasında lezzetli yemekler yiyebilir, biraz da kitap karıştırabilirsiniz. İlle de açıkhava ofisi olsun derseniz; **Zai Yaşam'**daki zeytin ağaçlarının altı sizi bekliyor. Zai'nin kahveleri ve enfes tatlılarından alacağınız enerjiyle verimli bir çalışma günü geçirebilirsiniz. Tabii daha sessiz bir köşe ararsanız kütüphaneye de girebilirsiniz. Son olarak; iç mekan dekorasyonunu değiştiren ve merkezi lokasyonu sebebiyle de Bodrum'ın beyaz yakalıları tarafından çok sık tercih edilen **Maride'**yi alalım mercek altına. Bilgisayar ekranını açmadan kendinize bir kruvasan ya da poşe yumurtalı tartine söyleyin. Gün boyu kahve ve çayı da yanınızdan eksik etmeyin! Maride'nin atmosferi hem aydınlık, hem sessiz hem de menüsü pek leziz.

Maride

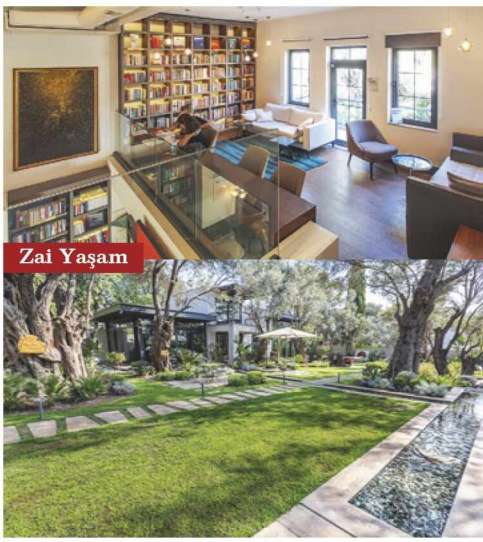
Zai Yaşam

Nevale & Babun Artı

ES GEÇMEYİN

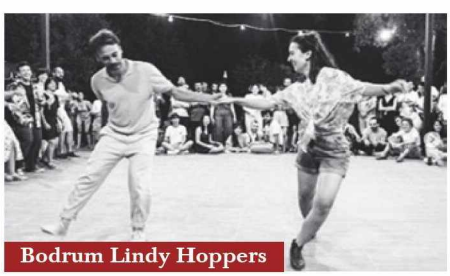
Bodrum Lindy Hoppers

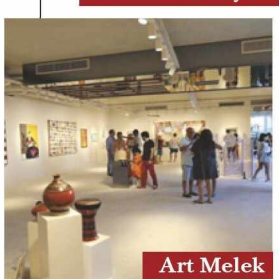
Art Melek

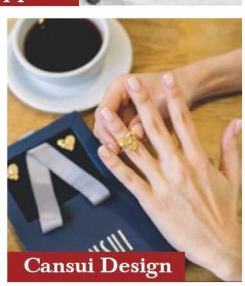
Cansui Design

Bodrum çoğunlukla yeme & içmesiyle ünlenmiş olsa da buraya gelmeden önce takibe almanız gereken birkaç topluluğu da paylaşmak istiyorum sizlerle. Kendilerine Mutlu Ayaklar Evi diyen **Bodrum Lindy Hoppers**'çılar mesela... Caz müzik eşliğinde öyle tatlı salınıyorlar ki; onları hem izlemek hem de aralarına katılmak heyecan veriyor. Gümüşlük'teki atölyelerini ziyaret edebilir, dans derslerine katılabilir, pratiklerini izleyebilirsiniz. Biraz el becerisi geliştirmek isterseniz **Cansui Design**'ın takı atölyesinde çıraklığa talip olabilirsiniz. Burada işin ustasından takı yapmayı öğrenirken; samimi bir ortamda kahveli, çaylı, bol Bodrum sohbetli bir gün geçirebilirsiniz. Büyük şehirlerden gelen göçler sebebiyle kültür sanat alanında da pek çok atılım yapan Bodrum'un kadın girişimciler tarafından kurulan platformu **Art Melek** var bir de. Her sene yaptıkları Atölye Buluşmaları ile adlarını duyurdular ama farklı projelerle ufkumuzu açmaya devam ediyorlar. Sanatı ve sanatçıları uzun sofralarda buluşturdukları etkinliklerden birine denk gelirseniz hiç pişman olmazsınız!

EN YENİ GARANTİ LEZZETLER

Sushi sevmeyene bile parmak yedirten bir Uzak Doğu yolculuğuna çıkartacağım önce sizi. Bodrum merkezdeki DoubleTree Marina Vista Hotel'in çatı katına çıkıyoruz ve karşımıza yarımadanın en lezzetli sushi restoranı çıkıyor: **Nama Sushi Bodrum**. Manzara zaten konuşulmaya gerek olmayacak kadar nefes kesici. Menü ise envayi çeşit sushi ve raw food alternatifin yanı sıra fried sushi denen aşırı lezzetli seçeneklerle bezeli. Buradan kakıp yönümüzü Yalıkavak tepelerine çeviriyoruz. **Birdcage33** adından da belli olacağı gibi panoramik manzarasıyla selamlıyor bizleri. Şefin elinden çıkan özel lezzetlerle romantik bir akşam yemeği yiyebilir; havuz başında şarabınızı yudumlayabilirsiniz. Aynı zamanda konaklama imkanı da sunduğundan tatiliniz için sakin ve gustosu olan bir alternatif olarak listeleyebilirsiniz. Bitez marinanın karşısına açılan **Tike Bitez** garanti lezzet arayanlar ve işini riske atmak istemeyenler için ideal. Klasik Tike lezzetlerini; kebap ve mezeleri Bodrum esintisi eşliğinde deneyimlemek isteyenler kaçırmasın. Bu kategorideki son önerim ise meyhaneler sokağının içinde pırlanta gibi parlayan **Dem Wines**. Süryani şarapları satılan dükkanın önüne attığı masalarda oturup bir peynir tabağı sipariş edebilir ve farklı şarapların tadına bakabilirsiniz.

Birdcage33

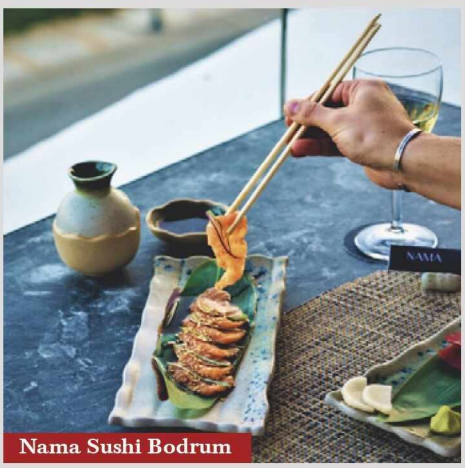

Nama Sushi Bodrum

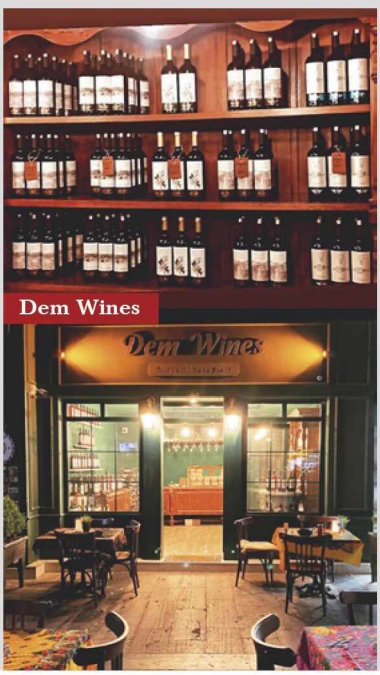

Dem Wines

Tuz Duman

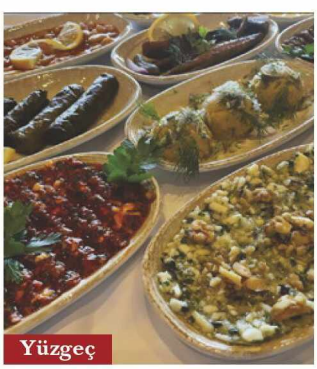
Yüzgeç

Pizzaria Mia Bodrum

ELİ KULAĞINDA OLANLAR

Henüz kapılarını açmamış olmasalar da bu yazı şenlendirecek birkaç yeni mekan önerisi daha yapalım. Dedikodu kazanında şu sıralar en tepede bir yol üstü meyhanesi olan Atgeç'in Ortakent sahiline kondurmak için çalışmalara başladığı balık restoranı ***Yüzgeç*** var. Bir Atgeç müdavimi olarak merakla beklediğim bu yeni restoranın kapısındaki kuyrukları şimdiden hayal edebiliyorum. Bir başka yeni haber geçen senenin popüleri ***Tuz Duman***'nın yer değişikliği hakkında. Merak etmeyin çok uzaklaşmıyorlar, yine Gümüşlük'te ama bu kez tam göbekte olacaklar. Halk plajının hemen yanında yine aynı ekip, aynı salaş ambiyans ve aynı enfes tabakları bulabilirsiniz. Geçen sene en sevdiğim mahalle pub'ları listesinde sıraladığım Manuel'in işletmecileri ise mekanın hemen yanına bir pizzacı konduruyor. ***Pizzaria Mia Bodrum*** parmak arası terlik mevsimi açıldığı zamanlarda midemizi şenlendirecek gibi duruyor.

Ege mimarisinin yaşayan örnekleri

Bodrum'dan başlayıp Batı kıyıları boyunca devam ederek Çeşme, Seferihisar ve en yukarda Kaz Dağlarına uzanan rotada kalbimizi fetheden evleri geziyoruz.

Fotoğraflar Mehmet Öksüz, Yerce Art/ Emin Emrah Yerce, Kadir Aşnaz, Fevzi Ondu, Emre Başak.

Bodrum'da

KERPİÇ EVİN HİKAYESİ

Bodrum'da 20 dönüm arazi içinde yer alan kerpiç ev, ev sahibi Mustafa Türk ve tasarımcısı iç mimar Mehmet Öksüz'ün dört yıldır üzerinde çalıştıkları bir proje. İç bölmesiz tek alan içinde kurgulanmış yapı, geleneksel köy evlerinden ilham alıyor.

Mustafa Türk

Mehmet Öksüz, doğma büyüme Bodrumlu. 2010 yılında iç mimarlık okumak için İstanbul'a gitmek dışında ayrılmamış bu yarımadadan. "Bir Egeli olarak, mekân tasarlarken vermeye çalıştığım his samimiyetten ve insanı kucaklamaktan yola çıkıyor." diyor. Ev sahibi ise yine bu coğrafyanın insanı, Bodrumlu yaratıcı bir ruh, Mustafa Türk.

20 dönüm bahçe içerisinde 30 m² bir ev burası. Kerpiç evin doğa içindeki kayboluşu, ona uyumlanışı, saygısı, sadece ağaçlara değil, tüm canlılara olan sevgisi her bir malzemesinde, formunda, sıvasında hissediliyor. Bu mimari, içinde yaşayana huzur, sağlık ve mutluluk da verir.

Bölücü duvarları olmayan evin mutfak ve yaşam alanını ayırmak için zeminde dairesel formda 15 cm'lik bir basamak yaratmışlar. Çatıyı oluşturmak için eski evlerden sökülmüş masif mertekler kullanılmış. Dairesel pencerenin önündeki sedir, zemine sabit olarak üretilmiş. Evdeki tüm tamamlayıcı ürünler Gibi Bodrum'dan. Koltuk ve orta sehpa lokal antika dükkanlarından alınmış.

İzmir, Seferihisar'da

TABİATIN İÇİNDE MÜKEMMEL DENGE

İzmir Seferihisar'ın Gödence köyünde konumlanan ev, beşi anıt ağaç, en genci 300 yaşında olan 140 adet zeytin ağacının bulunduğu muazzam bir floranın orkestra şefi gibi.

İzmir Seferihisar'da konumlanan bu yapı, bütünüyle primitif, ham ve yabani bir doğanın dağınık estetiği içinde doğmuş, iyi planlanmış bir mimaride, araziye eşlik eden, duygular arasına denge getiren, bakir bir mahremiyet kozası. Doğal habitat ve insan arasında gerçekleşen ilk bağ, ev sahibi avukat Ömer Erdoğan'ın araziyi görmesi ve bir gün içinde satın alması ile başlıyor. Erdoğan'ın bu ani kararı, arkadaşı tasarımcı Ozan Erden'i araziye getirmesi ve hayallerini anlatması ile devam ediyor. Multidisipliner bir yaratıcı olan Erden, Bodrum, İstanbul ve İzmir aksında iç mimari projeler gerçekleştiren, hem tasarım hem sanat konusunda üretim yapan bir profesyonel. Çevresinde şarap bağları, çam ormanları, zeytinlikler ve eşsiz vadiler bulunan arazi aslında bir zeytinlik olarak alınsa bile, ikili burada bir yaşam alanı yaratmaya karar vermiş.

Ozan Erden

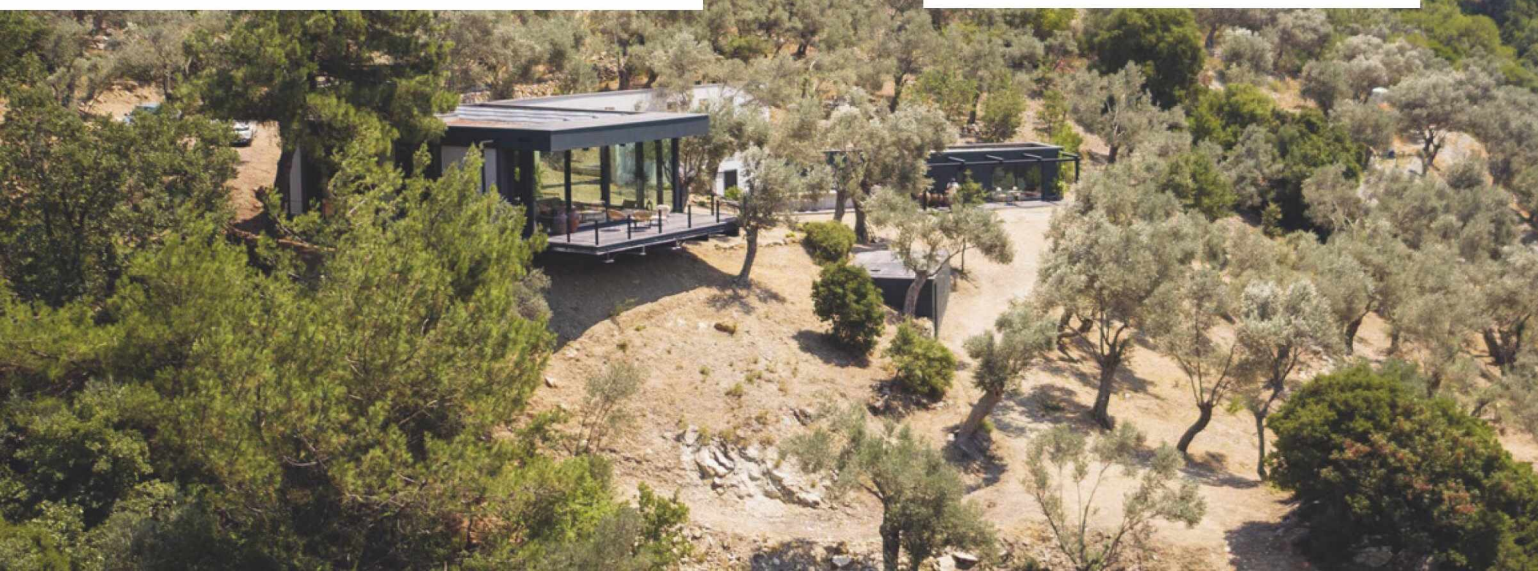

Farklı cephelerden yemyeşil florayı seyreden ve bol günışığı alan salondaki kanepenin tasarımı Ozan Erden'e üretimi ise Rada Mobilya'ya ait. Eski bir sandık olan orta sehpa, Urla'daki Sihirbaz Antika/ Barbaros Çubukçu'dan alınmış. Deri Barcelona Chair, Zara Home ürünü. Hakan Ezer tasarımı dresuar Sihirbaz Antika/ Barbaros Çubukçu'dan alınmış. Mutfağın endüstriyel aurasını yumuşatan antikalar, tam bir Anadolu karması: Hatay işi cam kavanozlar Kırkağaç'taki Ozan Antik'ten ve eski ecza porselenleri Basmane'de konumlanan antikacı Hasan Özkan'dan alınmış.

Bodrum Demirbükü'nde

EGE'NİN MODERN RUHU

Güneşin yıkadığı bembeyaz mimarisi, koskoca maviliğin içinde bir başına özgürlüğün ve doğanın keyfini süren yaşam stili ile Yunan Adaları, ilham tanrıçalarını Ege'ye bırakıyor. Denizin karşı kıyısı Bodrum Demirbükü'nde konumlanan bu ev de ilhamını tanrıçaların peşine düşerek buluyor. Mekân tasarımcısı İrem Abay Boysanoğlu'nun kurguladığı modern Ege evi, sahiplerinin hayallerini de gerçeğe dönüştürüyor.

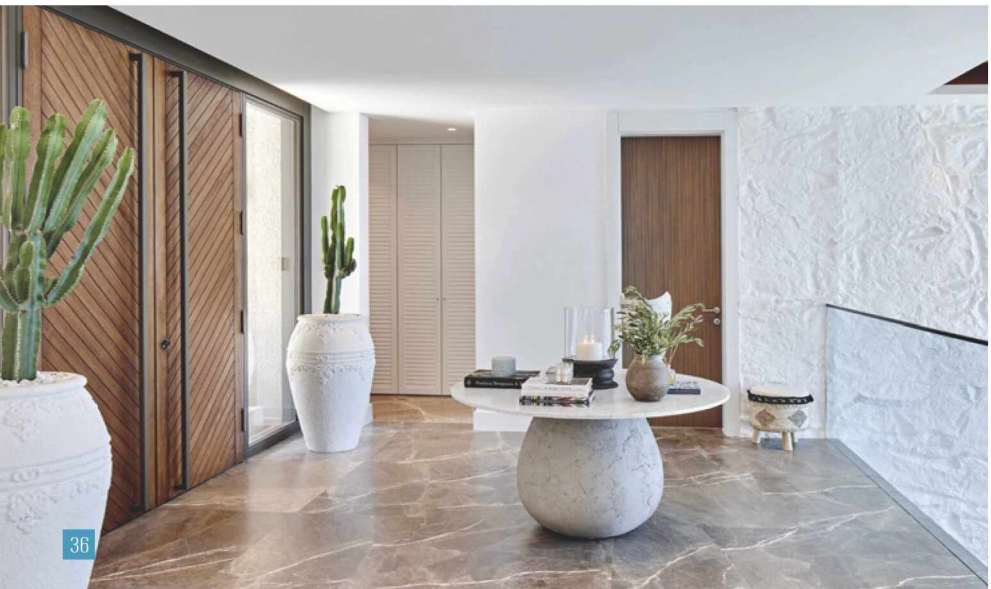

Bahçede kot farkı nedeniyle havuz bir alt kotta konumlandırılmış. Bahçedeki yemek masası yeşil yansımalarıyla göz alıcı bir tasarıma sahip, Paola Lenti marka Mozaik'ten alınmış.

Evin giriş holünde yapılan ilk karşılama evin genel senaryosu hakkında ilk ipuçlarını veriyor. Büyük beyaz küpler Yargıcı Homeworks'ten alınmış. Çimento ayaklı Gervasoni yuvarlak masa, Moda Bagno'dan alınmış.

Giriş katında manzarayla buluşan salonda kanepe ve koltuklar B&B Italia marka, Mozaik'ten alınmış. Taş dokulu orta sehpa Mustafa Toner tasarımı, Enne'den alınmış.

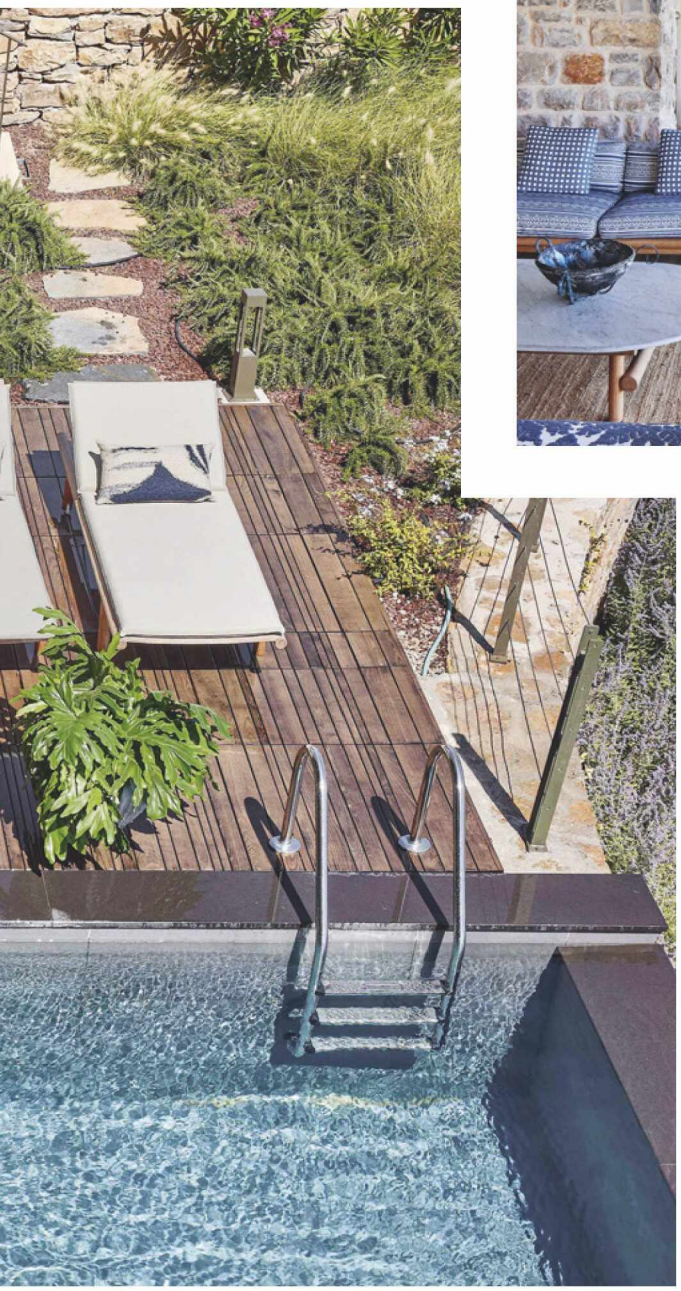

Bodrum'un en güzel koylarından Demirbükü'nde doğayla buluşan lüks bir yaşam vahasına dönüşen Mesa Demirbükü evlerinden birindeyiz. Etrafını çevreleyen doğayla barışık, fonksiyonel, şeffaf ve yalın bir karakter kazanan ev, mekân tasarımcısı İrem Abay Boysanoğlu'nun imzasını taşıyor. Tasarımcının mekânı hafifletmek üzerine kurguladığı plan bu akışkan mekânı ev sahiplerinin tam da hayal ettiği noktaya taşımış. Tasarımdaki saflık, etrafı saran muhteşem manzaranın odak noktası olarak kalmasına, mimarinin zarafetle geri planda kalması ise bu güzelliğin müdahale edilmeden muhafaza edilmesine olanak tanıyor.

İki kat üzerine 550 m^2 olarak planlanan evde, kimi zaman içerisi dışarıya, kimi zaman da dışarının doğallığı içeri taşınarak sınırsız, özgür ve konforlu bir yaşam stiline izin veriyor.

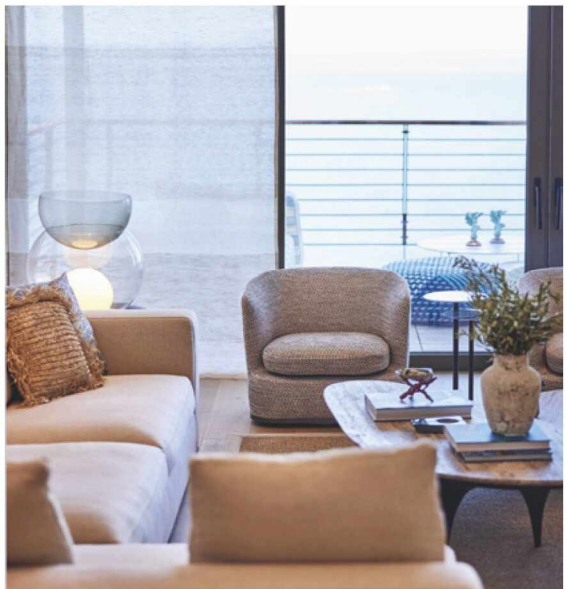

Ayvacık, Babakale'de

TAŞ EVİN BÜYÜSÜ

Kuzey Ege'nin doğal güzelliklerinin büyüsünü yansıtan balıkçı köyü Babakale'deyiz. Y: Mimar Esra Güray ve restoratör Ioannis Rappas'ın orijinaline sadık kalarak yenilediği köy evi ev sahibi Prof Dr. Feryal İlkova'nın huzur bulduğu yaşam sığınağı...

Kanepelerin üzeri Denizli'den alınmış Buldan bezleriyle örtülü. Phare Studio'dan alınmış hasır örgü bank sehpa olarak değerlendirilmiş. İkili siyah ahşap yan sehpalar ve vazo işlevi gören beyaz emaye sürahi Ikea'dan. Hardal rengi seramik şişeler Atina'dan. Abajur, aplik ve mermer yüzeyli yan sehpa ev sahibinin antika koleksiyonundan. Kilim Balıkesir'deki bir eskiciden alınmış. Perdeler Elvin Perde'ye diktirilmiş.

Çanakkale'nin Ayvacık ilçesine bağlı Babakale köyü Kuzey Ege'nin en batı ucunda, eski Osmanlı kalesinin hemen yanı başında konumlanıyor. İstanbul'da yoğun bir iş hayatı olan ev sahibi, gastroenterolog Feryal İlkova, tempolu işinden fırsat buldukça burada zaman geçirip dinleniyor. Ege'nin dingin mavi sularına karşı konumlanmış bu yapı ev sahibinin buradan aldığı ikinci köy evi. İlk aldığı 100 yıllık köy evinin renovasyon çalışmalarında Y. Mimar Esra Güray ve restoratör Ioannis Rappas ile çalışan ev sahibi sonuçtan oldukça memnun kalınca bu evde de yine aynı ikiliyle çalışmayı tercih etmiş. Yaklaşık 110 m2 olan, iki katlı ve üç yatak odalı evin renovasyon işleri yaklaşık altı aylık bir süreçte tamamlanmış.

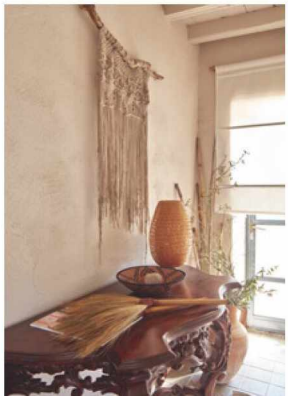

Kaz Dağları, Kayalar köyünde

KAYALARA YASLANAN EV

Türkiye'nin önemli menajerlik şirketi ID İletişim'in sahibi ve yaratıcı yapımcılık yapan Ayşe Barım'ın kaya duvarına dayanmış evi, Kaz Dağları'nın doğal dokusunu koruyan Kayalar köyünde yer alıyor.

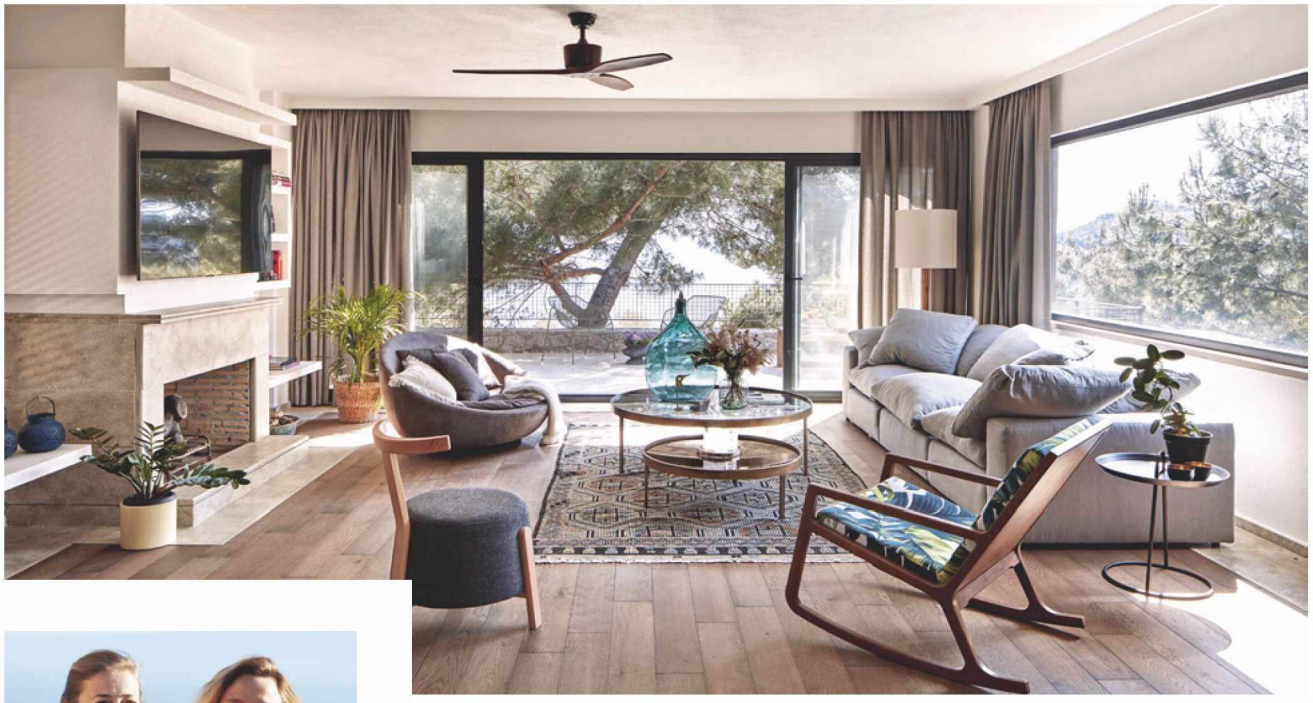

Kaz Dağları, bereketli toprakları, tertemiz havası ve efsaneleriyle adından söz ettiren benzersiz bir coğrafya. İstanbul'a yakınlığı nedeniyle, kentin yoğun ilgisini çeken Kuzey Ege bölgesinde doğanın içinde, son yıllarda çok güzel taş evler yapılıyor. ID İletişim firmasının sahibi Ayşe Barım'ın evi de onlardan biri.
Barım'ın buköyü seçmesinin nedeni denize yakın, Midilli manzarasına hakim, hâlâ köy kimliğine sahip olması. Kayalar köyünde yaşayan mimar Coşkun Karadeniz ve iç mimar Elvan Karadeniz, bölgenin mimari dilini çok iyi bilen, yöre taşını, topografyasını, kayasını, iklimini, rüzgarını ve ışığını mimari projelerinde çok iyi kullanan iki yaratıcı isim. Birlikte bu evin tasarım ve yaratım sürecini tamamlıyorlar.

İç mimar
Elvan Karadeniz
ev sahibi
Ayşe Barım

Salon, binanın en uç kısmında hem ön bahçeyi ve havuzu hem de çam ormanını algılıyor. Oturma gurubu hem denize hem iç avluya bakacak şekilde kurgulanmış. Kanepe karşısında şömine, üzerinde Tv bulunuyor. Şöminenin iki yanında simetrik, duvar ile bütünleşmiş alçıpan raflar ile tasarlanmış kitaplık ünitesi bulunuyor.

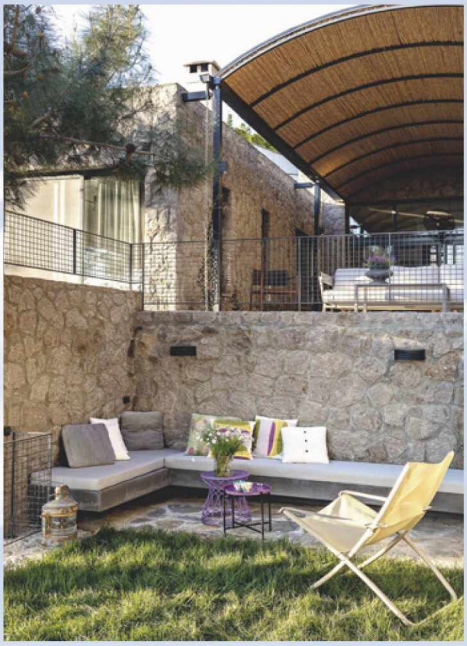

Doğal kaya duvarı ve çam ormanı içindeki dere arasında tasarlanan havuz, ufukta Midilli Adası'na uzanan deniz manzarasıyla nefes kesen bir görüntüye sahip.

DOĞAYA SAYGILI SEÇİMLER

Geçtiğimiz yıllarda lüks tüketim etiketiyle sunulan 'sürdürülebilir' kavramı artık 'doğaya saygı' manasıyla gündemimizde. Mevcut kaynakları korumaya yönelik hareket eden tasarımcılar, mimari, dekorasyon, teknoloji, moda, restoran, otel gibi birçok alana dokunuyor. Alanlarında öne çıkan, farklı sektörlerdeki 'yeşil adım'ları mercek altına aldık.

Yapım Selin Cebecioğlu.

Geri dönüştürülmüş pamuktan üretilen kilim, H&M Home.

DAHA İYİ BİR GELECEK MÜMKÜN

2020'de aramızdan ayrılan tasarımcı ve yazar Terence Conran yaptığı röportajlardan birinde şöyle diyor: "Modern toplumun yüzleştiği en önemli sorunlardan biri çevre. Günümüzde dünyayı en çok kirleten etkenlerin başında binalar geliyor. Geleceğin evleri çevre bilinciyle sürdürülebilirlik ilkelerine bağlı kalınarak yeşil teknolojiyle tasarlanacak. Gelecek nesillere daha iyi bir dünya bırakabilme telaşına giren insanların doğaya saygılı ürün ve çözümleri tercih etmeye başlamalarının tasarımcılara büyük bir fırsat yaratacağını düşünüyorum. Her zaman iyi niyetli yaklaşımla tasarımların insanların hayatını güzelleştireceğine inanıyorum. Daha iyi bir gelecek için daha uzun ömürlü ve doğaya daha saygılı tasarımlara sahip olmamız şart."

Nordviken bar sandalyesi, Ikea.

Geri dönüştürülmüş ahşap masa, Zara Home.

Studio Patato marka Mushroom kilim, hipicon.com

Zara Home.

"İşin sırrı kimliğimizin, yaşadığımız alanların ve bize eşlik eden nesnelerin özünü keşfetmekte." **Vincent Van Duysen**

Mutfaklarda plastik temizlik gereçleri yerine geri dönüştürülmüş ahşap malzemeleri tercih edebilirsiniz.

Artık bir tasarım yapılırken, yaşam döngüsüne katkısı ya da zararı, üretirken ve kullanırken harcayacağı enerji miktarı gibi birçok detay hesaplanıyor. Amaç tabii ki ekolojik dengeyi bozmayacak kadar az miktarda doğaya zarar vermek. Hatta mümkünse hiç zarar vermemek. Üretim aşaması kadar, kullanım süresi de tasarımın ekolojiye katkısını düşündürüyor. Bir ürünün ömrünü uzatmanın birçok yöntemi var. Teknik açıdan dayanıklı olması kadar, yenilenebilir biçimde tasarlamak da önemli. Tasarımın hayata geçmesindeki enerji tüketimini kontrol etmek, çevreyle barışık tasarımın en önemli kriterlerinden biri. Dolayısıyla sürdürülebilir tasarım yalnızca doğal ürün seçmek değil. 'Doğal ürün' ibaresi yerine 'doğa dostu ürün' denmesinin sebeplerinden biri de bu. Sürdürülebilir tasarımın önemli adımlarından biri de dünyada var olan ürün sayısını çoğaltmak yerine halihazırdakileri değerlendirmekten geçiyor. Kullanılmayacak ürünü değerlendirecek bir yere vermek ya da zaten çoktan üretilmiş bir ürünü tercih etmek gibi unsurlar içeriyor. Ekolojik dengeye katkılı seçimler restoran ve otellerde de gündem. Restoranlarda Yeşil Michelin Yıldızı, otellerde ise Green Globe Sertifikası bu gücü taçlandıran belgelerden.

Tüp sıkıcı, Tchibo.

Geri dönüşümlü şişelerden yapılan Meller marka güneş gözlüğü, Beymen.

Hindistancevizi kabuğundan yapılan Coconut kâse, Gaia's Store.

Bardak altlığı, Tchibo.

Porland, Yuvam Dünya Derneği ile başlattığı işbirliğiyle Re-Gen One&Only serisini oluşturmuş.

Yeniden kullanılabilir bambu pipet seti, Gaia's Store.

Günsan Dimmer anahtarı, iç mekân aydınlatmasında voltajı kontrol ederek enerji verimliliğini artırıyor.

Bio-On işbirliğiyle geri dönüştürülmüş malzemeden üretilen Kartell marka modüler depolama ünitesi, Sihir Mobilya.

"KARTELL GEZEGENİ SEVİYOR"

1967'de Anna Castelli Ferrieri tarafından tasarlanan modüler tasarım, tamamen eko-sürdürülebilir versiyonunu yeşil, pembe, bej ve sarı olmak üzere dört renkte satışa sundu. "Araştırma bizim görevimiz ve inovasyon ile tasarımı bir araya getirmek için deneyler yapmaya devam ediyoruz. Değerlerimize bağlı kalarak, yeni ve gelişen endüstriyel süreçler üzerinde çalışarak 70. yılımızı doldurmanın ve bir kilometre taşına daha ulaşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Müşterilerimize son derece yüksek kaliteli bir biyoplastik ürün sunmak için Bio-on ile çalıştık ve bunu yapmak için dünyaca ünlü ürünlerimizden birini seçtik. Biyoplastik araştırmaları, iyi sürdürülebilirlik uygulamalarını teşvik etmeyi amaçlayan "Kartell gezegeni seviyor" projesinin bir parçası olarak inovasyon yolculuğumuzun yanı başında yer alıyoruz."

Kartell Yönetim Kurulu Başkanı Claudio Luti

Doğal olarak sürdürülebilir ve kadim bir bitki lifi olan keten, hipoalerjenik özelliğinin yanı sıra diğer lif türlerine göre üretiminde çok daha az su gerektiriyor. Kimyasal kullanılmadan üretilebiliyor. Dayanıklı lif yapısı malzeme kalitesiyle uzun süre kullanıma vesile oluyor. Ketenin dönüşüm sürecinde ortaya çıkan atık malzemeler tamamen geri dönüştürülebilir özellikte. %100 pamuk, genetiği değiştirilmemiş, doğal üretimi belirtir.

Ethnicraft.

Prada'nın, geri dönüştürülmüş altından yapılmış mücevher koleksiyonu Eternal Gold, 21. yüzyıl lüksüne dair bilgi veren sürdürülebilir uygulamaların yanı sıra eski çağlardan kalma zanaat tekniklerini üzerinde taşıyor.

Blekinge yastık, Halsa.

Tünel keten misafir havlusu, Haremlique.

Airfyer XXL, Philips.

Lavaboya dökülen 1 litre kızartma yağı, 1 milyon litre suyu içilmez hale getiriyor. Airfryer, kızartmak istenilen yemekleri çok az yağ kullanarak veya hiç yağ eklemeden pişirmek için sıcak havayı kullanıyor; böylece yüzde 90'a kadar daha az yağ ile kızartma işlemi gerçekleştiriyor.

Skogsta masa, Ikea.

Elevado çift kişilik keten yatak örtüsü, Chakra.

Geri dönüştürülmüş pamuktan üretilen kilim, The Keep.

Illy kahve kapsüllerinden geri dönüştürülmüş Re-Chair, Sihir Mobilya.

Cozy and Soft, atölyesinde artan iplikleri atmıyor, püskül olarak geri dönüştürüyor. Artan kumaş parçalarını ise çift renkli ürünlerinde değerlendiriyor.

YEŞİL MİCHELİN YILDIZI NEOLOKAL'İN

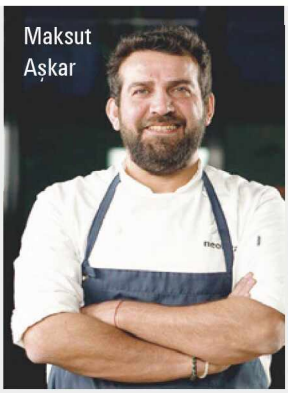

Maksut Aşkar

Dünya genelinde 15 bin restoranın Michelin Yıldızı var. Yeşil Michelin Yıldızına ise dünyada sadece 381 restoran sahip. Şef Maksut Aşkar'ın çevreye duyarlı, etik lezzet ve servis anlayışıyla ilerleyen restoranı Neolokal, Ekim ayında açıklanan listede Yeşil Michelin Yıldızı'yla yerini aldı. Peki, yeşil restoranlarda ne gibi özellikler aranır? Özetle, atık azaltma ve geri dönüşüm sağlaması, enerji ve su kullanımının tasarruflu olması, sürdürülebilir gıdaların tercih edilmesi, kimyasal kirliliğin önlenmesi, dayanıklı malzeme seçimi gibi özünde yine doğaya saygılı servis ve tüketim anlayışı aranıyor.

YEŞİL EVLER

Doğaya yakın olmak fiziksel, ruhsal ve zihinsel sağlığı iyileştirir. Bizi varlığımızın ardındaki gerçeği ve daha mutlu bir dünyanın nasıl görüneceğini keşfetmeye zorlar. Ayrıca insanlar genetik olarak doğa ile bir arada kalmaya koşullandırıldığından, doğa-insan bağlantısının yokluğunda içimiz yalnızlık ve mutsuzluk duygusuyla kaplanır. Bu iyileşme hareketinde yapmamız gereken en önemli şeylerden biri onu hep yakınımızda tutmak. Bunun için yaşadığımız mekânı tasarlarken ham ahşap, taş, seramik, keten, pamuklu, bambu gibi doğal malzemelerden, bitkilerden, beyaz, bej gibi ruhu dinlendiren renklerden ilham alabiliriz.

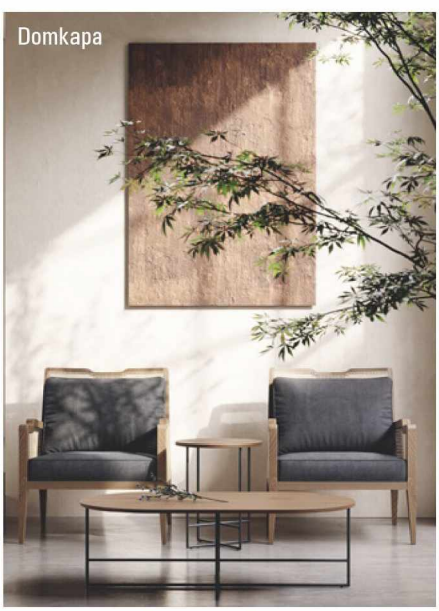

Domkapa

BİLİNÇLİ TÜKETİME 'VİNTAGE' YAKLAŞIM

1945-1950 arasındaki süreçte 'kıtlık' kelimesiyle tanışan dünya, çok yönlü düşünüp üretim ve tüketim konusunda yeni bir harekette bulunmaya başlamış. Sonuç olarak ürün yalnızca göze değil aynı zamanda ekosisteme ve ekonomiye de cevap verecek şekilde var olmalı kanısına varılmış. Kullanım dışı ürünün ihtiyaç sahibine verilmesi ya da takas edilmesi desteklenmiş. Alınan malzemenin yapım aşamalarının doğaya saygılı olması kadar, var olan ama kullanılmayan ürünlere yönelmek de önemli hale geliyor. Vintage ürün seçmek gibi…
Vintage deyince aklınıza hemen klasik formlu antika ürünler gelmesin.
Mid Centry-Modern dönemine ait zamansız tasarımları bulmak da mümkün.
İstanbul'da Dank ve House of Junk, ikinci el tasarım orijinal mobilya söz konusu olduğunda mutlaka uğramanız gereken adreslerden. Yakın zamana ait ikinci el mobilyaları da bulabileceğiniz bu iki adres dışında Horhor, Çukurcuma, Feriköy, Kadıköy, Dolapdere gibi semtlerde kurulan bitpazarlarında çeşitli dönemlere ait ürünlere ulaşabilirsiniz.

OKSİJENİ BOL YAŞAM KÖŞELERİ

Sıcak yaz günlerinde mevsimin enerjisinden ilham almak ve güneşin tadını doyasıya çıkarmak için açıkhavadaki konfor alanlarımıza çekiliyoruz. Doğayla kurduğumuz bağlantının önemli bir parçası olan, rahatlatıcı etkiye sahip dinlenme köşelerinde günlük tempomuzu biraz düşürerek ruhumuza iyi gelen duyguları harekete geçiriyoruz.

Yapım İrem Somer.

Sarkıt,
Mudo Concept.

Forestier marka Bamboo Square sarkıt aydınlatma, Tepta.

Keten şapka,
Sibi Hats.

Sepet, Yargıcı
Homeworks.

Ayna,
Yargıcı Homeworks.

Hamak,
Zara Home.

AÇIKHAVA SALONU

Monotonlaşmış şehir yaşamı içinde kendimize küçük mutluluklar yaratabileceğimiz organik köşelerde her detayı, kendimizi daha iyi ve dinlenmiş hissedebilmemiz için bir araya getiriyoruz. Bu detaylar bizi düşsel bir dünyaya davet ediyor.

Andrea House
marka fener,
Beymen Home.

Marc Newson
tasarımı Cappellini
marka koltuk, BMS.

Konsol,
Koçtaş.

Mama sallanan
koltuk, Hamm.

Keten battaniye,
The Mia.

Yastık,
Design State Home.

Mx Home yastık,
Beymen Home.

Jonathan
Adler
tasarımı
koltuk,
Beymen
Home.

Yastıklar,
Cumba
Selection.

Stoneware tabak,
H&M Home.

Fritz Hansen marka
Poul Kjaerholm tasarımı
PK24 daybed, Mozaik.

Örtü, Room Diaries.

Sehpa, Yargıcı Homeworks.

HAVUZ BAŞINDA

Oturma ve uzanma elemanlarının bir araya geldiği konfor odaklı bu deneyimde güneşle tatlı tatlı flörtleşirken suyun sakinleştirici etkisiyle ruhunuzu dinlendirebilirsiniz.

Kuş yemliği, Feyza Tasarım.

Tona sarkıt aydınlatma, Mudo Concept.

Gaia yastık, Bohemart.

Saksı, Yargıcı Homeworks.

Avari kanepe, L'unica.

Keten minder, Zara Home.

Pana hamak, MVoice.

Örtü, House of Mare.

Keten kimono, H&M Home.

Bambu fener, Mudo Concept.

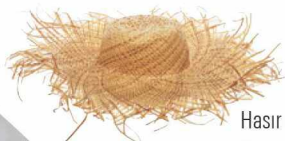

Hasır şapka, Dcey.

Poltrona Frau marka Roberto Lazzeroni tasarımı The Secret Garden şezlong, BMS.

Dream sehpa, L'unica.

Bamby hasır puf, Bella Maison.

Forestier marka Arik Levy tasarımı lambader, Tepta.

Ames marka tabure, Beymen Home.

Şemsiye, Yargıcı Homeworks.

Enlil doğal dokuma yastık, Joynodes.

Canasta daybed, Mozaik.

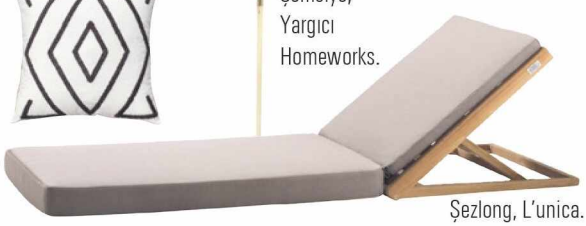

Şezlong, L'unica.

Bahaneye ihtiyaç duymayan havuz partilerinin, yemek davetlerinin, en lezzetli kokteyllerin, kısa uyku molalarının merkezi olan havuz kenarında suyun sakinliğine ve dinginliğine uyum sağlayacak renklerde ürünler kullanabilirsiniz.

Nest.

YAZ SOFRALARI

Yaz mevsiminin enerjisinden alınacak hazzı yükselten kurgular, yaşamı farklı deneyimlerle renklendirmek isteyenlerin tercihi oluyor. Bir masa etrafında bir arada olmak gibi.

Delabro aplik, Bella Maison.

Kundalini marka Viceversa sarkıt aydınlatma, Tepta.

Bloomingville marka sepet, Beymen Home.

Servis arabası, Vakko Home.

Tungi hasır sepet, Mudo Concept.

Şampanya kovası, Bakır İstanbul.

Sugen marka servis seti, Beymen Home.

Tabak, Feeka Design.

Cape Town kanepe, Chakra.

Masa örtüsü, H&M Home.

Roda marka kilim, Mozaik.

Bardak, Maji Atelier.

Sehpa, Naia Home.

Pumpkin fener, Leo Concept.

Yemek takımı, Zara Home.

Kâse, Dinofor.

Masa, Mudo Concept.

Kahve bardağı, Onni Design.

Koltuk, Cumba Selection.

be PREMIUM BODRUM

GLORIOUS CULINARY EXPERIENCE

1 Temmuz - 30 Ağustos

Dünyaca ünlü şefler
be Premium Bodrum, Notias Restaurant'ta.

Paolo Griffa	Floriano Pellegrino	João Rodrigues	Bruno Verjus	Pablo Rivero
Restaurant Le Petit Royal	Bros' Restaurant	Projecto Matéria	Table Paris	Restaurant Don Julio
İtalya Roma	**İtalya** Lecce	**Portekiz** Fontinhas, Azores	**Fransa** Paris	**Arjantin** Buones Aires
1 - 7 Temmuz	**8 - 15 Temmuz**	**15 - 30 Temmuz**	**1 - 15 Ağustos**	**15 - 30 Ağustos**

Rezervasyon için **+90 531 390 71 40**
notias@bepremiumhotels.com
bepremiumhotels.com

NOTIAS

LE GUIDE MICHELIN

snoc®
OUTDOOR FURNITURE

2023

LANDSCAPE

CONTEMPORARY

BETWEEN

OUTDOOR

MONUMENTAL

ART ARCHIVE

SPACES

LIVING

ART AND CULTURE

snoc.com.tr